

רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל

הצעה להחלטה

מחליטים:

א. במטרה לייעל את משק החשמל, לעודד את התחרויות בו, להיערך למעבר המשק לאנרגיה נקייה, להיערך לקליטת רכב חשמלי ולהיערך לקליטת אנרגיות מתחדשות ולחזק את איתנותה הפיננסית של חברת החשמל, ובהמשך לעקרונות המדיניות שפרסם שר האנרגיה ביום 17 במאי 2018, לאחר התייעצות עם שר האוצר ועם רשות החשמל לפי סעיף 57א(ג) לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן – **חוק משק החשמל**), המצורפים להחלטה זו, הרפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל לישראל בע"מ (להלן – **חברת החשמל**), תכלול את כל אלה:

1. **צמצום כוחה המונופוליסטי של חברת חשמל במקטע ייצור החשמל ומיקודה**

במקטע הרשת - החל מ-18 חודשים מיום החלטה זו ועד 60 חודשים מיום החלטה זו, חברת החשמל תמכור את אתרי הייצור אלון תבור, רמת חובב, רידנינג, חגית (חלק מהאתר) ואשכול. חלק מהשטח בתחנת רוטנברג (שהיה מיועד להקמת תחנה פחמית) יועבר, בהתאם להסכם מיום 3 בינואר 2018 שנחתם בין מדינת ישראל ורשות מקרקעי ישראל (להלן – **רמ"י**) ובין חברת החשמל, לידי רמ"י לצורך מכירתו.

2. **שימור פעילותה של חברת החשמל במקטעי ההולכה והחלוקה כבעל רישיון**

ספק שירות חיוני - חברת חשמל תמשיך להקים, לתחזק ולתפעל את מתקני רשת ההולכה ומתקני החלוקה כמפורט בסעיף ב. החברה תפתח את רשת ההולכה בהתאם לתכנית הפיתוח שתאושר לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל.

3. **הפרדת ניהול המערכת מחברת החשמל** - פעילות יחידת ניהול המערכת, יחידת

תכנון ופיתוח טכנולוגיות (תפ"ט) והיחידה לסטטיסטיקה ושווקים, כמפורט בנספח א' ובפרט במסמך הפונקציות המצורף לו יועברו מחברת החשמל לחברה ממשלתית נפרדת - חברת ניהול המערכת בע"מ (להלן – "**חברת מנהל המערכת**") או "**בעל רישיון לניהול המערכת**"), אשר הוקמה בהתאם להחלטה מס' 3704 מיום 30 ביוני 2008 שעניינה הקמת חברות ממשלתיות במשק החשמל - אישור החלטת ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה (להלן – **החלטת ההקמה**).

4. **פתיחת מקטע האספקה לתחרות** - פתיחת מקטע האספקה לתחרות באופן

הדרגתי כך שבמקטע צרכני מתח על עליון, עליון וגבוה חברת חשמל לא תהיה רשאית לפעול כגורם תחרותי, ובמקטע מתח נמוך החברה תהיה רשאית להתחרות רק אם נתח השוק שלה ירד מ-60% במקטע זה, בכפוף למדיניות השר ובהתאם לאסדרה שתקבע.

5. **התייעלות והנהגת גמישות ניהולית בחברת החשמל** - מספר העובדים הקבועים

יופחת ב - 1,803 ומספר העובדים הקבועים והארעיים יוגבל. כמו כן, יונהג שינוי

ביחסי העבודה בחברה באופן שיאפשר ניהול יעיל יותר של החברה, והתאמתה למבנה הענף הנוכחי.

(6) **חיזוק איתנותה הפיננסית של חברת החשמל** - חברת החשמל תפעל ותעשה את כל הניתן על ידה על מנת לעמוד בתכנית עסקית שגובשה על ידי החברה ואושרה על ידי הדירקטוריון ביום 10 במאי 2018, וביעדי איתנות פיננסית שנקבעו על בסיסה. צוות מטעם המדינה יעקב ויבקר אחר העמידה ביעדים.

ב. לצורך מימוש הרפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל, כאמור בסעיף א, לבצע את כל הפעולות שלהלן:

- (1) להטיל על שר האוצר ועל שר האנרגיה (להלן - השרים) לעשות שימוש בסמכותם לפי חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן - **חוק החברות הממשלתיות**), ולמנות דירקטורים לחברת מנהל המערכת.
- (2) להטיל על שר האנרגיה להתקין, לפי הצורך, לאחר התייעצות עם רשות החשמל או לפי הצעתה, תקנות לפי סעיף 7(א)(4) ו-6 לחוק משק החשמל, הנוגעות לבעל רישיון לניהול מערכת.
- (3) להטיל על רשות החשמל ועל שר האנרגיה להעניק רישיון לניהול המערכת לחברת מנהל המערכת על מנת שהיא תפעל כבעלת רישיון לפי חוק משק החשמל בתוך 18 חודשים ממועד קבלת החלטת הממשלה (להלן - **מועד ההפעלה**). ברישיון ייקבע, בין היתר, שחברת מנהל המערכת תהיה אחראית לרכישה, אחסון והקצאת הדלקים המשקיים (גז טבעי נוזלי וסולר המוקצים במצבי מחסור במשק על ידי מנהל המערכת ליצרני חשמל), החל ממועד שייקבע. המועד ייקבע להקדם האפשרי, לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות באשר למצבה הפיננסי של החברה.
- (4) עד למתן רישיון אספקה חדש להטיל על השרים לתת לחברת החשמל אישור לפי סעיף 6(ד) לחוק משק החשמל, לביצוע פעילות בסייבר כמפורט בסעיף 10(כא), בהתייעצות עם רשות החשמל.
- (5) להטיל על שר האנרגיה בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר לבצע את הפעולות הנדרשות לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל, לשם עדכון תכנית הפיתוח של משק החשמל, בהתאם לכל אלה -

- א. חברת החשמל תקדם באתר רידינג תכנון סטטוטורי (עד לרמת תכנית שניתן להוציא מכוחה היתרים, ועד בכלל) במטרה להביא להשלמת הליכי התכנון להקמת שתי יחידות ייצור בטכנולוגית מחזור משולב (להלן - **מחז"ם**) באמצעות גז טבעי ותחנת משנה (להלן - **תחמ"ש**). חברת החשמל תגיש את המסמכים לאישור הפקדה, לרבות תסקיר השפעה על הסביבה, במוסד התכנון הרלוונטי, תוך 18 חודשים מיום קבלת החלטת הממשלה.
- ב. במידת הצורך, חברת החשמל תקדם תכנון סטטוטורי לתכנית מפורטת

- באתרי יצור נוספים שיימכרו כאמור בסעיף 1(ב) לנספח א'.
- ג. חברת הבת האמורה בסעיף 12 תקים שני מחז"מים הפועלים באמצעות גז טבעי באתר אורות רבין בהספק מותקן כולל של כ- 1200 מגה-וואט (סטיה כלפי מעלה של 5% לא תיחשב לסטיה מהספק זה). המחז"ם הראשון יחל לפעול עד חודש יוני 2022 ויאפשר את הפסקת פעילותן של יחידות 1-4 באתר אורות רבין. הקמת המחז"ם השני תחל רק לאחר מכירת אתר אלון תבור ופרסום הליך תחרותי למכירת אתר רמת חובב. שני המחז"מים יהיו בטכנולוגיית H לפחות, בהתאם למוצרים הקיימים בשוק.
- 6) להעביר לחברת מנהל המערכת מתקציב המדינה שלושה מליון ₪ בשנת 2018 ועשרה מליון ₪ בשנת 2019, כנגד הקצאת מניות, וזאת בכפוף לכל דין ולאישור ועדת הכספים של הכנסת לפי סעיף 10 לחוק החברות הממשלתיות.
- 7) לרשום את החלטת רשות החשמל מס' 2 (1245) מישיבה 542 מיום 15 במאי 2018 המתייחסת לפרשנות החלטה מס' 13 (1169) מישיבה 518 מיום 12 ביוני 2017, שעניינה התנאים להכרה ב-TOP בהסכם הגז של חברת החשמל.
- 8) לרשום את החלטת רשות החשמל מס' 1 (1253) מישיבה 542 מיום 15 במאי 2018, לפיה במסגרת האסדרה שבכוונתה לפרסם לקראת ההליך התחרותי שתקיים חברת החשמל לישראל למכירת תחנות הכוח, התמורה לחברה בעד מכירת האתרים תהיה בשווי הוגן. התמורה האמורה לא תפחת משווי המכירה של האתר בתוספת שווי הקרקע. לעניין זה "שווי המכירה" – השווי התעריפי של האתר בתוספת כל עלות שתוכר על ידי הרשות ואשר תיווצר באופן ישיר בשל הליך המכירה, לרבות בשל פינוי ובינוי של תשתיות חברת החשמל שיפוגו מהאתר האמור, בכפוף לבקרת עלויות.
- 9) להנחות את רשות החשמל לבחון קביעה של אמות מידה, כללים, תעריפים והחלטות בנושאים אלה:
- א. העברת מידע בין חברת החשמל לבין חברת מנהל המערכת, בין בהתייחס למידע שנצבר עד למועד ההפעלה ובין למידע שייצבר לאחריו, ובכלל זה -
- 1) המידע הנדרש לכל אחת מהחברות, ובכלל זה בסיסי הנתונים המשמשים לתכנון המערכת והמידע המועבר דרך תשתיות התקשורת (מיקרו-גל, סיבים אופטיים, PLC, RTU וכד').
- 2) אופן העברת המידע.
- 3) הטלת הגבלות על המידע שאליו ייחשפו חברת החשמל או חברת בת שלה, לצורך מניעת פגיעה בתחרות.
- ב. אופן הפעלת סמכות חברת מנהל המערכת, לאשר תזמון ומשך של כל עבודות התחזוקה ביחידות הייצור, במערכת ההולכה וההשנאה, ברכיבי התקשורת המשפיעים על תפקוד ניהול המערכת, ובמערכות הגז הטבעי, שמשמעותן השבתה או השפעה על שרידות המערכת. האסדרה תתייחס

גם לעיכוב בהוצאות יחידות ייצור או רכיבים של מערכת ההולכה לתחזוקה או פיתוח.

ג. אופן העמסה של מתקני יצור בגז ברשת החלוקה על ידי מנהל המערכת, בכפוף לאילוצי הרשת וחתימה על הסכמים תפעוליים של מתקנים אלו מול בעל רישיון החלוקה.

ד. הממשלה רושמת בפניה את הודעת חברת החשמל כי החל ממועד ההפעלה במקרה של פעולות מיתוג מתוכננות מראש, פעולות המיתוג יבוצעו על ידי פיקוח ההולכה באישור חברת מנהל המערכת. בנסיבות חריגות שעל פי שקול דעתו של המפקח בחברת מנהל המערכת אין מאפשרות מתן אישור מראש יבוצע המיתוג על ידי חברת מנהל המערכת. אין באמור כדי לגרוע מסמכות רשות החשמל לקבוע אסדרה בהקשר זה. במסגרת קביעת האסדרה תתקיים היוועצות עם חברת החשמל ומנהל המערכת. לענין זה פיקוח הולכה- יחידה שבכוונת חברת חשמל להקים כחלק מהרפורמה.

ה. אופן העמסת תחנות כך שבעל רישיון לניהול מערכת יעמיס כל אחת מיחידות הייצור של כל ספק שירות חיוני באופן ישיר וכי הממשק המסחרי של בעל רישיון לניהול המערכת עם יצרן חשמל שלו חברת בת שאף היא יצרן חשמל, יהיה באמצעות גורם מרכז אחד בכל חברה.

ו. פרסום אסדרה שמאפשרת מכירה באופן יעיל ותחרותי של אתרי הייצור שחברת החשמל התחייבה למכרם, לא יאוחר משישה חודשים לפני מועדי פרסום הליך תחרותי על ידי חברת חשמל, כמפורט בסעיפים 1(ב) ו-1(ח) לנספח א'. לעניין אתר הייצור אלון תבור, האסדרה תפורסם עד למועד פרסום ההליך התחרותי, ועיקרים ראשונים של האסדרה יפורסמו תוך שלושה חודשים מיום קבלת החלטת הממשלה.

ז. קביעת העלות המוכרת לחברת הבת שתקים ותתפעל את שני המחז"מים הנזכרים בסעיף 5(ג) והתנאים התפעוליים להכרה בעלויות.

ח. אופן הסבת ההסכמים שבין חברת החשמל ובין כל יצרני חשמל פרטיים ברשת ההולכה, כך שיוסבו במועד ההפעלה לחברת מנהל המערכת, למעט החלקים הנוגעים לפעילות ההולכה.

ט. אופן הסבת ההסכמים שבין חברת החשמל ובין כל יצרני חשמל פרטיים ברשת החלוקה המייצרים באמצעות גז טבעי, כך שיוסבו במועד ההפעלה לחברת מנהל המערכת, למעט החלקים הנוגעים להיבטים תפעוליים.

י. האופן בו אתר רמת השרון שיועבר לחברת מנהל המערכת ישמש באופן

זמני גם לטובת פיקוח הולכה, עד להקמת אתר קבע לפיקוח הולכה.
יא. על אף האמור בסעיף 10(טו), באשר למתקן המתחבר לרשת ההולכה באמצעות מספר חיבורים לרשת החלוקה (כגון טורבינות רוח), חלוקת הסמכויות בין בעל רישיון לניהול המערכת, בעל רישיון ההולכה ובעל רישיון חלוקה תוסדר בהתאם להחלטת רשות החשמל.

10) להטיל על שר האנרגיה ועל רשות החשמל, להסדיר בהתאם לסמכותם, לרבות בדרך של מתן רישיון ואישורו, פרסום תקנות או כללים, את תחומי האחריות של בעל רישיון לניהול המערכת, בעל רישיון הולכה (להלן – **בעל רישיון הולכה** או **חברת החשמל**), בעל רישיון חלוקה ובעל רישיון אספקה (ובכלל זה לעניין הרישיון או הרישיונות שיינתנו לחברת החשמל לאחר פקיעת הרישיון שניתן לחברת החשמל לפי סעיף 60(ד) והוארך לפי סעיף 60(ד4) לחוק משק החשמל, (להלן-**הרישיון האחד**), בין היתר, כמפורט להלן:

א. בעל רישיון לניהול המערכת יגיש תכנית פיתוח לפי חוק משק החשמל. התכנית תכלול הקמה ושדרוג של מעגלי מתח על-עליון ועליון, תחנות מיתוג, וכן תחנות משנה, ולוחות זמנים לביצוע.

ב. בעל רישיון הולכה יידרש לפעול לפי תכנית הפיתוח לרשת ההולכה שהוכנה על ידי בעל רישיון לניהול המערכת ואשר אושרה על ידי שר האנרגיה.

ג. בעל רישיון לניהול המערכת יהיה אחראי, בתיאום עם משרד האנרגיה, לקדם תכנון סטטוטורי של רשת ההולכה עד (ועד בכלל) לשלב תכנית מתאר מפורטת מאושרת ותקפה (התכנית תכלול התייחסות לקווי הולכה, תחמ"ג, תחמ"ש, לרבות מסמכים נדרשים לתכנית, כגון תסקירי השפעה על הסביבה).

ד. בעל רישיון הולכה, יהיה אחראי לקידום כל שלבי הרישוי לפי חוק התכנון והבניה החל משלב תכנית המתאר המפורטת התקפה כולל תכנון להיתר ומסמכים סביבתיים הנדרשים להיתר ועד סיום התהליך. ככל שלצורך אישור תכנית מתאר לתחמ"ש הנערכת, כאמור בסעיף קטן (ג), על-ידי בעל רישיון ניהול המערכת, יידרשו מסמכים או בדיקות לתכנון מפורט המבוצעים כיום ביחידות חברת החשמל, שאינן מתוכננות לעבור לחברת מנהל המערכת בהתאם לנהלי חברת החשמל (כגון סידור כללי לחלופות, תכנית העמדה, קידוח ניסיון, נספח נופי, נספח תנועה, אומדן לחלופות, אדריכלות, נספח בינוי וכד'), הם יוכנו על ידי חברת החשמל, ויסופקו לבעל רישיון ניהול המערכת, והכל בהתאם ללוחות הזמנים והנחיות מנהל המערכת.

ה. חברת החשמל תהיה אחראית לטיפול בדלקים המשקיים (גז טבעי נוזלי

וסולר), עד שהאחריות תועבר לחברת מנהל המערכת כאמור בסעיף 3.

ו. בעל רישיון לניהול המערכת יהיה אחראי לתכנון הנדסי מערכתי של מערכת ההולכה וההשנאה (רשת ההולכה, תחנות מיתוג ותחנות משנה עד לרמת פירוט של תרשים שמתאר את תצורת התחמ"ש ורכיבי הצידוד העיקריים ("סכמה חד-קווית עקרונית") ואפיון הצידוד העיקרי כאמור בסעיף קטן (יז). תכנון הנדסי מפורט (תכנית העמדה, תכנון אזורי, אלקטרו-מכני וחשמל וכו'), המבוסס, על הסכמות החד קוויות העקרוניות ומאפייני הצידוד העיקרי שנזכר בסעיף קטן (יז), יבוצע על ידי בעל רישיון ההולכה.

ז. בעל רישיון חלוקה, יהיה אחראי לקידום תכנון סטטוטורי של מתקנים ברשת החלוקה שבאחריותו.

ח. חברת החשמל תהיה היחידה לספק שירותי חלוקה במקרקעין ציבוריים ובדרכים ציבוריות, למעט במקרקעין ציבוריים או בדרכים ציבוריות המצויים בשטחי בעלי רישיונות חלוקה אחרים, ולמעט בשטחים בהם שירותי חלוקה ניתנים על ידי יצרן קוגנרציה בהתאם לתנאים הקבועים בדין. למען הסר ספק, לענייני פריסת רשת חשמל המחברת בין סוגי מתקנים במקרקעין ציבוריים ובדרכים ציבוריות, כגון עמדות טעינה ותאורת רחוב, אשר חברת חשמל לא מחלקת בהם כיום, יישמר המצב הקיים.

ט. כמו כן, בשטחים אשר ייעודם מגורים או תעשייה, תבוצע חלוקת החשמל, בין במקרקעין ציבוריים ובין במקרקעין פרטיים, על ידי חברת החשמל, ובלבד שלכל ישות משפטית נפרדת יינתן חיבור אחד. יובהר כי חברת החשמל לא תקים תשתיות בתוך שטחים כאמור של ישות משפטית אחת. חברת החשמל תחלק חשמל לכל דירה שאינה בתחום החלוקה של בעל רישיון חלוקה אחר, ותספק חיבור נוסף לוועד הבית. באזורי תעשייה יינתן חיבור אחד לכל מפעל, לרבות למפעל בעל מספר מבנים המצויים בבעלות ישות משפטית אחת. מבנים בשטחים המיועדים לתעשייה והמצויים בבעלות ישות אחת והמושכרים במלואם או בחלקם לישויות משפטיות שונות, כל ישות נפרדת במבנה תקבל חיבור נפרד מחברת החשמל. על מבנים שאינם משמשים לתעשייה המצויים בשטחים המיועדים לתעשייה, הסדר זה לא יחול.

י. מובהר כי, חברת החשמל לא תפרוס רשת חלוקה חדשה במקום בו קיימת רשת פרטית, ערב תיקון החוק. מקום זה, ייראו אותו כצרכן, אלא אם רשות החשמל תורה אחרת. במקרים שבהם יוקמו מיקרו גנרציה או מתקן אגירת חשמל, שאינם בשטח פרטי, שיצריכו העברת אנרגיה לרשת ולצרכנים שונים, למעט מתקנים בחצר צרכן, הרשת המחברת אותם לשאר הצרכנים תוקם ותתופעל על ידי חברת החשמל כספק שירות חיוני או על ידי מחלק

בשטחו.

- יא. חברת החשמל לא תקים תשתיות חשמל במקרקעין פרטיים אלא במקרים בהם רשות החשמל התירה זאת. ברישיון חלוקה תיקבע עדיפות להקמת מערכת מניה או מונה מחוץ למקרקעין פרטיים, ולמצער בגבולם.
- יב. בעל רישיון לניהול המערכת יבצע סקרים לחיבור מתקני ייצור וצריכה למערכת ההולכה, בהתאם לאסדרה של רשות החשמל. קביעת ישימות הפרויקטים ולוחות זמנים לביצועם, תיעשה לאחר התייעצות עם בעל רישיון ההולכה.
- יג. התכנון הסטטוטורי לרצועת קו החיבור של מתקן הייצור לרשת לרבות מסמכים נדרשים לתכנית, כגון תסקיר השפעה על הסביבה, יוכנו על ידי בעל רישיון לניהול המערכת בתאום עם בעל רישיון ההולכה ותוגש כחלק מתוכנית המתאר של בעל מיתקן הייצור, בכפוף לאמות מידה שתקבע רשות החשמל. קידום התכנון המפורט והביצוע של קו החיבור והפרויקטים המשיקים לקו, יעשו על ידי בעל רישיון הולכה.
- יד. בעל רישיון ניהול המערכת יבצע תיאום טכני לתחמ"ש של מתקני ייצור וצריכה המתחברים למערכת ההולכה, עד לשלב אישור (תכנית העמדה, ציוד עיקרי וסכמה חד קווית). המשך התיאום הטכני בשלב ההקמה, ניהול ההקמה, ועד לבדיקות החשמול (ועד בכלל), יבוצע על ידי בעל רישיון הולכה.
- טו. בעל רישיון ניהול המערכת יבצע תאום טכני למתקני ייצור המתחברים למערכת ההולכה. כמו כן, בעל רישיון ניהול המערכת יבצע בדיקת קבלה למתקנים אלה לאחר חיבורם לרשת ההולכה וטרם הפעלתם המסחרית, בתיאום עם בעלי הרישיונות. תיאום טכני ובדיקות קבלה למתקן המתחבר בחיבור אחד לרשת החלוקה, יבוצע על ידי בעל רישיון החלוקה.
- טז. חברת החשמל תהיה רשאית להקים ולתפעל מתקני אגירה אך ורק בתוך התשתית הפיסית של רשת ההולכה. האגירה בתשתית הפיסית כאמור תקבע בתוכנית הפיתוח שיכין בעל רישיון ניהול המערכת. חברת החשמל תהיה רשאית לתכנן, להקים ולתפעל מתקני אגירה אך ורק בתוך התשתית הפיסית של רשת החלוקה והכל לפי עקרונות שתקבע רשות החשמל לשילוב מתקני אגירה ברשת החלוקה.
- יז. בעל רישיון לניהול המערכת יכין מסמך דרישות מערכתיות לציוד עיקרי במערכת ההולכה וההשנאה (System Technical Specification). דרישות אלו יהיו בסיס מחייב למפרטי הרכש של חברת החשמל, יצרנים פרטיים וצרכני מתח עליון. מפרטי הרכש ותהליך רכש הציוד יוכנו ויתבצעו לפי העניין על ידי חברת החשמל, יצרנים פרטיים וצרכני מתח עליון. ההצעה הטכנית של הספק הזוכה ותעודות הבדיקה יעברו לאישור בעל רישיון ניהול המערכת בנוגע לדרישות שהוגדרו על ידו.

יח. בעל רישיון לניהול המערכת יקבע עקרונות וקריטריונים בכפוף לאמות המידה שתקבע רשות החשמל ולתנאי רישיונו, שעל פיהם יוכנו סקרים במקטע החלוקה. הסקרים יבוצעו על ידי בעל רישיון החלוקה. השגה על אופן יישום הקריטריונים בתוצאות הסקר, תועבר לבחינת חברת מנהל המערכת שתהיה רשאית לתת לחברת החלוקה הוראות לתיקון הסקר, אם כך תמצא לנכון.

יט. בעל רישיון חלוקה, יחויב לתת לבעלי רישיונות אספקה גישה חופשית למידע המופק ממוני החשמל של לקוחותיהם, באישור הצרכנים. כמו כן, כל המידע מהמונים יועבר לחברת מנהל המערכת וכן לגורמים נוספים ככל שיקבעו על ידי רשות החשמל, והכל בכפוף לאמות מידה שתקבע הרשות והחל ממועד קביעתו.

כ. גבול שטח ה"מחלקים ההיסטוריים" (כהגדרתם בהחלטת רשות מס' 1 משיבה 272 מיום 11 באוגוסט 2009) ייקבע ברישיון החלוקה באופן שיאפשר גידול טבעי של השימוש בשטח החלוקה ההיסטורי המאושר, ובכל מקרה באופן שבו תובטח מגבלת שיעור חלוקת רישיונות החלוקה כאמור להלן בסעיף 14(ח).

כא. לאחר פקיעת הרישיון האחד, חברת החשמל תהיה רשאית לספק שירותים אלה כפעילות נלווית:

1) שירותי סייבר לכלל הצרכנים במקטעי האספקה במתח על עליון, עליון וגבוה ולצרכנייה במתח נמוך.

2) מיום שמספר הצרכנים של חברת החשמל ירד משיעור של 75% מסך הצרכנים במקטע האספקה במתח נמוך - שירותי סייבר לכלל הצרכנים ושירותי "בית חכם" והתייעלות אנרגטית לצרכני מתח נמוך בלבד (נושא זה יוגדר ברישיון האספקה שיינתן לחברה).

שירותי "בית חכם" והתייעלות אנרגטית לעניין זה, הם שירותי מתן מידע על אופי צריכת החשמל של הצרכן בכל מתקן/מכשיר חשמל, שירותי מתן ייעוץ בנוגע ליכולת הפחתת צריכת החשמל וייעול השימוש בהם וכן שירותי שליטה על מכשירי חשמל ביתי מרחוק, לרבות באמצעות התקנת מכשור מתאים במתקן הפרטי של הצרכן לצורך שירותי השליטה.

כב. חברת החשמל, לא תתחרה במקטע האספקה במתח על עליון, עליון וגבוה, אלא תגבה את התעריף שתקבע רשות החשמל; לאחר 5 שנים הנושא ייבחן בשנית, בין היתר בהתאם לתנאי התחרות בשוק, על ידי רשות החשמל, משרד האנרגיה, משרד האוצר ורשות ההגבלים העסקיים. במקטע האספקה במתח נמוך, ככל שזה ייפתח לתחרות באופן הדרגתי, חברת החשמל תהא רשאית להתחרות (באופן הוגן ובכפוף לאסדרה שתקבע) רק אם שיעור לקוחותיה ירד מ- 60% ממספר הלקוחות במקטע אספקה במתח

נמוך.

- כג. בעל רישיון הולכה יבצע פיקוח הולכה לצורך הפעלת מערכת ההולכה וההשנאה בהתאם להנחיות בעל רישיון ניהול מערכת ובכפוף לאסדרה ככל שתיקבע. פעולות מיתוג יבוצעו כאמור בסעיף 9(ד).
- כד. הרישיונות להולכה ולחלוקה יינתנו לתקופה ממושכת כמקובל בתחום התשתיות הציבוריות, כדוגמת ענפי הגז הטבעי והמים.
- כה. בעל רישיון חלוקה יתקשר בהסכמים לרכישת חשמל מיצרני חשמל ברשת חלוקה המייצרים באמצעות אנרגיה מתחדשת.

11) להטיל על שר האנרגיה ושר האוצר להגיש הצעת החלטה לממשלה לאישור החלטת חברת החשמל להקים חברה בת לייזום עסקי בחו"ל לפי סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות, וזאת, ככל הנדרש, לאחר בחינת הצורך באישור לפי סעיף 6(ד) לחוק משק החשמל ובכפוף לבחינה זו. בהחלטת ההקמה ייקבע כי השר שיהיה אחראי על ענייני החברה לפי חוק החברות הממשלתיות, יהיה שר האנרגיה. במסגרת ההחלטה ייקבע בין היתר שכל עובדי החברה יועסקו בחוזים אישיים ומספרם לא יעלה על עשרים וחמישה.

12) ככל שתתקבל החלטה בחברת החשמל להקים חברה בת בבעלות מלאה של חברת החשמל לצורך תכנון הקמה תפעול ותחזוקה של שני מחז"מים באורות רבין, להורות לשר האנרגיה ושר האוצר להגיש הצעת החלטה לממשלה לפי סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות לאישור החלטת חברת החשמל. במסגרת ההחלטה ייקבע, בין היתר, שחברת הבת לא תעסיק יותר מעשרה עובדים אשר כולם יועסקו בחוזים אישיים, תרכוש את שירותי התכנון, ההקמה התפעול והתחזוקה של שני המחז"מים מחברת החשמל, ולא תתקשר בעצמה עם קבלני כוח אדם ושירותים להעסקת עובדים של קבלנים אלה דרך קבע בחצריה. למען הסר ספק יובהר כי ההקמה התפעול והתחזוקה של שני המחז"מים ייעשו אך ורק במסגרת חברת הבת באמצעות רכישת שירותים מחברת החשמל. החל מיום הקמת חברת הבת, תכנון שני המחז"מים האמורים ייעשה אך ורק על ידי חברת הבת באמצעות רכישת שירותים מחברת החשמל. בהחלטת ההקמה ייקבע כי השר שיהיה אחראי על ענייני החברה לפי חוק החברות הממשלתיות, יהיה שר האנרגיה.

13) ככל שדירקטוריון חברת החשמל יחליט שלא לחלק דיבידנדים, הממשלה לא תחייב את החברה לחלק דיבידנדים לפי סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות, עד לסוף שנת 2025 או עד להגעה ליעדי האיתנות הפיננסית הסופיים כפי שאושרו בהחלטת דירקטוריון חברת החשמל מיום 10 במאי 2018, לפי המוקדם מביניהם.

14) להטיל על השרים, להפיץ תוך 7 ימים מיום קבלת החלטת הממשלה, תזכיר חוק לתיקון חוק משק החשמל והחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998 ככל הנדרש לצורך יישום החלטה זו ובכלל זה בנושאים הבאים, ככל הנדרש -

א. בעל רישיון לניהול המערכת יכלול, בעת הכנת תכנית פיתוח לרשת ההולכה, לוחות זמנים בתכנית הפיתוח וייתיעץ עם בעל רישיון ההולכה בנוגע לחלופות ותכולת התכנית לרבות לוחות זמנים. ככל שישנה אי הסכמה בין בעלי הרישיונות באשר לשימות התכנית או לוחות הזמנים שלה, בעל הרישיון לניהול המערכת יביא את עמדת בעל רישיון ההולכה בפני שר האנרגיה בעת הגשת תכנית הפיתוח לאישור.

ב. הארכת רישיונות הייצור של חברת חשמל באתרי הייצור הנמכרים עד למועד בו על חברת חשמל למסור את החזקה באתרי הייצור. רשות החשמל באישור שר האנרגיה, במקרה בו נוצר עיכוב במסירה, תהיה רשאית להאריך את הרישיונות למספר תקופות ובלבד שכל תקופה לא תעלה על חצי שנה.

ג. בעל רישיון חלוקה המכין תכנית פיתוח בהתאם לסעיף 19 לחוק משק החשמל יונחה על ידי בעל רישיון לניהול מערכת, בכל ההיבטים הקשורים בממשקים שבין מערכת ההולכה למערכת החלוקה שלהם השפעה מערכתית.

ד. הארכת רישיונות הייצור של חברת החשמל ליחידות הייצור הנמצאות ביתר אתרי הייצור שאינם נמכרים, וזאת עד לתום חייה ההנדסיים של כל יחידה.

ה. הארכת הרישיון האחוד של חברת חשמל עד למתן רישיונות חדשים בתנאים הבאים: כל פעילות או חלק ממנה שיינתן לגביה רישיון נפרד לחברת החשמל או לאחר לא תיכלל עוד ברישיון האחוד, ובמקטע האספקה הפעילות תהיה כמפורט בסעיף 10 (כב) להחלטה, וכן חברת חשמל תשמש כמספק ברירת מחדל.

ו. חברה ממשלתית העוסקת בהולכה, וחברות בת שלה, לא יורשו לעסוק בהקמה, תפעול, תחזוקה, שחלוף, ותכנון תחנת כח בישראל, או יעוץ בנוגע לפעולות אלו, עבור עצמן או עבור גורם אחר הפועל במשק החשמל הישראלי, והכל למעט לענין תכנון הקמה תפעול ותחזוקה של שני מחז"מים בתחנת אורות רבין, תפעול ותחזוקה של תחנות כח שבחזקת החברה הממשלתית, תכנון סטטוטורי לגבי אתרי הייצור הנמכרים כאמור בסעיף 5(א) ו-5(ב) והתכנון ההנדסי הדרוש לכך, והשאלת עובדים לרוכשים של אתרי הייצור הנמכרים לתקופה שלא תעלה על 5 שנים בהתאם לאמור בהסכמים הקיבוציים שיחתמו.

ז. בעל רישיון לניהול מערכת לא יהיה רשאי להחזיק ברישיונות ייצור.

ח. היקף רישיונות החלוקה במשק שאינם בבעלות חברת החשמל לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתית, בתוספת שיעור בגידול הצריכה השנתית בשטחי החלוקה של אותם בעלי הרישיונות אשר יכללו במסגרת זו. סוגי בעלי הרישיונות אשר ייכללו במסגרת זו, הם: אזורי תעשייה שהגישו בקשה

לקבלת רישיון חלוקה או קבלו רישיון חלוקה עד מועד החלטה זו, מחלקים היסטוריים כהגדרתם באמות המידה וחברת החשמל מחוז ירושלים בע"מ (חמ"י) בתחום הרישיון שהוענק על ידי רשות החשמל.

ט. ניתן יהיה להעניק רישיון יצור לחברה הבת של חברת החשמל שתקים ותפעיל את שני המחז"מים באורות רבין על אף הוראות סעיף 6(ז)(3) לחוק משק החשמל.

י. התרת מתן רישיון לחלוקה יחד עם רישיון לאספקה וכן הולכה, וביטול סעיף 6(ו) לחוק משק החשמל.

יא. הוספת מניה, לרבות "מניה חכמה", להגדרות "רישיון חלוקה" והגדרת פעילות חלוקה כמפורט בהחלטה זו, והמידע יהיה גלוי בהתאם להסדרה שתקבע כאמור בסעיף 10(יט).

יב. ביטול סעיף 6(ח)(3) לחוק משק החשמל, האוסר על מתן רישיון חלוקה אם הדבר יביא לכך שמקבל הרישיון יחזיק 25% או יותר מהיקף החלוקה במשק.

יג. תיקון הגדרת "צרכן" בחוק משק החשמל כך שיובהר שמי בבעלותו או בחזקתו הבלעדית כדין, שטחי מקרקעין רציפים שלא נחצים על ידי דרך ציבורית, יראו אותו כ"צרכן". רשות החשמל תגדיר סוגי צרכנים.

יד. תיקון הגדרת "רישיון לניהול מערכת" בחוק משק החשמל כך שיתווסף להגדרה רכישת דלקים שימשו את משק החשמל במצבי מחסור במשק, הקצאתם ומכירתם ליצרני חשמל וזאת החל במועד שייקבע כאמור בסעיף 3 לעיל.

טו. תיקון סעיף 17א לחוק משק החשמל כך שניתן יהיה לבטל רישיון גם בשל אי עמידה בחובות אחרות של בעל רישיון ספק שירות חיוני (כגון מסירת מידע).

טז. בהמשך להחלטה 3444 מיום 11 בינואר 2018 שעניינה מתווה להסדר נכסיה של חברת החשמל, סעיף 62 לחוק משק החשמל יתוקן כך ששר האוצר ושר האנרגיה יהיו רשאים לאשר הסכם המסדיר את חלוקת הנכסים והזכויות בין חברת חשמל ובין המדינה אם ראו כי יש באישורו תועלות משקיות, ובלבד שחלוקה כאמור לא תחויב במס לפי כל דין ולא יראו זאת כמכירה לענין חוקי המס (ואולם לענין פקודת מס הכנסה וחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, יראו את המחיר המקורי של הנכסים והזכויות שחולקו, יתרת המחיר המקורי, שווי הרכישה ויום הרכישה, כפי שהיו טרם החלוקה).

יז. הוספת חברת מנהל המערכת לתוספות השניה והחמישית לחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998.

יח. לקבוע הוראת מעבר בת שש שנים לפיה הקמה והפעלת עמודי טעינה לרכב חשמלי לא תהווה פעילות אספקה לתקופה שתקבע ולא תדרוש רישיון.

יט. הסדר כניסה למקרקעין לבעל רישיון ספק שירות חיוני לשם ביצוע פעולה דחופה החיונית מטעמי בטיחות למניעת נזק לאדם או לרכוש מבלי לקבל את הסכמת בעל המקרקעין או בלא הרשאה מאת המנהל ובלבד שתשלח הודעה

לבעל המקרקעין ולמנהל לא יאוחר מ 48 שעות מביצוע הפעולה הדחופה

כ. להטיל על השרים לבחון במסגרת תיקוני החקיקה בחוק משק החשמל את אופן עיגון השיקולים הסביבתיים, שיקולים הנוגעים לבריאות הציבור, שיקולים הנוגעים להתייעלות אנרגטית ושיקולים הנוגעים לבטחון אנרגטי הנשקלים כיום על ידי הגורמים המוסמכים.

15) להקים צוות בראשות רשות החשמל, ובהשתתפות נציגי הממונה על התקציבים במשרד האוצר רשות החברות הממשלתיות והחשב הכללי במשרד האוצר, שיבחן את העקרונות לניהול פעילותה של המסלקה שתוקם בחברה לניהול המערכת. בכלל זה יבחן הצוות חלופות למנגנון ניהול המסלקה (לדוגמא קיזוז תשלומים) והכל בשים לב לסיכוני האשראי של חברת החשמל, חברת מנהל המערכת ויתר בעלי הרישיונות במשק החשמל ולהשפעות על האיתנות הפיננסית של חברת החשמל, באופן שמבטיח שהמנגנון ייקבע עד למועד ההפעלה. למען הסר ספק, ההסדרות הנוגעות לפעילות המסלקה יעוגנו בהחלטות רשות החשמל בהתאם לסמכותה לפי כל דין.

16) להקים צוות בראשות מנהל רשות החברות הממשלתיות שבו חברים הממונה על התקציבים, החשב הכללי, מנכ"ל משרד האנרגיה או מי מטעמם, אשר יעקוב ויבקר, על בסיס דיווחי חברת החשמל לצוות ותוך התייעצות עימה, אחר העמידה ביעדי האיתנות הפיננסית והתקיימות ההנחות שבבסיס התכנית העסקית שאושרה בהחלטת דירקטוריון חברת החשמל מיום 10 במאי 2018, הנוגעות לרפורמה ולשינוי המבני; הצוות יתכנס אחת לשנה או בסמוך לאחר קרות אירוע משמעותי בעל קשר ישיר ליישום הרפורמה בחברה המשפיע באופן מהותי על העמידה ביעדי האיתנות הפיננסית של החברה (להלן – **אירוע משמעותי**), לפי המוקדם מביניהם. ככל שיוסכם כי קיימת חריגה מהותית צפויה מהעמידה ביעדי האיתנות הפיננסית, או מההנחות שבבסיס התכנית העסקית שאושרה בהחלטת דירקטוריון חברת החשמל מיום 10 במאי 2018 הנוגעות לרפורמה ולשינוי המבני. הצוות יקיים דיונים עם החברה ביחס לדרכי פעולה אפשריות; ככל שיתרחש אירוע משמעותי, נציגי העובדים יוכלו להעביר לצוות התייחסות להשלכות האירוע האמור על האיתנות הפיננסית וזאת לאחר שדנו עם הנהלת החברה על הנושא, ולהציג את עמדתם בנושא בפני צוות.

17) להקים צוות משותף לחברת החשמל ולממשלה בראשות מנכ"ל משרד האנרגיה או מי מטעמו בהשתתפות נציגי רשות החשמל, נציג אגף תקציבים, נציג החשב הכללי, נציג רשות מקרקעי ישראל, נציג משרד האנרגיה ונציג רשות החברות הממשלתיות אשר ילווה את תהליך המכירה באמצעות קבלת עדכונים שוטפים מחברת החשמל וימפה, את החסמים הקיימים בכל אתר ייצור שחברת החשמל הודיעה על התחייבותה למוכרם (להלן – **אתרי הייצור**), לרבות סוגיות מקרקעין, מיכלי דלק לחירום וכדומה. במסגרת זאת, ידון נושא החלפים והסבת הסכמי

תחזוקה ארוכי טווח. בסיום המיפוי, ההליך התחרותי למכירת התחנות יבוצע על ידי חברת החשמל עצמה.

18) לאשר לפי סעיף 11(א)(8) לחוק החברות הממשלתיות את החלטת דירקטוריון חברת החשמל מיום 10 במאי 2018 לענין שינוי מבני בחברה שמהותו צמצום פעילות הייצור ומכירת פעילות מנהל המערכת לחברה אחות כמפורט בהחלטה זו.

19) להטיל על שר האנרגיה בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, לסיים את בחינת תוכנית הפיתוח לרשת ההולכה תוך 120 יום מיום קבלת החלטת ממשלה זו.

20) להקים צוות בראשות מנכ"ל משרד האנרגיה ומנכ"ל משרד האוצר ובהשתתפות נציגי אגף תקציבים, רשות החברות הממשלתיות, אגף החשב הכללי, הממונה על השכר, הממונה על ההגבלים העסקיים ורשות החשמל, אשר יבצע מעקב אחר יישום החלטה זו ובכלל זה עמידה בלוחות הזמנים ואבני הדרך.

21) להקים צוות בראשות רשות החברות ובהשתתפות נציגי משרד האוצר ורשות חשמל, אשר יקבע בהתייעצות עם חברת החשמל, את המודל לדיווח על פעילות במרכזי רווח נפרדים (בכפוף לבקרה של רואה החשבון המבקר של חברת החשמל) במקטעי הולכה, חלוקה ייצור ואספקה, באופן שיאפשר שקיפות ושיוך עלויות יובהר כי אין באמור כדי לחייב פרסום דוחות כספיים נפרדים למקטעים אלו.

22) לרשום את הודעת הממונה על הגבלים עסקיים כי בכוונתה לפרסם מסמך עקרונות לייעוץ לתחרות ענפית במכירת אתרי הייצור לפי סעיף 11 לחוק לקידום התחרות וצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013, וזאת עד ליום 27 בספטמבר 2018.

23) החלטה זו מבוססת על התחייבויות חברת חשמל, אשר אושרו על ידי דירקטוריון החברה, כמפורט בנספח א'.

24) (א) לבטל את סעיף 16 להחלטת ממשלה מס. 345 מיום 5 באוגוסט 2015 שעניינה הקמת רשות החשמל המאוחדת, כך שעד למועד שיקבע השר שלא יהיה מאוחר משנים עשר חודשים ממועד ההפעלה (להלן: מועד ההעברה), חברת החשמל תהיה הרשות הייעודית כמשמעותה בהחלטה 1716 (להלן – החלטה

1716) ומנכ"ל החברה יהיה יו"ר הרשות.

(ב) להנחות את שר האנרגיה ורשות החשמל לבצע את הצעדים הדרושים, לרבות הסדרה רגולטורית או בדרך של תיקון חקיקה, אם יידרש, כך שממועד ההעברה ואילך הרשות הייעודית תהיה חברת ניהול המערכת ובראשה יעמוד מנכ"ל חברת ניהול המערכת.

(ג) להנחות את שר האנרגיה ורשות החשמל, לבצע את הצעדים הדרושים, לרבות בדרך של הסדרה רגולטורית או בדרך של תיקון חקיקה, אם יידרש, על מנת להבטיח שעלויות הנובעות מהחלטות שר האנרגיה בזמן חירום, שעניינן מתן מענה לצרכים המידיים הנובעים מזמן החירום, בהתאם לשיקול דעתם, יוכרו במסגרת התעריף כעלויות ספק שירות חיוני, בכפוף לבקרת עלויות. לבצע את התיקונים הנדרשים בסעיף זה בתזכיר החוק שיופץ לפי פסקה 14 אלא אם יוסכם כי לצורך הסדרת הנושא לא נדרשים תיקוני חקיקה.

25) עד יום 1 באוקטובר 2018 יציג שר האנרגיה בפני הממשלה את מדיניותו ארוכת הטווח בדבר צמצום השימוש בדלקים מזהמים.

26) בתוך חצי שנה מיום קבלת תיקון החקיקה האמור בסעיף 14 יגיש שר האנרגיה לאישור הממשלה, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם השר להגנת הסביבה, יעדים רב שנתיים לשם קידום והגברת השימוש באנרגיה מתחדשת, דלקים נקיים והתייעלות אנרגטית.

27) להטיל על שר האנרגיה להגיש לממשלה, עד יום 1 ביולי 2018 הצעה להחלטה בעניין הצעדים אשר יבטיחו את סגירת יחידות 1-4 שבאתר אורות רבין עד יוני 2022.

דברי הסבר

רקע כללי

משק החשמל בישראל מאופיין בשליטה כמעט מוחלטת של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן – **חברת החשמל**), שהיא מונופול אנכי הפועל בכל מקטעי המשק – ייצור, הולכה, חלוקה, אספקה וניהול המערכת. אומנם בשנים האחרונות החל מהלך של פתיחת מקטעי הייצור והאספקה לתחרות באמצעות הענקת רישיונות ליצרנים פרטיים, אך עדין כיום חברת החשמל מייצרת כ- 70% מהחשמל (ומחזיקה כ- 80% מההספק הזמין במשק) ומספקת לצרכנים כ- 85% מהחשמל במשק. כאמור לעיל חברת החשמל אף אחראית לניהול המערכת, ובמסגרת זו אחראית לתפקוד יומיומי תקין של משק החשמל וכן לתכנון פיתוחו לטווח הארוך בהיבטי הקמת רשת ותחזיות ביקוש ארציות ואזוריות לטווח הארוך.

פעילותה המקבילה של חברת החשמל בכל מקטעי משק החשמל מונעת התפתחותה של תחרות: מעמדה הדומיננטי של חברת החשמל בכל אחד ממקטעי הפעילות מקים חשש אינהרנטי להפעלת כוח שוק על-ידה במקטע שבו היא ספק יחיד או כמעט יחיד (ניהול המערכת, הולכה וחלוקה), תוך דחיקת מתחרים וצמצום התחרות במקטע אחר, שבו היא חשופה לניסיונות של אחרים להתחרות בה (ייצור ואספקה).

משק החשמל בישראל נמצא בשנים האחרונות בעיצומם של מספר תהליכים רבי משמעות המקודמים בהתאם למדיניות הממשלה ובכלל זה ביזור הפעילות במקטע ייצור החשמל, מעבר מאסיבי לשימוש בגז טבעי לצד שמירה על בטחון אנרגטי ועל אמינות אספקת החשמל, קידום ייצור באנרגיות מתחדשות וצמצום השימוש בדלקים מזהמים, תוך חתירה לעמידה ביעדים שהציבה הממשלה בהחלטת ממשלה מספר 542 מיום ה-20 בספטמבר 2015 שעניינה הפחתת פליטות גזי החממה וייעול צריכת האנרגיה במשק, ועוד. מגמות אלו מגבירות את מורכבות המשק, פותחות את האפשרות לייעל את משק החשמל (בין היתר, באמצעות הענקת רישיונות לשחקנים פרטיים) וכן מציפות באופן ברור את ניגודי העניינים הנובעים מקיומו של מונופול אנכי במשק החשמל.

בנוסף לכשלים הקיימים במבנה משק החשמל, מצבה הפיננסי של חברת חשמל מציב אתגר לעמידתה במשימותיה כגון פיתוח הרשת לצרכי המשק. החוב הפיננסי נטו של חברת חשמל, הגיע לשיא בשנת 2012, כאשר עמד על 56 מיליארד ₪, בעקבות שיבושים באספקת הגז ממצרים ועלייה חדה במחירי הדלקים. העלייה בהיקף החוב הפיננסי של חברת החשמל לוותה בירידת דירוג האשראי שלה, והחברה אף נדרשה לערבויות מהמדינה על מנת לגייס חוב בשנים 2012-2013.

חברת החשמל פועלת על מנת לחזק את איתנותה הפיננסית מאז שנת 2012, אך רמת החוב הגבוהה מצריכה משאבים רבים לשירותו וצמצומו, והדבר מתבצע בין היתר באמצעות צמצום תקציב ההשקעות במשק החשמל וברשת בעיקר. כך, על פי הדוחות הכספיים של חברת החשמל, נכון לסוף שנת 2017 עמד החוב הפיננסי נטו שלה על 42 מיליארד ₪ והיקף הוצאות המימון נטו השנתיות שלה ירד מכ- 2.5 מיליארד ₪ במוצא בשנים 2012-2014 לכ-

1.8 מיליארד ₪ בממוצע בשנים 2015-2017, ובמקביל, תזרים המזומנים השנתי אשר שימש להשקעה ברכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים ירד מכ- 4.9 מיליארד ₪ בממוצע בשנים 2014-2012 לכ- 3 מיליארד ₪ בממוצע בשנים 2015-2017.

במשך העשורים האחרונים פעלו מספר ועדות וצוותי עבודה בין-משרדיים, בניסיון לגבש רפורמה ישימה אשר תבטיח את המשך פיתוחו וייעלו של משק החשמל, בדגש על הבטחת התחרות במקטע הייצור. יצוין כי כבר ב-1996 כל מדינות האיחוד האירופי חויבו, באמצעות דירקטיבה של האיחוד, לפתוח את מקטע הייצור במשקי החשמל לתחרות. במרבית משקי החשמל המערביים בוצעו בעשורים האחרונים שינויים מבניים במשק החשמל, כאשר ישראל הינה המדינה היחידה ב-OECD (למעט צרפת בה כ-90% מהחשמל מיוצר ע"י גרעין או הידרו), שבה ייצור החשמל עדיין אינו תחרותי.

בנובמבר 2015 מינו שרי האוצר והאנרגיה צוות בינמשרדי, בראשות מנכ"לי משרדיהם, לקידום רפורמה במשק החשמל. בעבודת הצוות נטלו חלק נציגי אגף תקציבים, אגף הסכמי שכר במשרד האוצר, רשות החברות הממשלתיות, רשות החשמל ורשות ההגבלים העסקיים. במהלך תקופת עבודה הצוות ובהמשך לדיון בפני בג"ץ (שהתקיים בעקבות עתירה שהגישה המדינה לביטול פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה. במסגרת העתירה נתבקש בין היתר כי בית המשפט ייקבע שלעובדים לא קיימת זכות שביתה בנסיבות ושהחובה היחידה המוטלת על המדינה טרם גיבוש הרפורמה היא היוועצות בעובדי חברת החשמל) התקיימה היוועצות עם ועדי עובדי חברת החשמל ונציגיהם מההסתדרות, וכן קוימו דיונים עם חברת החשמל ונציגי פורום היצרנים הפרטיים בגז טבעי ("פורום היח"פים" שהיה אחד המשיבים לבג"ץ). לאחר דיונים אינטנסיביים במהלך החודשים האחרונים, התגבשה רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל אשר עקרוניתיהם מפורטים בהחלטה זו. בנוסף הושגו הסכמות על היבטים הקשורים להשלכות על עובדי חברת החשמל אשר קבלו ביטוי בהסכם קיבוצי אשר נחתם ביום 17/05/2018.

להלן יוצגו עיקרי הרפורמה, אשר נזכרים בתמצית בסעיף א' להחלטה:

1. מקטע הייצור:

א. מכירת תחנות: בתקופה שבין 18 חודשים ל-60 חודשים מיום החלטת הממשלה, חברת חשמל תמכור 5 תחנות כוח, כמפורט בטבלה מטה, בהספק כולל של כ- 4500 מגהואט (להלן -מ"ו). הספק זה מהווה מעל ל-50% מהספק המותקן של חברת חשמל בייצור בגז טבעי.

שם אתר הייצור	מועד אחרון למסירת חזקה ביחס ליום אישור החלטת הממשלה
אלון תבור	18 חודשים מהמועד הקובע
רמת חובב	30 חודשים מהמועד הקובע
רידינג	36 חודשים מהמועד הקובע

חגית (חלק מהאתר כמפורט בתשריט שבנספח)	48 חודשים מהמועד הקובע
אשכול	60 חודשים מהמועד הקובע

לאחר יישום הרפורמה נתח השוק של חברת חשמל בהספק המותקן ירד מכ-80% בשנת 2017 לכ-45% ב-2026 ולכשליש מההספק המותקן מספר שנים לאחר מכן. כמו כן, יועבר במסגרת הרפורמה ובהתאם להסכם שנחתם בין המדינה ורשות מקרקעי ישראל (להלן – רמ"י) ובין חברת החשמל, שטח מתחנת רוטנברג אשר יועד בעבר להקמת תחנה D הפחמית. באתרים הנמכרים, הקמת יחידות ייצור על-ידי גורמים פרטיים בשטחים המיועדים כבר היום לתחנות כוח תמצה את יתרונות המגזר הפרטי בפרויקטים מסוג זה ותבטיח ניצול יעיל של הקרקע, ללא צורך להקצות שטחים פתוחים נוספים. (למען הסר ספק, אין באמור בהחלטת ממשלה זו כדי לגרוע מהאמור בהחלטה מס' 2592 מיום 2 באפריל 2017 שענינה עידוד מאגרים קטנים ובינוניים והכרזה על שעת חירום במשק הגז הטבעי, ובכלל זה לענין הסמכות לפי סעיף 76(ג) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 שהוענקו בסעיף 12 להחלטה 2592 והסמכות שניתנו בהמשך לסעיף 9 להחלטה 2592)

ב. הקמה ע"י חברה בת של חברת החשמל: חברת הבת של חברת חשמל תקים 2 מחז"מים באתר אורות רבין בחדרה בהספק של כ-1200 מ"ו (עם אפשרות לסטיה כלפי מעלה של 5%), המייצרים באמצעות גז טבעי ובכך תתאפשר סגירה מהירה של יחידות הייצור הפחמיות 1-4 באתר ויביאו לצמצום השימוש בפחם. יצוין כי סגירת היחידות הפחמיות הינה בהתאם להחלטה משותפת של שרי האנרגיה והגנת הסביבה. על מנת לתמרץ את חברת חשמל להקדמת מכירת תחנותיה, הקמת המחז"מ השני מותנית במכירת תחנת אלון תבור ובפרסום ההליך התחרותי למכירת אתר רמת חובב, על ידי חברת חשמל.

ג. מתוך כוונה להבטיח את יציאת חברת החשמל ממקטע הייצור באופן הדרגתי לאחר שנות הרפורמה, חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן – חוק משק החשמל) יתוקן כמפורט בסעיף 14(ו) להחלטה באופן שמבהיר כי חברת חשמל או חברות הבת שלה, בין השאר, לא יקימו, יתכננו או ישחלפו תחנות כוח ולא יעסקו ביעוץ בנוגע לכך עבור או עבור אחרלמעט מה שיותר להן במפורש בחוק כגון פעילות תחזוקה של תחנותיהן ותכנון סטטוטורי לגבי אתי הייצור הנמכרים. בנוסף הדבר נזכר בהתחייבויות חברת חשמל כלפי המדינה המצורפות כנספח להחלטה זו.

2. מקטע הרשת (הולכה וחלוקה)

ד. חברת חשמל תישאר מונופול במקטעי הרשת. במקטע החלוקה ישמר הסטטוס קוו באשר לפעילות המחלקים ההיסטוריים וישויות פרטיות אחרות הפועלות במקטעי הרשת. בנוסף, תבוצע תכנית השקעות מאסיבית בפיתוח רשת ההולכה ובפיתוח רשת החלוקה. תכנית זאת תאפשר, בין היתר, הגברה של ייצור החשמל באנרגיות מתחדשות.

3. ניהול המערכת

א. במטרה לצמצם את האינטגרציה האנכית המאפיינת את משק החשמל, ולהפחית את ניגוד האינטרסים בתוך החברה פעילות ניהול המערכת (ובכלל זה פעילות יחידות ניהול המערכת, תפ"ט והיחידה לסטטיסטיקה ושווקים) תעבור מחברת החשמל לחברה ממשלתית נפרדת, חברת ניהול המערכת בע"מ (להלן - **חברת מנהל המערכת**). מדובר בחברה קיימת אך יש למנות לה דירקטורים ולהשקיע בה כספים (כמפורט בסעיפים ב(1) ו-24(להחלטה) על מנת לאפשר לה להיערך לקליטת הפעילות.

ב. חברת מנהל המערכת תעסוק בניהול המערכת כמשמעו בחוק משק החשמל ובכלל זה האופטימיזציה של משק החשמל והעמסת תחנות כח, תפעול מנגנוני סחר בחשמל, תכנון סטטוטורי והנדסי של רשת ההולכה ותכנון ארוך טווח ותחזיות הביקושים במשק. כמו כן, כאמור בסעיף ב(3) להחלטה במועד עתידי (אשר ייקבע לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות בנוגע למצבה הפיננסי של החברה) החברה תקבל לידיה את האחריות לרכש, אחסון וטיפול בדלקים המשקיים במשק החשמל (סולר וגז טבעי נוזלי) ולמכירתם ליצרנים לפי הצורך.

4. מקטע האספקה

מקטע האספקה הוא מכירת החשמל לצרכן. לצורך כך נדרשים מערך הפקת חשבונות וגבייה, מאגר היסטוריית נתוני הצרכן, ומוקד שירות לקוחות. במקטע זה עשויים להינתן שירותים טכנולוגיים חדשניים אשר נלווים לצריכת החשמל ויתכן שיהיו בעלי רישיונות אספקה שיפעלו (בכפוף לכל דין) לאגד מספר תחומי שירות (כגון מים, גז, אינטרנט וכו') לחבילה אחת ובכך יקלו על הצרכן להתנהל מול ספקי תשתית שונים. במסגרת ההחלטה מוצע להורות לרשות החשמל ולשר האנרגיה לקבוע כי:

א. מקטע האספקה לצרכני מתח גבוה, עליון ועל-עליון יפתח באופן מלא לתחרות, וחברת החשמל תישאר מספק ברירת המחדל אך ייאסר עליה להתחרות בו.

ב. מקטע האספקה לצרכני מתח נמוך: המקטע יפתח לתחרות באופן הדרגתי, ולחברת חשמל תינתן האפשרות להתחרות בו אם וכאשר ירד נתח השוק שלה מתחת ל-60% ממספר הצרכנים במקטע האספקה במתח נמוך, בהתאם לרגולציה שתיקבע רשות החשמל.

ג. שירותי ערך מוסף: מיום שמספר הצרכנים של חברת החשמל ירד משיעור של 75% מסך הצרכנים במקטע האספקה במתח נמוך – החברה תוכל לספק שירותי סייבר לכלל הצרכנים ושירותי "בית חכם" והתייעלות אנרגטית לצרכני מתח נמוך בלבד (נושא זה יוגדר ברישיון האספקה שיינתן לחברה לאחר פקיעת הרישיון האחדו שבידיה כיום).

5. איתנות פיננסית

א. אחת ממטרות השינוי המבני הינה שיפור האיתנות הפיננסית של חברת החשמל, באמצעות כך שבכוונת חברת החשמל לצמצם את עלויות כוח האדם בחברה ולנתב את הרווחים והתמורות ממכירת הנכסים, לגידול בהשקעות מחד ולצמצום החוב הפיננסי מאידך.

ב. יישום השינוי המבני צפוי להביא לשיפור באיתנותה הפיננסית של החברה. בהתאם לתוצאות המודל הפיננסי שהציגה חברת החשמל ואישר הדירקטוריון שלה בתאריך 10 במאי 2018, ומתבסס על היישום המלא של השינוי המבני, השינוי המבני צפוי להביא לירידה הדרגתית של כ-10 מיליארדי ש"ח בהיקף החוב הפיננסי; שיפור ביחסי החוב הפיננסי נטו ל-EBITDA וההתחייבויות למאזן; התייעלות בהוצאות השכר בחברה; וירידה בהיקף הוצאות המימון של החברה. כל זאת, במקביל לגידול בהשקעות ושמירה על רווחיות. השיפור במצב הפיננסי מבוסס על הצעדים המרכזיים הבאים:

1. פירעון האג"ח הצמית במסגרת הסדר הנכסים אשר יפחית את היקף החוב הפיננסי נטו

בכ-2.5 מיליארדי ₪.

2. התייעלות בכח אדם אשר תפחית את הוצאות השכר בחברה.

3. החלטה שלא לחייב את החברה לחלק דיבידנד כמפורט בסעיף ב(13).

4. הכרה בתעריף החשמל, בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק משק החשמל, בעלויות הנובעות מיישום הרפורמה במשק החשמל והשינוי המבני בחברת החשמל, כפי שנקבעו בעקרונות המדיניות שפרסם שר האנרגיה ביום 17 במאי 2018.

יצוין, בהקשר זה כי ביום 24 במאי 2018 סוכנות דירוג האשראי S&P אשררה את דירוג האשראי של החברה בעקבות ההכרזה על רפורמות במשק החשמל, וציינה, בין היתר, כי להערכתה הרפורמה הנוכחית צפויה לשפר את היעילות הכלכלית של חברת החשמל וכי מינוף החברה ממשיך לרדת. כמו כן, הסוכנות ציינה כי אינה צופה שהרפורמה תשנה במידה ניכרת את איכות האשראי של החברה בשנים 2018-2020.

לאור האמור לעיל, מוצע בסעיפים ב(13) ו-(16) להחלטה:

ג. להקים צוות ממשלתי, בראשות מנהל רשות החברות הממשלתיות, ובהשתתפות הממונה על התקציבים, החשב הכללי ומנכ"ל משרד האנרגיה או מי מטעם, אשר יעקב ויבקר על בסיס דיווחי חברת החשמל לצוות אחר עמידת חברת חשמל ביעדי האיתנות הפיננסית והתקיימות ההנחות שבבסיס התכנית העסקית שאושרה בהחלטת דירקטוריון חברת החשמל מיום 10 במאי 2018 הנוגעות לרפורמה ולשינוי המבני. הצוות יתכנס אחת לשנה או בסמוך לקרות אירוע משמעותי בעל קשר ישיר ליישום הרפורמה המשפיע באופן מהותי על העמידה ביעדי האיתנות הפיננסית של החברה, לפי המוקדם מבניהם. ככל שיוסכם כי קיימת חריגה מהותית צפויה מהעמידה ביעדי האיתנות הפיננסית או מההנחות הנוגעות להסכמות בנושא הרפורמה, אשר שימשו בקביעת יעדי האיתנות הפיננסית, הצוות יקיים דיונים עם החברה ביחס לדרכי פעולה אפשריות.

ד. הממשלה לא תחייב את חברת החשמל לחלק דיבידנדים ככל שדירקטוריון החברה יחליט בשנה נתונה כי לא תתבצע חלוקה שכזאת, וזאת עד לשנת 2025 או עד להגעת החברה ליעדים הפיננסיים שקבע הדירקטוריון ביום 10.5.18, כמוקדם מבניהם.

ה. בנוסף, כאמור בסעיף ב(8) להחלטה, הממשלה רושמת בפניה את הודעת רשות החשמל לפיה במסגרת האסדרה שבכוונתה לפרסם לקראת ההליך התחרותי שתקיים חברת החשמל לישראל למכירת תחנות הכוח, התמורה לחברה בעד מכירת האתרים תהיה בשווי הוגן, וכי התמורה האמורה לא תפחת משווי המכירה של האתר בתוספת שווי הקרקע.

לעניין זה "שווי המכירה" – השווי התעריפי של האתר בתוספת כל עלות שתוכר על ידי הרשות ואשר תיווצר באופן ישיר בשל הליך המכירה, לרבות בשל פינוי ובינוי של תשתיות חברת החשמל שיפנו מהאתר האמור, בכפוף לבקרת עלויות

ו. יוער כי במסגרת סעיף 14(טז) מוצע בין היתר כי סעיף 62 לחוק משק החשמל יתוקן כך ששר האוצר ושר האנרגיה יהיו רשאים לאשר הסכם המסדיר את חלוקת הנכסים והזכויות בין חברת חשמל ובין המדינה אם ראו כי יש באישורו תועלות משקיות, ובלבד שחלוקה כאמור לא תחויב במס לפי כל דין ולא יראו זאת כמכירה לענין חוקי המס. יוער כי סיום חלוקת הנכסים יסייע בשיפור מצבה הפיננסי של החברה כיון שיתאפשר לה, בין השאר, לפרוע קרן בסך של כ-15 מיליון ₪ של אג"ח צמיתות, שערכן לפי הדוח הכספי של חברת החשמל לשנת 2017 עמד על כ-2.5 מיליארד ₪.

6. יחסי עבודה, שכר ועלויות רפורמה

א. במסגרת הרפורמה צמצום מצבת כוח האדם ב – 1,803 משרות, בנוסף לכ-400 תקנים שיופחתו בשל המעבר הצפוי של עובדים לחברת מנהל המערכת (ולזוכים בהליכי התיחור למכירת אתרי הייצור (כמפורט בסעיף 1(ט) לכתב ההתחייבויות של חברת החשמל המצורף כנספח להחלטה זו, . העובדים יפרשו תחת תנאי הפרישה הקיימים לעובדי חברת החשמל מהסכמי הפרישה האחרונים, ומעבר לכך הוסכם על תוספת של 1,250 ₪ לקצבה הפנסיונית של הפורשים. בהשלמת מהלך הפרישה תעמוד מצבת העובדים של החברה על 6,400, ומצבת העובדים הארעיים תנוע בין 2,600 ל-2,900.

ב. מעבר לכך, הוסכם על תוספת לקצבה הפנסיונית של 1,700 ₪ לעובדים הקבועים שישארו בחברה, בכפוף להתקדמות הרפורמה ובהתאם לעמידה באבני הדרך הבאות:

- 1) כניסת ההסכם הקיבוצי לתוקף-150 ₪
- 2) שינוי מבני (שתי פעימות)-230 ₪
- 3) הוצאת מנהל המערכת-320 ש"ח
- 4) הסכם קיבוצי חדש בנושא שכר-100 ש"ח
- 5) מכירת תחנות אלון תבור-150 ₪
- 6) מכירת רמת חובב-150 ₪
- 7) מכירת רידינג-90 ₪
- 8) מכירת חגית-90 ש"ח
- 9) מכירת אשכול-420 ₪

ג. כמו כן, ייחולו שינויים ביחסי העבודה בחברה: העברת 150 עובדים בכירים בחברת חשמל להעסקה באמצעות חוזים אישים, ביטול הפריטטיות בענייני משמעת, ביטול רכיב שכר העידוד כרכיב אוטומטי והפיכתו לתשלום עפ"י יעדים וביצועים ועוד.

ד. הוסדרו מעמדם ותנאי עבודתם של – עובדי תחנות הייצור שיימכרו והעובדים שיעברו לחברת ניהול המערכת.

ה. כניסתו של ההסכם הקיבוצי לתוקף, הכולל הסכמות בעניינים אלו, מותנית בכמה תנאים, ביניהם קבלת החלטת ממשלה וביצוע תיקוני חקיקה על ידי הכנסת. החלטת הממשלה היא תנאי שבלעדיו ההסכם הקיבוצי לא יכנס לתוקף. אחד מהתנאים לכניסתו לתוקף של ההסכם הקיבוצי כולל הוראה שלפיה תשלום המס שיחול על עובדי חברת החשמל שלהם

לפי ההסכם הקיבוצי חברת החשמל תרכוש תוספת לקצבה ממבטח חיצוני, יהיה רק בעת משיכת הקצבה ולפי המס החל עליה. יצוין כי על מנת שניתן יהיה לעמוד בתנאי זה ושההסכם הקיבוצי ייכנס לתוקף ישנן מספר חלופות אפשריות וביניהן: אישור של רשות המסים בדבר הסדר המס החל בהתאם לדין הקיים או בחינה של שינוי פקודת מס הכנסה בנושא זה לגבי רכישת תוספת לקצבה של מעסיקים בנסיבות דומות. בנוסף, ניתן יהיה לבחון שינוי ההסכם הקיבוצי כך שיעלה בקנה אחד עם הוראות הדין המאפשרות הסדר מס כאמור בהתאם לנהוג לגבי הסדרים קודמים.

ו. יצוין כי ההסכם כולל הוראות בודדות שאינן קשורות ליישום הרפורמה אלא לנושאים אחרים שהיה צורך להסדירם בין הצדדים ליחסי העבודה, וכי התנאי האמור לעיל אינו חל על הוראות אלה.

ז. יצוין כי המצב הקיים בחברה לפי ההסכמים הקיבוציים הקיימים בה כיום הוא שלא ניתן לפטר עובד קבוע באופן חד-צדדי ללא הסכמת ועד עובדי החברה. לפיכך, בתמורה לצמצום המשמעותי במצבת כוח האדם כאמור לעיל, הסכימה החברה להצהיר בהסכם הקיבוצי כי בתקופה האמורה לא יהיו עוד צמצומים נוספים בכוח האדם הקבוע. לאור המצב שתואר לעיל, לפיו לא ניתן לפטר עובד קבוע בחברה באופן חד-צדדי ללא הסכמת ועד העובדים, אין בהצהרה זו הגבלה מעבר לקיים כיום. על כל פנים ניתן יהיה לשנות את ההוראה האמורה באמצעות הסכם קיבוצי אחר, אם הצדדים יגיעו להסכמות על כך.

להלן יפורטו דברי ההסבר לסעיף ב' בהחלטה:

סעיפים 1-3: כאמור במסגרת הרפורמה תועבר פעילות יחידות ניהול המערכת, תפ"ט וסטטיסטיקה לחברה ממשלתית נפרדת. מועד תחילת פעילות חברת מנהל המערכת כבעלת רישיון לניהול המערכת הוא עד 18 חודשים מיום קבלת החלטה זו. לצורך כך, מוצע בסעיפים אלו להטיל על שרי האוצר והאנרגיה למנות חברי דירקטוריון לחברת מנהל המערכת, להטיל על שר האנרגיה (בהתייעצות עם רשות החשמל או לפי הצעתה) להתקין במידת הצורך תקנות לעניין רישיון לניהול מערכת, ולהטיל על רשות החשמל ושר האנרגיה להעניק רישיון לניהול מערכת לחברת מנהל המערכת. ברישיון ייקבע, בין היתר, כי החל ממועד שייקבע להקדם האפשרי, לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות באשר למצבה הפיננסי של החברה, החברה תהיה אחראית על רכש, אחסון ומכירת דלקים משקיים.

סעיף 4: מוצע כי עד למתן רישיון אספקה חדש, במסגרת סמכותם מכח סעיף 6(ד) לחוק משק החשמל, שרי האוצר והאנרגיה, בהתייעצות עם רשות החשמל, יאשרו לחברת החשמל לבצע פעילות בתחום הסייבר (והכל באופן המפורט בהחלטה), וזאת כחלק מפעילות שירותי ערך מוסף שתוכל החברה להעניק עבור לקוחות במקטעי מתח על-עליון, עליון וגבוה. אישור השרים נדרש בתקופה בה חברת החשמל תפעל במקטע האספקה מכח הרישיון האחוד שבידיה. לכשיינתן רישיון אספקה חדש, פעילות הסייבר תכלול בו כפעילות נלווית (ראה האמור בסעיף ב(10)(כא) להחלטה, ועל כן האישור לפי סעיף 6(ד) נדרש רק לתקופת הרישיון האחוד.

סעיף 5: על מנת להימנע מחשש למחסור בהספק הדרוש למשק החשמל, יש להאיץ את ההיערכות להקמת הספק חלופי לתחנות שיחידות הייצור בהן צפויות לסיים את חייהן באמצעות קידום הליכי התכנון הדרושים (מדובר על יחידות הייצור באתר רידינג, ויחידות 1-4 שבאורות רבין ובמידת הצורך אף יחידות ייצור בשאר אתרי הייצור הנמכרים). לצורך כך מוצע כי תכנית הפיתוח של החברה תתוקן בהתאם לסעיף 19 לחוק משק החשמל (בנוסף יידרש תיקון חקיקה כמפורט בסעיף ב(14)(ו) להחלטה) כך שתכלול:

- א. קידום התכנון הסטטוטורי של שתי יחידות ייצור באתר רידינג וכן ההשנאה באתר. החברה תגיש את המסמכים לאישור הפקדה במוסדות התכנון תוך 18 חודשים מיום החלטת ממשלה זאת. זאת במטרה להאיץ את ההיערכות והפעולות הנדרשות להקמת הספק חלופי באתר רידינג בתל אביב.
- ב. ככל שגורמי הממשלה יסברו שישנו צורך, תכנון סטטוטורי באתרי הייצור הנמכרים הנוספים על ידי חברת החשמל בהתאם לצרכי המשק.
- ג. לתכנית הפיתוח של חברת הבת של חברת חשמל, אשר תקום לפי סעיף להחלטה 12, יצורף תכנון וההקמה של 2 מחז"מים על ידי חברת הבת של חברת חשמל (ראה סעיף ב(12) להחלטה) באתר אורות רבין. הראשון מבניהם יתחיל לפעול עד יוני 2022. שני מחז"מים אלו יהוו את ההספק החלופי ליחידות הייצור הפחמיות 1-4 אשר צפויות לסיים את פעילותן בהתאם להחלטת שר האנרגיה והשר להגנת הסביבה (כאשר לתקופה מסוימת, לאור צרכי המשק, ניתן לסגור את היחידות כבר לאחר הפעלת מחז"מ אחד בלבד).

סעיף 6: על מנת לאפשר היערכות לתחילת פעילות כבעל רישיון לניהול המערכת, יועברו לחברה זו 5 עובדים מחברת החשמל, וכאמור בסעיף ב(1) להחלטה יהא צורך למנות לה דירקטורים. יוצא מכך הוא שעוד לפני תחילת הפעילות כבעלת רישיון, יהיו לחברת מנהל המערכת הוצאות, אך לא צפויות לה הכנסות בתקופה זו. על כן, מוצע כי יוקצו מתקציב המדינה סך של 3 מלש"ח ב-2018 ו-10 מלש"ח בשנת 2019, כנגד הקצאת מניות למדינה בחברה. השקעה זו בחברה טעונה, בין היתר, אישור של ועדת הכספים של הכנסת בהתאם לסעיף 10 לחוק החברות הממשלתיות. יובהר כי הקצאת תקציב זו היא לצורך תחילת פעילות בסיסית ולכשיגובש מודל הפעילות המלא של חברת מנהל המערכת לרבות בחינת החשיפות, הסיכונים ומבנה ההון הנאות שלה, ייקבע בכפוף לדין הצורך בהזרמת הון נוספת.

סעיף 7: לאור מכירת התחנות על ידי חברת חשמל, בחנה החברה האם צפוי שינוי בכמויות הגז הטבעי הנצרך על ידה. זאת מכיוון שהחברה מחויבת במסגרת חוזה הגז שלה לרכוש כמות גז אשר התשלום עליה אינו מותנה בצריכה (התניית Take or pay-TOP). לפי מסקנות החברה, צריכת הגז של חברת החשמל, בהינתן מכירת התחנות והקמת שני המחז"מים באתר אורות רבין, צפויה להיות גבוהה מהתחייבות הרכישה אף שהיא תהיה נמוכה מהכמות הנצרכת כיום. לאור זאת, רשות החשמל החליטה בישיבתה מיום 15 במאי 2018, כי לא תשנה את החלטתה בדבר הכרה בתעריף החשמל, במחויבות חברת החשמל ל-TOP בהסכם

הגז של חברת החשמל עם שותפות הגז בתמר בעקבות מכירת אתרי הייצור, ככל שחברת חשמל תעמוד בתנאים המפורטים בהחלטת רשות חשמל.

סעיף 8: כאמור אחת ממטרות הרפורמה היא חיזוק האיתנות הפיננסית של חברת חשמל. במסגרת זו רושמת הממשלה את הודעת רשות החשמל כי בישיבתה מיום 15 במאי 2018 החליטה כי במסגרת האסדרה שבכוונתה לפרסם לקראת הליכי מכירת התחנות, התמורה לחברת החשמל תהיה בשווין הוגן אשר לא יפחת מהשווי התעריפי של התחנות בתוספת שווי הקרקע, וכל העלויות הנובעות באופן ישיר מהמכירה לרבות העתקת תשתיות הנדרשות לחברת החשמל להמשך פעילותה למיקום חלופי. למען הסר ספק, יצוין כי בהתאם להחלטת הרשות תמורה עודפת מעל לשווי התעריפי ולעלויות הנובעות ממכירת והעתקת התשתיות תוכל להוות חלק מרכיבי מימון הרפורמה, בהתאם להחלטת רשות חשמל. יצוין, כי בהתאם לסעיף 1(יז) לכתב ההתחייבויות של חברת החשמל המצורף כנספח להחלטה זו, כל מכירה או העברה של נכסים או התחייבויות על ידי חברת החשמל, לרבות לחברה בת, או מכירה של אתרי ייצור תיעשה בכפוף לכל דין ובשים לב למגבלות הכלולות במסמכי גיוס החוב של חברת החשמל.

יצוין כי לחברת החשמל הסכמי הלוואה רבים מול מלווים שונים. חלק מההסכמים, ובפרט הסכמים הכוללים שעבודים קבועים על נכסים מסוימים, כוללים תניות המגבילות את יכולת החברה למכור נכסים מסוימים, או קובעות זכויות שונות למלווים בקשר עם מכירת נכסים כאמור. לעמדת חברת החשמל, כפי שהוצגה בפני גורמי הממשלה, אין מניעה לבצע את השינוי המבני או את הסדר הנכסים על אף הוראות אלה. כלל ההשלכות האפשריות של הסכמי המימון מול המלווים על המתווה המוצע הוצגו לגורמי הממשלה במסגרת הדיונים על המתווה המוצע, והן יוצגו לממשלה במסגרת הדיון. העלויות המשוערות, לגישת חברת החשמל, בהקשר זה נלקחו בחשבון על ידי חברת החשמל, לאחר התייעצות עם יועציה הפיננסיים והמשפטיים, במסגרת המודל הפיננסי שהוצג על ידה.

סעיף 9: במסגרת סעיף זה מוצע כי רשות החשמל תבחן קביעת מספר אסדרות הקשורות באופן ישיר ליישום הרפורמה, ובפרט בחינת קביעת אסדרה בנושאים הבאים:

- א. העברת מידע (קיים ושייווצר בעתיד) בין חברת החשמל לחברת מנהל המערכת- על מנת לאפשר פעילות סדירה של החברות, השומרת על שרידות המערכת, וכן מונעת פגיעה בתחרות. ההחלטה תתייחס למידע קיים ומידע עתידי, וייתכן כי תטיל מגבלות על חשיפת המידע לעובדי מי מהחברות על מנת למנוע פגיעה בתחרות.
- ב. סמכות חברת מנהל המערכת בקביעת מועדים לעבודות תחזוקה במשק החשמל- על מנת לאפשר ניהול תקין של מערכת החשמל, חברת מנהל המערכת תאשר ותתזמן את מועדי ואת משך התחזוקה של מקטעי הרשת ואתרי הייצור של חברת חשמל, כפי שבמסגרת ניהול המערכת כיום ישנה סמכות לאשר את תכנית התחזוקה של היצרנים הפרטיים.

- ג. קביעת אופן העמסת מתקני ייצור ברשת החלוקה מול חברת מנהל המערכת והסכמים

תפעוליים מול בעל רישיון החלוקה- מדובר במתקני ייצור קטנים הפועלים בגז טבעי, אשר מתחברים לרשת החלוקה. מתקנים אלו עובדים לפי תכנית העמסה יומית, בשונה ממתקני אנרגיה מתחדשת אשר אין להם תכנית העמסה. לאור זאת, העמסתם צריכה להיות בהתאם להצעת מחיר שמציע היצרן ולשיקולי מנהל המערכת. ההסכמים התפעוליים יהיו מול בעל רישיון החלוקה.

ד. פעילות המיתוג - פעילות המיתוג היא "ניתוק" של קוים או מתקנים במקטע הרשת בתגובה להפרעות ברשת או לצורכי תחזוקה. האחריות לפעילות זו הינה סוגיה בעלת משמעות הן לבטיחות והן לשרידות המערכת. לאור זאת, סוכם מראש על מנגנון לביצוע פעילות המיתוג, המפריד בין פעולות מתוכננות מראש, לבין פעולות בנסיבות חריגות, כפי שמפורט בגוף ההחלטה. לאור האחריות של המפקח בניהול המערכת לשרידות המערכת ולאור פרק הזמן הקצר העומד לרשותו לקבלת החלטות בזמן אמת, נקבע בהחלטה כי העברת האחריות לניתוק לפיקוח ההולכה תעשה בכפוף לשיקול דעתו של המפקח בניהול המערכת. מובהר כי אין בקביעת המנגנון כדי לגרוע מסמכות רשות חשמל לקבוע אסדרה אחרת לאחר שנועצה עם שתי החברות הנוגעות בדבר- חברת חשמל ומנהל המערכת.

ה. לאור הפרדת מנהל המערכת מחברת חשמל נדרשת התייחסות לסוגיית העמסת תחנות הכוח של חברת החשמל וכן לממשק המסחרי של יחידות הייצור של חברת החשמל מול מנהל המערכת. בהתאם לכך תקבע אסדרה אשר עקרונית היא: העמסה התחנות- של כל יחידת ייצור, תבוצע באופן ישיר על-ידי מנהל המערכת, בעוד הממשק המסחרי יהיה מול גורם מרכז בחברת חשמל שבעלותו מספר יחידות ייצור ומול חברת הבת שתקום לפי סעיף 12 להחלטה. כך למעשה יהיו שני ממשקים מסחריים: האחד ישמש את כלל יחידות הייצור חברת החשמל הקיימות כיום (חלקן עד למכירתן) והשני ישמש את יחידות הייצור שיוקמו על ידי חברת הבת.

ו. לשם מכירת אתרים ע"י חח"י תפורסם אסדרה אשר תגדיר את העקרונות ההליך התחרותי של מכירת האתרים וכן תייצר ודאות למציעים במכרז לגבי הרגולציה אשר תחול על המתקן לאחר מכירתו. לפיכך הרשות תבחן קביעת אסדרה שתאפשר את מכירת אתרי הייצור באופן יעיל ותחרותי ופרסומה טרם מועד פרסום ההליך התחרותי למכירה בהתאם למועדים המפורטים בסעיף.

ז. בדומה לשאר הפעילות של חברת החשמל יש לקבוע תעריפים לחברת הבת אשר תקום ובמסגרתה יוקמו ויופעלו שני המחז"מים באתר אורות רבין בחדרה אשר מוזכרים בסעיף 5ג' להחלטה. לפיכך הרשות תבחן קביעת אסדרה לעניין העלות המוכרת לחברת הבת שתקים ותתפעל את שני המחז"מים באורות רבין וכן לרגולציה שתחול על מתקני ייצור אלו.

ח. הסבת הסכמים ברשת ההולכה- הסכמים לרכישת אנרגיה מיצרני חשמל פרטיים ברשת ההולכה (כלומר יצרנים אשר מיתקן הייצור שלהם מחובר ישירות למערכת ההולכה), אשר חברת חשמל חתומה עליהם, יוסבו לחברת מנהל המערכת במועד תחילת הפעילות של חברת מנהל המערכת כבעל רישיון לניהול המערכת. אופן הסבה יקבע באסדרה.

ט. הסבת הסכמים ברשת החלוקה- הסכמים לרכישת אנרגיה מיצרני חשמל פרטיים

הפועלים בגז ואשר מתקני היצור שלהם מתחברים ישירות לרשת החלוקה, אשר כיום חתומים מול חברת חשמל, יוסבו למנהל המערכת במועד תחילת הפעילות של חברת מנהל המערכת כבעל רישיון לניהול המערכת, אך ההיבטים התפעוליים בהסכמים יישארו מול חברת החשמל. אופן הסבה יקבע באסדרה. יוסבר שהסכמים שנחתמו בין חברת החשמל ובין יצרני אנרגיה מתחדשת לא יוסבו לחברת מנהל המערכת (וראה עוד בסעיף 10(כה) להחלטה).

י. אתר רמת שרון ואתר דניה המשמש כיום את יחידת ניהול המערכת של חברת החשמל, צפויים לעבור לידי חברת מנהל המערכת עם תחילת פעילותה כבעל רישיון לניהול המערכת (ר' סעיף 4(1)(א) לכתב ההתחייבויות של חברת החשמל המצורף כנספח להחלטה זו). עם זאת יהא צורך לאפשר את פעילות פיקוח ההולכה של חברת החשמל באתר רמת השרון עד להקמת אתר קבוע לפיקוח הולכה. לפיכך מוצע כי רשות החשמל תבחן קביעת אסדרה לאופן בו יישמש האתר גם לפיקוח הולכה באופן זמני על ידי עובדי חברת חשמל.

יא. בנוגע למתקני ייצור פרטיים אשר מתחברים לרשת ההולכה באמצעות מספר חיבורים מרשת החלוקה תבחן רשות החשמל קביעת חלוקת סמכויות בין חברת ניהול המערכת לבין חברת חשמל כבעלת רישיון הולכה וחלוקה. דוגמה למתקנים מסוג זה היא טורבינת רוח.

סעיף 10: במסגרת סעיף זה מוטל על שר האנרגיה ורשות החשמל לפעול לאסדרת תחומי אחריות של בעלי רישיון ניהול המערכת, אספקה, הולכה וחלוקה. בפרט מוזכרים היבטים אשר משרטטים את "קו הגבול" של תחומי האחריות בין חברת מנהל המערכת ובין חברת חשמל על פעילותה במקטעים השונים בהיבטי התכנון של רשת הולכה וחלוקה, תחנות ייצור, השנאה וכו'; סקרי חיבור למתקני ייצור וצריכה; טיפול בדלקים משקיים; גבולות שירותי חלוקת חשמל; דרישות מערכתיות לציווד עיקרי במערכת ההולכה וההשנאה. להלן עיקרי הנושאים אשר מוסדרים בסעיפים אלו:

סעיפים א'-ד', ו'-ז', יג'-טו': מוצע לקבוע כי חברת מנהל המערכת תגיש לאישור שרי האנרגיה והאוצר את תכנית הפיתוח ברשת ההולכה להקמה ושדרוג של מעגלי מתח על-עליון ועליון, תחנות מיתוג, וכן תחנות משנה, ולוחות הזמנים לביצוע שלהם. בהתאם לכך, חברת החשמל תידרש לפעול לפי תכנית הפיתוח לרשת ההולכה שהכין בעל רישיון לניהול המערכת כאמור, לאחר שזו אושרה לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל וכך תיווצר חלוקת אחריות בין החברות על הכנת התכנית ויישומה.

כמו כן, תוגדר חלוקת האחריות בהיבטי תכנון הנדסי, תכנון סטטוטורי ורישוי: חברת מנהל המערכת תהיה אחראית, בתיאום עם משרד האנרגיה, לתכנון סטטוטורי של רשת ההולכה עד לשלב תכנית מתאר מפורטת מאושרת ותקפה. החל משלב זה, פעילות הרישוי תהיה באחריות חברת החשמל כבעלת רישיון הולכה. ואולם ככל שלצורך אישור תכנית מתאר לתחמ"ש הנערכת על-ידי חברת מנהל המערכת יידרשו מסמכים או בדיקות עבור תכנון מפורט המבוצעים כיום ביחידות חברת החשמל שלא צפויות לעבור לחברת מנהל המערכת,

כגון אלו המפורטים בגוף ההחלטה, הם יוכנו על ידי חברת החשמל. המסמכים יסופקו לבעל רישיון ניהול המערכת, והכל בהתאם להנחיות מנהל המערכת. לעומת זאת, בעל רישיון חלוקה, יהיה אחראי לתכנון סטטוטורי של מתקנים ברשת החלוקה שבאחריותו.

התכנון הנדסי מערכתי של מערכת ההולכה והשנאה, יהיה באחריות חברת מנהל המערכת. על בסיס תכנון זה תבצע חברת חשמל את התכנון ההנדסי המפורט.

בנוסף נקבע כי תכנית המתאר לרצועת קו החיבור של מתקני ייצור לרשת לרבות תסקיר השפעה על הסביבה יבוצעו על ידי חברת מנהל המערכת, בעוד התכנון המפורט והביצוע של קו החיבור והפרויקטים המשיקים, יעשו על ידי בעל רישיון הולכה. חברת מנהל המערכת תבצע תיאום טכני לתחמ"ש של מתקני ייצור וצריכה המתחברים למערכת ההולכה. המשך התיאום הטכני של ההקמה יבוצע על ידי חברת החשמל. לעומת זאת התיאום הטכני למתקני ייצור המתחברים למערכת ההולכה יבוצע על ידי מנהל המערכת, אשר יבצע גם בדיקות הקבלה למתקנים אלו. בדיקות הקבלה למתקנים המתחברים לרשת החלוקה יבוצעו על-ידי בעל רישיון החלוקה.

סעיף ה': חברת החשמל רוכשת ומתפעלת כיום דלקים משקיים כגון סולר וגז טבעי נוזלי. מוצע לקבוע כי בשלב זה חברת חשמל תהיה אחראית לטיפול בדלקים המשקיים (גז טבעי נוזלי וסולר) עד שהאחריות תועבר לחברת מנהל המערכת, בהתאם לאמור בסעיף 3 להחלטה. העברת האחריות למנהל המערכת תאפשר למכור דלקים אלו לכלל היצרנים במשק ללא חשש לניגוד ענינים בהתאם לתוכנית הייצור היומית ובכך יינתן מענה טוב יותר לצרכי המשק במצבי מחסור, כגון ארועי פגיעה בתשתית הגז.

סעיפים ח' עד יא', ו- כ'- בסעיפים אלו מוסדרת פעילות חברת חשמל במקטע החלוקה אל מול המחלקים הפרטיים, ובפרט:

א. ככלל, מקרקעין בבעלות פרטית יוגדרו כצרכן וחברת החשמל תפעל להקמת רשת במרחבים ציבוריים. מעקרון זה הוחרגו רק מבנים תעשייתיים באזורי תעשייה ובתי מגורים. כלומר, חברת החשמל לא תקים מרכיבי רשת בקניונים, בתי אבות, בתי חולים וכד'. עם זאת, במתחמים תעשייתיים החברה תגיע לכל מפעל גם אם הבעלות על אזור התעשייה היא פרטית (אלא אם המבנה לא משמש בפועל לתעשייה). כמו כן, חברת החשמל תגיע לכל דירת מגורים בבתים משותפים. (במקרים שבהם יוקמו מיקרו גנרציה או מתקן אגירת חשמל, שאינם בשטח פרטי, שיצריכו העברת אנרגיה לרשת ולצרכנים שונים, למעט מתקנים בחצר צרכן, הרשת המחברת אותם לשאר הצרכנים תוקם ותתופעל על ידי חברת החשמל כבעלת רישיון חלוקה או על ידי מחלק פרטי בשטח שהוגדר (או יוגדר) ברישיונו.)

ב. ההחלטה משמרת את סמכות רשות החשמל להעניק רישיונות חלוקה למחלקים היסטוריים עד ל 10% מהביקוש המשקי ולקבוע את שטחי המחלקים. בנוסף, יתאפשר גידול טבעי של אזורי החלוקה, גם אם גידול זה יביא לסטייה מאותם ה- 10%.

סעיפים יב', יח': לעניין סקרים הנדרשים לחיבור מתקני ייצור וצריכה נקבע החלוקה הבאה: עבור מתקנים אשר מתחברים לרשת ההולכה יבוצעו הסקרים על-ידי חברת מנהל המערכת. עבור מתקנים המתחברים לרשת החלוקה, נקבע כי חברת מנהל המערכת תקבע עקרונות וקריטריונים לביצוע סקרי חיבור לצרכנים ויצרנים במקטע החלוקה. הסקרים יבוצעו על ידי בעל רישיון החלוקה. ההחלטה קובעת גם מנגנון השגה על הסקרים (יוזכר כי כאמור בסעיף ב(9)(יא) להחלטה, תיתכן הסדרה שונה למתקנים המתחברים במספר חיבורים לרשת החלוקה.

סעיף טז': אגירת חשמל היא טכנולוגיה אשר נמצאת במגמת התפתחות ועשוי לסייע להתמודדות עם אתגרי משק החשמל המבוזר ומרובה אנרגיות מתחדשות. בשנים הקרובות, צפויה להחל במשק הישראלי התקנה ושימוש במתקני אגירת חשמל. מרבית פעילות האגירה צפויה להתבצע ע"י גורמים פרטיים. עם זאת, מוצע לקבוע כי חברת החשמל תהיה רשאית להקים ולתפעל מתקני אגירה אך ורק בתוך התשתית הפיסית של רשת ההולכה ובהתאם לתכנית פיתוח שתוכן על ידי חברת מנהל המערכת ושתאושר לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל. במקטע רשת החלוקה חברת חשמל תהיה רשאית לתכנן, להקים ולתפעל, אך ורק בתוך התשתית הפיסית ובהתאם למדיניות שתקבע על ידי רשות חשמל

סעיף יז': לעניין ציוד במערכת ההולכה, מוצע לקבוע כי חברת מנהל המערכת תכין מסמך דרישות מערכתיות לציוד עיקרי, למתקנים המתחברים לרשת ההולכה של חברת חשמל, יצרנים פרטיים וצרכנים גדולים. על בסיסו חברת החשמל או הגורמים הפרטיים, לפי העניין, יכתבו את מפרטי הרכש. ההצעה הטכנית של הספק יועברו לאישור מנהל המערכת, והכל בכדי להבטיח את העמידה בדרישות המערכת והשמירה על אמינותה.

סעיף יט': מוצע לקבוע ברישיון החלוקה של חברת חשמל כי כבעל רישיון חלוקה, היא תחויב לתת לבעלי רישיונות אספקה גישה חופשית למידע המופק ממוני החשמל של לקוחותיהם באישור הצרכנים. כמו כן, כל המידע מהמונים יועבר לחברת מנהל המערכת וכן לגורמים נוספים ככל שיקבעו על ידי רשות החשמל, והכל בכפוף לאמות מידה שתקבע הרשות והחל ממועד קביעתן. סעיף זה הינו חיוני ליצירת האפשרות לתחרות במקטע האספקה מכיוון שהמידע המופק מהמונים הינו כלי מרכזי בשיפור השירות על ידי המספק. יצוין כי בסעיף ב(14)(יא) להחלטה מוצע לקבוע כי מניה היא חלק מפעילות החלוקה, ואף מוצע לעגן בחוק את חובת גילוי המידע בהתאם לאסדרה שתיקבע.

סעיף כא'-כב': ברישיון החדש שיינתן חברת חשמל במקטע האספקה ייקבע כי חברת החשמל לא תתחרה במקטע האספקה במתח על עליון, עליון וגבוה, כלומר תגבה את התעריף שתקבע רשות החשמל, לא תפעל לשימור לקוחות וכדומה (יצוין כי עד למתן הרישיון החדש, כאשר חברת החשמל תפעל מכח הרישיון האחד, הרי שבהתאם לסעיף ב(14)(ה) להחלטה, הרישיון האחד יוארך בתנאי שפעילות האספקה מכוחו תהא בהתאם לאמור בסעיף ב(10)(כב)); לאחר 5 שנים הנושא ייבחן בשנית על ידי רשות החשמל, משרד האנרגיה, משרד האוצר ורשות ההגבלים העסקיים. במקטע האספקה במתח נמוך, לאחר הפתיחה לתחרות, חברת החשמל תהא רשאית להתחרות (באופן הוגן ובכפוף לאסדרה שתקבע) רק אם שיעור

לקוחותיה ירד מ- 60% ממספר הלקוחות במקטע אספקה במתח נמוך. כמו כן ייקבע כי חברת החשמל תהיה רשאית לספק את השירותים הבאים כפעילות נלווית: שירותי סייבר לכלל הצרכנים במקטעי האספקה במתח על עליון, עליון וגבוה ולצרכנייה במתח נמוך; ומיום שמספר הצרכנים של חברת החשמל ירד משיעור של 75% מסך הצרכנים במקטע האספקה במתח נמוך - שירותי סייבר לכלל הצרכנים ושירותי "בית חכם" והתיעלות אנרגטית, כהגדרתם בהחלטה, לצרכני מתח נמוך בלבד (נושא זה יוגדר ברישיון האספקה שיינתן לחברה).

סעיף כג': חברת החשמל תקים פיקוח הולכה אשר יפעל בהתאם להנחיות חברת מנהל המערכת. נושא זה יעוגן ברישיון החברה או בתקנות.

סעיף כד': רישיונות ההולכה והחלוקה החדשים אשר יינתנו לחברת חשמל, יינתנו לפרק זמן ממועד, כמקובל בענפי התשתיות. פרק הזמן המדויק יקבע בהמשך בהתאם לסמכויות שלפי חוק משק החשמל.

סעיף כה': ברשיונה של חברת החשמל במקטע החלוקה תקבע חובה להתקשרות מול יצרני חשמל פרטיים באנרגיות מחדשות המתחברים ישירות לרשת החלוקה בהסכמים לרכישת אנרגיה.

סעיף 11: לאור השינוי המקיף בפעילות חברת חשמל הנובע מהרפורמה, במטרה למנף את היכולות הקיימות של החברה, מוצע לאפשר לחברה להקים חברת בת ליזמות עסקית בחו"ל, זאת בכפוף לבחינת הצורך באישור לפי סעיף 6(ד) לחוק משק החשמל. לפיכך מוצע בסעיף זה, כי שר האנרגיה ושר האוצר יגישו הצעת החלטה לממשלה לאישור החלטת חברת החשמל להקים חברה בת לפעילות יזמית בחו"ל. במסגרת ההחלטה ייקבע, כי כלל עובדי החברה יועסקו בחוזים אישיים ומספרם לא יעלה על 25. יצוין, כי בהתאם להסכם הקיבוצי, חברת הבת תהיה רשאית לרכוש שירותים מחברת האם.

סעיף 12: בסעיף זה מוצע להנחות את שר האוצר ואת שר האנרגיה להגיש הצעת החלטה לממשלה לאישור החלטת חברת החשמל, לכשתתקבל, להקים חברת בת לצורך הקמה ותפעול של שני מחז"מים באתר אורות רבין (ר' סעיף ב(5)ג) להחלטה). מוצע, כי במסגרת החלטת ההקמה יקבע, כי חברת הבת תעסיק עד 10 עובדים אשר יועסקו כולם בחוזים אישיים, וכן ייקבע כי החברה תרכוש את שירותי התכנון ההקמה התפעול והתחזוקה מחברת החשמל, וכי חברת הבת לא תתקשר בעצמה עם קבלני כוח אדם ושירותים להעסקת עובדים של קבלנים אלה דרך קבע בחצריה. יצוין, כי בהסכם הקיבוצי נקבע, כי העובדים שתעסיק חברת הבת כאמור יבואו מתוך מכסת העובדים שחברת החשמל תהיה רשאית להעסיק בחוזים אישיים בהתאם להסכם הקיבוצי. יובהר, כי הנכסים ירשמו על שם חברת הבת.

סעיף 13: כחלק מהצעדים לחיזוק האיתנות הפיננסית של חברת חשמל, בסעיף זה מוצע לקבוע כי במידה ודירקטוריון החברה יחליט במהלך תקופת הרפורמה או עד להגעה ליעדים הפיננסיים שאושרו בהחלטת דירקטוריון חברת החשמל מיום 10 במאי 2018, המוקדם מביניהם, שלא לחלק דיבידנד, לא תחייב הממשלה את החברה לחלק דיבידנד לפי סעיף 33(ג)

לחוק החברות הממשלתיות ובלבד שהתקיימו התנאים האמורים.

סעיף 14: במסגרת סעיף זה יבוצעו תיקוני חקיקה הנדרשים לשם עיגון הרפורמה בחוק משק החשמל. ככלל התיקונים הם בחוק משק החשמל, פרט לתיקון אחד הנדרש בחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים. מטרות התיקונים הן כמפורט:

א. קביעת החובה על בעל רישיון לניהול המערכת להכין תכנית פיתוח של רשת ההולכה שתכיל לוחות זמנים והטלת חובה עליו להתייעץ עם בעל רישיון ההולכה. במידה ותהיה אי הסכמה ביניהם בנוגע לשימויות התכנית ולוחות הזמנים בה, בעל רישיון לניהול המערכת יביא את עמדת בעל רישיון ההולכה בפני שר האנרגיה בעת הגשת תכנית הפיתוח לאישורו.

ב. הארכת רישיונות הייצור של חברת החשמל, לאתרים שצפויים להימכר, שעתידיים לפי סעיף 60 לחוק משק החשמל לפוג ביום 15 בנובמבר 2018, עד למועד בו על חברת החשמל למסור את החזקה באתרי הייצור הנמכרים. כמו כן ייקבע מנגנון הארכה לרישיונות ייצור אלו, באישור שר האנרגיה באם נוצר עיכוב במסירה. יוסבר כי הזוכה בהליך התייחור יצטרך להיות זכאי לקבל רישיון ייצור בעצמו, ולא תהא העברה של רישיון הייצור עצמו מחברת החשמל לזוכה במסגרת הליך התייחור.

ג. בעל רישיון חלוקה יונחה על ידי מנהל המערכת בתכנון תכנית הפיתוח בחלוקה באשר לממשקים בין רשת חלוקה והולכה שיכולים להשפיע על כלל מערכת החשמל.

ד. הארכת רישיונות הייצור לאתרי הייצור הנותרים בחברת חשמל, עד מועד סוף משך חייהם ההנדסיים. כיום רישיונות אלו עתידיים לפי סעיף 60 לחוק משק החשמל לפוג ביום 15 בנובמבר 2018.

ה. הארכת הרישיון האחד של חברת החשמל (המשמש לכל המקטעים שאינם ייצור) עד למתן רישיונות חדשים לחברת החשמל או לאחר, ובתנאי שבמקטע האספקה יישמר עקרון אי התחרות היותה של חברת החשמל מספק ברירת מחדל כמפורט בסעיף ב(10)(כב) להחלטה, וכן בתנאי שפעילות או חלק ממנה שניתן לגביה רישיון לחברת החשמל או לאחר, לא תכלול עוד ברישיון האחד. כך מועד בו תחל לפעול חברת מנהל המערכת, וינתן לה רישיון לניהול המערכת, הרישיון האחד לא יאפשר עוד לחברת החשמל לעסוק בפעילות ניהול המערכת.

ו. הבהרת האיסור על חברת חשמל או חברת הבת שלה לעסוק בפעולות שונות הנוגעות לייצור, ובפרט שחלוף, למעט פעולות מסוימות הנדרשות לצורך מימוש האמור בהחלטה הנוגעות לשני המחז"מים באתר אורות רבין, לתכנון הנדרש לפי סעיף ב(5) להחלטה והשאלת העובדים לזוכים בהליך התחרותי כנזכר בסעיף 6(א) לעיל.

ז. יאסר על מנהל המערכת להחזיק ברישיונות ייצור וזאת על מנת להימנע מיצירת ניגוד עניינים בין פעילותו כמנהל מערכת ובין פעילותו כיצרן.

ח. ייקבע כי היקף המחלקים שאינם חברת חשמל יהיה 10% מהיקף צריכת החשמל השנתית בתוספת שיעור בגידול הצריכה השנתית. כמו כן ייקבע מי יכללו במכסה זו והכל כמפורט בגוף ההחלטה.

ט. סעיף 6(ז)(3) לחוק משק החשמל אוסר על הענקת רישיון ייצור אם הדבר יביא לכך שבעל רישיון ייצור יחזיק יותר מ-30% מהיקף כושר הייצור במשק החשמל. מוצע לתקן את

החוק כך שעל אף סעיף זה, ניתן יהיה להעניק רישיון ייצור לחברת הבת של חברת חשמל שתקים ותפעיל את שני המחז"מים באתר אורות רבין.

י. כיום אוסר חוק משק החשמל על מתן רישיון ליותר מפעילות אחת, למעט חריגים המנויים בחוק. מוצע להתיר הענקת רישיון חלוקה יחד עם רישיון לאספקה וכן אף להעניק רישיון להולכה. אגב כך יש לבטל את סעיף 6(ו) לחוק הקובע כי לא יינתן רישיון הולכה למי שמחזיק ברישיון ייצור או ברשיון חלוקה, וזאת בהתאם למבנה המשק המוצע במסגרת ההחלטה.

יא. הוספת המניה להגדרת רישיון החלוקה ו קביעה כי המידע יהיה גלוי בהתאם להסדרה שתקבע (ר' לענין זה סעיף ב(10)(יט) להחלטה.

יב. ביטול סעיף 6(ח)(3) לחוק משק החשמל האוסר על מתן רישיון חלוקה אם הדבר יביא לכך שמקבל הרישיון יחזיק 25% או יותר מהיקף החלוקה במשק, וזאת בהתאם למבנה המשק המוצע בהצעת ההחלטה ובפרט ראה לענין זה האמור בסעיף ב(14)(ח) להחלטה לפיו חברת חשמל תשאר כמונופול במקטע החלוקה.

יג. תיקון הגדרת של צרכן חשמל כך שתכלול גם מי שבבעלותו או בחזקתו שטחי מקרקעין רציפים שאינם נחצים על ידי דרך ציבורית. רשות החשמל תגדיר סוגי צרכנים.

יד. תיקון הגדרת רישיון מנהל מערכת, כך שבהתאם להבנות הרפורמה, האחריות לטיפול בדלקים המשקיים תהיה חלק מפעילות ניהול המערכת החל מהמועד שייקבע כאמור בסעיף ב(3) להחלטה.

טו. מתן אפשרות לרשות לבטל רישיון של ספק שירות חיוני במידה והוא לא עומד באחת מחובותיו. יוסבר כי כיום ניתן לבטל רישיון רק בשל אי העברת תשלומים.

טז. סעיף 62 לחוק משק החשמל יתוקן כך ששר האוצר ושר האנרגיה יהיו רשאים לאשר הסכם המסדיר את חלוקת הנכסים והזכויות בין חברת חשמל ובין המדינה אם ראו כי יש באישורו תועלות משקיות, ובלבד שחלוקה כאמור לא תחויב במס לפי כל דין ולא יראו זאת כמכירה לענין חוקי המס והכל כמפורט בהחלטה. כך מוצע לקבוע כי העברת הנכסים והזכויות על שם המדינה, לרבות רישומם על שמה, וכן הותרת יתרת הנכסים והזכויות בידי חברת החשמל, לא ייחשבו כמכירה לפי כל דין. כך למשל, לא יראו בעצם העברת הנכסים למדינה או הותרתם בידי החברה כמימוש זכות המחייבת תשלום היטל השבחה. יוסבר כי חברת החשמל לישראל בע"מ פעלה בהתאם לזיכיון שפקע בחודש מרץ 1996. חוק משק החשמל, התשנ"ו - 1996 (להלן - החוק), מסדיר את פעילות משק החשמל מאז, ובין היתר החליף את משטר הזיכיונות ברישיונות. בעניין הנכסים והזכויות שהיו בידי חברת החשמל בתום הזיכיון, נקבע בסעיף 62 לחוק כדלקמן-

" 62. (א) על אף הוראות סעיף 46 לתוספת לפקודת זכויות החשמל, התחייבויות חברת החשמל וכן הזכויות והנכסים שלה, שהיו בידיה בעת פקיעת הזכיון ושהיא זכאית לפיצוי מן המדינה בעדם לפי הסעיף האמור, יישארו בידי חברת החשמל ולא ישולס פיצוי בעדם.

(ב) הזכויות והנכסים שבעדם חברת החשמל אינה זכאית לפיצוי, כאמור בסעיף קטן (א) ואשר משמשים או נועדו לשמש, בין

במישרין ובין בעקיפין, לפעילותה לפי חוק זה, יירכשו בידי החברה לפי ערכם ביום הקניית הזכויות והנכסים, בהתאם להסדר שיחתם בין המדינה לחברת החשמל; בסעיף זה, "משמשים", "נועדו לשמש" – כפי שיקבעו השרים.

(ג) עד לעריכת ההסדר כאמור בסעיף קטן (ב), יישארו הזכויות והנכסים שלגביהם אמור להיערך ההסדר, בידי חברת החשמל, כפי שהיו בעת פקיעת הזכיון; לא הגיעו הצדדים להסדר כאמור תוך שנה אחת ממועד פקיעת הזכיון, יקבעו השרים הוראות לענין רכישת הזכויות והנכסים כאמור.

(ד) נדרשה המדינה לשלם תשלום כלשהו בשל התחייבות מהתחייבויות חברת החשמל אשר היו בתוקף בעת פקיעת הזכיון, עקב פקיעתו או כתוצאה מביצוע הוראות סעיפים קטנים (א) או (ב), תשפה אותה חברת החשמל על כל תשלום כאמור."

עד היום לא נערך הסדר כאמור בסעיף קטן 62(ג) נוכח קשיים ביישומו, וגם לא נקבעו הוראות בידי השרים, כאמור בסעיף. מעבר לכך, סבורים הגורמים המקצועיים במדינה כי גם לו ניתן היה ליישם את ההסכם, הרי שהסדר כאמור אינו מביא לידי ביטוי את טובת המשק, ובכלל זה את טובתה של חברת החשמל אשר הממשלה היא בעלת המניות בה. ביום 3 בינואר 2018 נחתם הסכם בין המדינה ובין חברת החשמל להסדרת נכסיה בכפוף לתיקון הוראות החוק (להלן – **ההסכם**). עקרונות ההסכם שנחתם בין המדינה ובין חברת החשמל הם כדלקמן:

1. זכויות חברת החשמל ב-16 נכסים המפורטים בהסכם ירשמו על שם המדינה והנכסים ימסרו לחזקת המדינה בהתאם לתנאים המפורטים בהסכם.
2. עם מימוש הסדר הנכסים כמפורט בהסכם, החברה תהא רשאית לפרוע את הקרן של אגרות חוב צמיתות למדינה בערך הנומינאלי של הקרן בסך של כ-15 מיליוני ש"ח. ערכן של אגרות החוב בספרי החברה (דוח כספי לשנת 2016) עומד על כ-2.5 מיליארד ₪ כאשר זרם תקבולי הריבית עומד על כ-130 מלש"ח מדי שנה. חלק מתנאי האגרת היו כי "החברה תהא רשאית, לפי בחירתה, לפרוע את סכום קרן ההלוואה במקרה של העברת מפעלה למדינה עם תום תקופת זיכיון החשמל או במקרה של רכישת מפעלה על ידי המדינה בהתאם להוראות פקודת זיכיון החשמל כמפורט בפקודות זיכיונות החשמל, 1927 על כל תוספותיה". סעיף 62 לחוק קבע הסדר חלופי להעברת המפעל למדינה כפי שנקבע בזיכיון החברה. בהתקיים הסדר של נכסיה של חברת החשמל, יתאפשר לחברת החשמל לפרוע את הקרן של האג"ח הצמיתה בסך של כ-15 מלש"ח.
3. חוב חברת החשמל לבנק לפיתוח התעשייה אשר הומחה למדינה, יומר לחוב שקלי צמוד מדד, ייפרס מחדש והריבית שלו תותאם לתנאי השוק. שווי הפריסה והתאמת הריבית עומד על כ-300 מלש"ח.

4. חברת החשמל תקבל מרשות מקרקעי ישראל סך כולל של 780 מיליוני ש"ח בגין פינוי ובינוי חלופי בעקבות המעבר לגן שורק, וחלק מעלויות השימור והפינוי במתחם רידינג, בכפוף לאישור מועצת מקרקעי ישראל.
5. זכויות חברת החשמל ביתרת נכסיה יוותרו בידי החברה בהתאם לזכויות שהיו בידיה לפני חתימת ההסכם (בעלות, חכירה, בר רשות, פיתוח, דיירות מוגנת וכד'), מבלי שתחולנה מגבלות הנובעות מהזיכיון או מפקיעתו.
6. מסירת הנכסים למדינה ורישומם על שמה כאמור בסעיף 1 לעיל או הותרת יתרת הנכסים בידי חברת החשמל כאמור בסעיף 5 לעיל לא יקימו עילה לתשלום חובה כלשהו, בין אם למדינה ובין אם לרשות מקומית או תאגיד.

בנוסף לכל האמור, לגבי נכסים מסוימים שחברת החשמל חוכרת מרשות מקרקעי ישראל, ההסכם קובע מנגנוני תימרוץ לפינוי עתידי של נכסים שלא יידרשו לחברת החשמל לצרכי פעילותה והחזרתם לרשות מקרקעי ישראל.

לשם הסדרת הנושא מוצע לאפשר לשר האוצר ולשר האנרגיה לאשר הסכם עם חברת החשמל לגבי אופן חלוקת הנכסים חלק ההוראות שקבועות בסעיף, וכן לקבוע כי חלוקת הנכסים כאמור בסעיפים 1 ו-5 לא תהווה אירוע מס בהתאם לכל דין.

יז. הוספת חברת מנהל המערכת לתוספת השנייה ולתוספת החמישית לחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998. כיום חברת החשמל מנויה בתוספות אלו, ומכיון שגם חברת מנהל המערכת תהיה ספק שירות חיוני יש להוסיפה לתוספות הללו (יובהר כי אין כוונה לגרוע מהן את חברת החשמל).

יח. לשם עידוד כניסת רכב חשמלי למשק הישראלי, מוצע לפטור בהוראת שעה בת 6 שנים מחובת רישיון אספקה לעמודי טעינה לרכב חשמלי.

יט. בסעיף זה מוצע לקבוע הסדר כניסה למקרקעין, לצורך ביצוע פעולה דחופה, אף ללא קבלת הסכמה מראש של בעל הקרקע וזאת בשל דחיפות הפעולה.

כ. כמו כן מוצע להטיל על השרים לבחון, במסגרת תיקוני החקיקה בחוק משק החשמל, את אופן עיגון השיקולים הסביבתיים, שיקולים הנוגעים לבריאות הציבור, שיקולים הנוגעים להתייעלות אנרגטית ושיקולים הנוגעים לבטחון אנרגטי הנשקלים כיום על ידי הגורמים המוסמכים.

סעיפים 15-17, 20-21: לשם יישום ובקרה על היישום, של הרפורמה, יוקמו מספר צוותי עבודה בהרכבים שונים להשגת היבטים שונים ברפורמה:

בסעיף 15 מוצע להקים צוות המורכב מגורמי ממשלה שיבחן את העקרונות לניהול פעילותה של המסלקה שתוקם בחברה לניהול המערכת. הצוות, אשר הרכבו מפורט בגוף ההחלטה, יגבש את המודל להקמת המסלקה שתוקם בחברה לניהול המערכת, בשים לב לסיכונים האשראי במשק ולאיתנותה הפיננסית של חברת חשמל. בסעיף 16 מוצע להקים צוות אשר יעקוב ויבקר על בסיס דיווחי חברת החשמל אחר העמידה ביעדי האיתנות הפיננסית. הרכב הצוות מפורט בגוף ההחלטה. כמו כן מצוין בגוף ההחלטה כי הצוות יתכנס אחת לשנה או בקרות אירוע משמעותי הקשור ליישום הרפורמה במטרה לבחון את התקדמות העמידה ביעדים הפיננסיים שיאשר דירקטוריון חברת חשמל. בסעיף 17 מוצע להקים צוות משותף

לחברת החשמל ולממשלה אשר ימפה חסמים וילווה את מכירת אתרי חברת החשמל באמצעות קבלת דיווחים מחברת החשמל.

בסעיף 20 מוצע להקים צוות בראשות מנכ"ל משרדי האוצר והאנרגיה (אשר הובילו את הרפורמה) לשם מעקב כללי אחר ישום החלטת הממשלה והעמידה בלוחות הזמנים ואבני הדרך שלה. בסעיף 21 מוצע להקים צוות אשר יקבע את המודל לדיווח על מרכזי רווח נפרדים. דיווח במרכזי רווח נפרדים יאפשר הגברת השקיפות ומעקב טוב יותר אחר היבטי יעילות כלכלית בחברת חשמל.

סעיף 18: במסגרת סעיף זה, מוצע לאשר את החלטת החברה על ביצוע השינוי המבני, שמהותו צמצום פעילות הייצור ומכירת פעילות ניהול המערכת, וזאת בהתאם לסעיף 11(א)(8) לחוק החברות הממשלתיות. כמפורט לעיל, ביצוע השינוי המבני במתווה המוצע צפוי לשפר את איתנותה הפיננסית של החברה. דברי ההסבר בעניין השינוי המבני, מהווים חוות דעת רשות החברות הממשלתיות בעניין זה לפי סעיף 11(ב) לחוק החברות הממשלתיות..

סעיף 19: על מנת להאיץ את פיתוח רשת ההולכה, מוצע בסעיף זה להטיל על שרי האנרגיה והאוצר לסיים את בחינת תכנית הפיתוח לרשת ההולכה שהוגשה לאחרונה תוך 120 ימים.

סעיף 22: במסגרת סעיף זה נרשמת הודעתה של הממונה על ההגבלים העסקיים, כי בכוונתה לפרסם מסמך עקרונות לייעוץ לתחרות ענפית במכירת אתרי הייצור לפי סעיף 11 לחוק לקידום התחרות וצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 תוך ארבעה חודשים מיום החלטת הממשלה. מטרת מסמך זה תהיה להתוות עקרונות כלליים לגבי מכירת אתרי הייצור באופן שיאפשר יצירת משק חשמל תחרותי. למען הסר ספק מובהר כי החלטה זו אינה גורעת מהחובה, ככל שישנה, לפי חוק הריכוזיות לערוך התייעצות עם וועדת הריכוזיות או עם הממונה על ההגבלים.

סעיף 23: חלק מהותי מיישום הרפורמה מצוי בתחומה של חברת חשמל. לאור זאת רושמת הממשלה בפניה את התחייבויות החברה המצורפת כנספח להחלטה זו, ואשר בין היתר נוגעות למספר פעולות אשר עליה לקדם במהלך השנים הקרובות בכל אחד מהמקטעים בהם היא פועלת:

מקטע הייצור

חברת החשמל התחייבה למכור או למסור את החזקה על האתרים אלון תבור, רמת חובב, רידינג, חגית, אשכול והאזור שיועד לתחנת הכוח D באתר רוטנברג, בהתאם ללוחות הזמנים שמפורטים במכתב התחייבות החברה. החברה התחייבה לתחזק אתרים אלה עד מועד מסירת החזקה באופן שיאפשר את המשך פעילות ייצור החשמל על ידי הקונה. בנוסף, היא תפנה את המבנים והציוד באתרים אלה הנדרשים לה להמשך פעילותה ביתר אתריה. במקביל החברה תקדם תכנון סטטוטורי באתר רידינג להקמת 2 יחידות ייצור חליפיות כולל ההשנאה לחיבור יחידות אלה לרשת, ובנוסף תקדם תכנון סטטוטורי במידת הצורך ביתר

אתרי הייצור.

כמו כן, חברת החשמל תפעל במסגרת חברה בת להקמת 2 מחז"מים באתר הייצור אורות רבין. יתר אתרי הייצור יפעלו במסגרת מרכז רווח נפרד. מלבד 2 המחז"מים, החברה מתחייבת בין היתר כי לא תפעל, בין בעצמה, בין באמצעות חברות בנות ובין באמצעות אדם אחר, בתחום ייצור החשמל בישראל לא תקים או תשחלף אתרי ייצור נוספים עברה או עבור אחרים ולא תפעל על מנת לעשות זאת בעתיד. התחייבות חברת החשמל שלא לפעול בתחום ייצור החשמל בישראל הינה בלתי חוזרת ותחול גם לאחר תום תקופת הרפורמה.

מקטעי ההולכה והחלוקה

חברת החשמל תמשיך לפעול כספק שירות חיוני במקטעים אלה בהתאם לרישיונות שניתנו לה. היא תפעל במרכזי רווח נפרדים לכל אחד מהמקטעים. בנוסף, היא תפעל בהתאם לאסדרות לעניין החלוקה הפרטית.

מקטע האספקה

חברת החשמל תפעל כמספק ברירת המחדל במקטע הזה. החברה לא תהיה רשאית להתחרות במקטע האספקה לצרכני מתח גבוה, עליון ועל-עליון. לחברה יותר להתחרות במקטע האספקה לצרכני מתח נמוך במידה ונתח השוק שלה ירד מתחת לרף של 60% מסך הצרכנים במקטע זה. מוני החשמל יהוו חלק מרישיון החלוקה אך חברת החשמל תספק גישה חופשית לנתוני הנאספים לצרכנים ולבעלי הרשאה מהצרכנים וכן לגורמים נוספים. חברת החשמל תוכל לספק שירותי ערך מוסף לצרכנייה רק בהתאם למגבלות הקבועות שנקבעו. כך למשל, מיום שמספר הצרכנים של חברת החשמל ירד משיעור של 75% מסך הצרכנים במקטע האספקה במתח נמוך - שירותי סייבר לכלל הצרכנים ושירותי "בית חכם" לצרכני מתח נמוך בלבד (נושא זה יוגדר ברישיון האספקה שיינתן לחברה).

מקטע ניהול המערכת

עד ליום הפעלת חברת מנהל המערכת תעביר חברת חשמל את העובדים מיחידות ניהול המערכת, תפ"ט, וסטטיסטיקה וחקר שווקים בהתאם לרשימה המצורפת כנספח להחלטת ממשלה זאת. חברת החשמל תחתום על ההסכמים הדרושים לפעילותה התקינה שלה ושל חברת מנהל המערכת. בין היתר הסכמים על תפעול ותחזוקה של מתקני הולכה, השנאה ותקשורת; הסכמי PPA מול יצרנים ברשת ההולכה והחלוקה; הזמנות גז טבעי נזולי.

מוסכם על חברת החשמל כי פיקוח ההולכה שיוקם, יפעל בהתאם להנחיות חברת מנהל המערכת. חברת החשמל תפנה לחברה לאישור תזמון עבודות התפעול ואחזקה בכל מתקניה, ותרכוש רכיבים לרשת החשמל בהתאם לאפיון של מנהל המערכת. תכנית הפיתוח של מערכת המסירה תהיה באחריות חברת מנהל המערכת ותבוצע על ידי חברת החשמל.

חברת החשמל תמכור את נכסי מנהל המערכת בשכונת דניה וברמת שרון לחברת מנהל

המערכת בשווי התעריפי של הנכסים. חברת החשמל תקים פיקוח הולכה, שיתארח באופן זמני באתר רמת השרון עד להקמת אתר חלופי עבורו במתחם שורק.

סעיף 24: בשעת חירום ישנו צורך מהותי בקבלת החלטות מהירה ויעילה אשר תספק את המענה הנדרש בזמן אמת. חברת ניהול המערכת היא הגוף שאמון על ניהול כלל מערכת החשמל ולכן היא הגוף אשר ישמש כרשות ייעודית עליונה בזמן חירום.

סעיפים 25-26: במטרה להמשיך ולפעול לצמצום השימוש בדלקים מזהמים במשק הישראלי, מוצע לקבוע כי עד יום 1 באוקטובר 2018 יציג שר האנרגיה את מדיניותו ארוכת הטווח בנושא זה. בהתאם לכך, חצי שנה לאחר השלמת תיקוני החקיקה, יגיש שר האנרגיה יעדים רב-שנתיים לקידום והגברת השימוש באנרגיות מתחדשות, דלקים נקיים, וכן יעדים לגבי התייעלות אנרגטית. יצוין כי לעניין אנרגיות מתחדשות והתייעלות אנרגטית נקבעו כבר יעדי ממשלה עד שנת 2030, בהחלטות ממשלה מס' 542 מיום 20 בספטמבר 2015 שעניינה הפחתת פליטות גזי חממה וייעול צריכת האנרגיה במשק.

סעיף 27: בהמשך לאמור בסעיף (ב)(5)(ג) וסעיף (ב)(12)(ב), מוצע כי שר האנרגיה יביא בפני הממשלה הצעת החלטה אשר בה יפורטו הצעדים הנדרשים להבטחת סגירות יחידות 1-4 הפתומות באתר אורות רבין עד יוני 2022.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לרפורמה המובאת בפני הממשלה במשק החשמל ובחברת החשמל, השפעה משמעותית על משק החשמל ובכך על הפעילות הכלכלית כולה. להלן נציג את התועלות העיקריות הנובעות מהרפורמה:

תועלות איכותניות

קידום התחרות במקטע הייצור והפרדתו ממקטע הרשת - צמצום התמריץ של חברת חשמל לעשות שימוש במקטע ההולכה להבטחת מקומה במקטע הייצור. במקביל היא תגביר את כדאיות החברה להגדיל את השקעתה ברשת, והעברת מיקודה למקטעי הרשת על ידי צמצום משמעותי של פעילות חברת החשמל במקטע הייצור. כמו כן, ביזור במקטע הייצור, יאפשר פיזור ההשקעות על פני מגוון יצרנים שונים אשר יביא להבטחת היציבות הפיננסית של חברת החשמל ולאמינות אספקת החשמל תוך צמצום ערכות המדינה.

הפיכת מקטע האספקה לתחרותי - מקטע האספקה מחולל תחרות משמעותי במשק החשמל, בהיותו פתח גישה לצרכני הקצה במשק החשמל, וככזה מאפשר להמיר חלק מהתחרות במקטע הייצור למחיר ללקוח. בנוסף, יתכן שהתחרות תתבטא גם בהכנסת טכנולוגיות חדשות, התייעלות אנרגטית והתאמת המחיר והשירות המוצע ללקוח לפי היסטוריית הצריכה שלו.

הפרדה בין מנהל המערכת לחברת החשמל - צעד זה, מצמצם באופן ניכר את ניגודי העניינים במשק החשמל. ההפרדה תאפשר פיתוח של שוק סיטונאי של חשמל, שילוב מיטבי של

אנרגיות מתחדשות ברשת, והתנהלות שוויונית ושקופה מול כלל יצרני החשמל.

תועלות כמותיות

לפי תחשיב שמרני, המתחשב אך ורק תועלות המשקיות הניתנות לכימות, ללא החיסכון בעלויות השכר של החברה וללא חישוב הירידה האבסולוטית בחוב של חברת החשמל, התועלת המצטברת מהרפורמה במהלך 8 השנים הקרובות (להלן- שנות הרפורמה) נאמדת בכ- 6.2 מיליארד ₪ אשר

שקולים ל-5.3 מיליארד בערך נוכחי. תחשיב זה מתבסס על האומדנים הבאים:

פרמטר	תועלת (מלש"ח)	ערך נוכחי (*) (מלש"ח)
1. הקמת תחנות באתרי חח"י - כולל חסכון זמן וקרקע	733	612
2. עלויות תפעול אי זמינות ותחזוקה	264	220
3. הקטנת הסיכון לעלטה	1,252	960
4. ירידה בעלויות ריבית	2,748	2,192
5. אי הקמה על ידי חח"י	1,330	1,110
סה"כ	6,327	5,093

(*) ערך נוכחי מחושב לפי שיעור ההיוון הנוכחי של החברה, 4.2%.

הסבר לאופן החישוב:

1. הקמת תחנת כוח באתרי חברת החשמל במקום באתר חדש חוסכת שטחים רבים, קווי הולכת גז טבעי וקווי הולכת חשמל, זמן ייזום וסטטוטוריקה. עלות הקמת תחנה באתר חדש גבוהה בכ-250-200 ₪ לקו"ט מותקן.
2. העלות המוכרת לחח"י, עבור רכיבי כ"א, אחזקה וביטוח גבוהה בכ-10 ₪ לשנה עבור כל קו"ט מותקן ביחס לעלות המוכרת ליח"פים.
3. צמצום הסיכוי לעלטה, שנובע מאי השקעה ברשת, בשעה וחצי באופן הדרגתי. החיסכון המשקי יתאפשר על ידי מניעת הפגיעה בתוצר המשקי בשעות העלטה. מאז שנת 2000 ממוצע אי-אספקת החשמל בישראל הינו כ-150 דקות בשנה ללקוח. לפי דו"ח שנעשה ע"י חברת מקינזי עבור משרד האוצר, מדובר במספר גבוה, בהשוואה למדינות נבחרות ב-OECD אשר בהן עומד ממוצע דקות האי-אספקה על 42 דקות. לפיכך, אנו מניחים שע"י מיקוד ההשקעות במקטעי הרשת, בהתאם לרפורמה, החברה יכולה לשפר את התשתיות ולהפחית כ-90 ד' לפחות.
4. שיפור המצב הפיננסי בחברה צפוי לצמצם את תשלומי הריבית של החברה, על ידי הקטנת היקף החוב ועל ידי הקטנת הריבית הממוצעת על כלל החוב.

5. חברת החשמל מקימה תחנות כוח בעלות גבוהה בכ-7% מאשר היצרנים הפרטיים. היצרנים הפרטיים יקימו את תחנות הייצור באתרים שחברת החשמל תמכור.

בנוסף, ב-8 השנים העוקבות לשנות הרפורמה, אומדן התועלות הכמותיות עומד על 14.7 מיליארד ש"ח השקולים ל-8.9 מיליארד ש"ח בערך נוכחי.

פרמטר	תועלת (מלש"ח)	ערך נוכחי (*) (מלש"ח)
1. התייעלות החברה בעובדים	7,267	4,365
2. הקטנת הסיכון לעלטה	1,686	1,077
3. ירידה בעלויות ריבית	5,761	3,460
סה"כ	14,714	8,902

(*) ערך נוכחי מחושב לפי שיעור ההיוון הנוכחי של החברה, 4.2%.

1. בסוף תקופת הרפורמה מספר העובדים הקבועים בחברת החשמל ירד ב-1,800 עובדים. 1,000 עובדים נוספים יפרשו וכנגדם יקלטו עובדים חדשים. במהלך שנות הרפורמה ההתייעלות תממן את עלויות הפרישה והגדלת הקצבה הפנסיונית. אנו מניחים כי היקף החיסכון שמתאפשר בזכות הרפורמה עומד על 66% מתוך סך ההתייעלות בעובדים שהוסכמה.
2. יתר הפרמטרים חושבו באופן זהה לחישובם במהלך הרפורמה.

עלויות

עלויות הרפורמה מסתכמות בכ- 7.1 מיליארד ש"ח בערכים מהווים. מתוך סכום זה, כ-6.4 מיליארד ש"ח יוענקו כעלויות פרישה והגדלת הקצבה הפנסיונית לעובדים. מעבר לכך, לעמדת החברה יגרמו לה עלויות גבוהה של כ-0.7 מיליארד ש"ח נוספים. במסגרת עלויות אלו נכללות עלויות הנובעות מהשינוי המבני ומהצורך להיערך אליו בחברה. בין היתר צפויות עלויות הקשורות בהכנת אתרי הייצור למכירה (לרבות התכנון הסטטוטורי, הקמת מבנים והעתקה של ציוד ותשתיות קיימים), עלויות התאמת מערכות המחשוב בחברה, עלויות בגין אירועי מס, ככל שיחולו בשל הרפורמה, עלויות מימון, עלויות אשר ייווצרו לחברה מהיותה מספק ברירת מחדל וכיו"ב. עלויות אלה מוערכות על ידי החברה בכ- 0.7 מיליארד ש"ח. לעלות זו תבוצע בקרת עלויות כמקובל, ע"י רשות חשמל.

ביום 17.5.2018 פרסם שר האנרגיה עקרונות מדיניות המצורפים להצעת ההחלטה, שייכנסו לתוקף עם קבלת החלטת הממשלה ותיקוני החקיקה הדרושים ובהם נקבעה הרפורמה במשק החשמל והשינוי המבני בחברת חשמל כחלק עקרונות המדיניות. בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק משק החשמל, עלויות הנובעות מיישום עקרונות המדיניות, המפורטות לעיל, יוכרו בתעריף החשמל. כיון שכך, לא צפויה עלות לתקציב המדינה למעט לענין ההשקעה בחברת מנהל המערכת.

יצוין כי לפי הערכת רשות החשמל, אם ייפרסו העלויות על פני תקופה של כ- 8 שנים, לא צפוי תעריף החשמל לעלות בתקופה זו, ומאידך צרכני החשמל לא ייהנו, בשנים אלו, מההתייעלות חברת החשמל, אך לאורך תקופת הרפורמה יהנו צרכני החשמל מתועלות הרפורמה שאינן קשורות ישירות להתייעלות בחברה. עקרונות המדיניות התבססו על הנחת עלויות שנאמדת על 7.1 מיליארד ₪ ואין בהם כדי לחייב הכרה בעלויות החורגות מהסכום האמור, באופן שעולה על חריגה קלה. ככל שתהיינה עלויות נוספות יחול לגביהן הדין הכללי לרבות אפשרות לשינוי עקרונות המדיניות.

תקציב

למעט הקצאה לחברת מנהל המערכת כנגד הקצאת מניות של 3 מיליון ש"ח בשנת 2018 ו- 10 מיליון ₪ בשנת 2019, אין השלכות על תקציב המדינה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין השפעה

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ההצעה מוגשת במשותף על ידי שרי האנרגיה והאוצר

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מספר 125 מיום 22 באוגוסט 1999 שעניינה משק החשמל- מבנה ענפי תומך תחרות

החלטה מספר 104 מיום 25 במרס 2003 שעניינה רפורמה במשק החשמל

החלטה מספר 2429 מיום 15 באוגוסט 2004 שעניינה יישום השינוי המבני במשק החשמל

החלטה מספר 463 מיום 12 בספטמבר 2006 שעניינה שינוי מבני במשק החשמל

החלטה מספר 1482 מיום 28 במרס 2007 שעניינה ניהול משא ומתן על השלכות השינוי המבני במשק החשמל על זכויות העובדים בחברת חשמל לישראל בע"מ

החלטה מספר 3705 מיום 30 ביוני 2008 שעניינה טיוטת חוק משק החשמל (תיקון מס' 8), התשס"ח-2008- אישור ועדת שרים לענייני חקיקה ואכיפת החוק

החלטה מספר 3444 מיום 11 בינואר 2018 שעניינה מתווה להסדר נכסיה של חברת החשמל

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב

סיווגים*

סיווג ראשי: ביצועי

סיווג משני: חקיקת משנה

תחום פעולה עיקרי: תשתיות וסביבה

מוגש על ידי שר האנרגיה
ועל ידי שר האוצר

ט"ז בסיון התשע"ח
30 במאי 2018

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

הצעת ההחלטה נוגעת לרפורמה מקיפה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל לישראל בע"מ (להלן – **חברת החשמל**), המבוססת על התחייבות חברת החשמל למכור אתרי ייצור חשמל ולהעביר את פעילות ניהול המערכת לחברה ממשלתית אחרת. כמו כן, חברת החשמל תמשיך לעסוק במקטעי החלוקה וההולכה, בעוד שלגבי מקטע הייצור, חברת החשמל תוגבל לאתרי הייצור שיוותרו ברשותה. חברה בת של חברת החשמל תקים שתי יחידות ייצור נוספות בלבד. כמו כן, מקטע האספקה יפתח לתחרות ועל חברת החשמל תוטל חובה להיות מספק ברירת מחדל, היינו מי שמספק לצרכנים שאינם מקבלים שירותי אספקה מבעלי רישיונות אספקה אחרים.

במסגרת ההחלטה מוצע להטיל על רשות החשמל לבחון הסדרות שונות הנדרשות ליישום הפעולות המפורטות בהחלטה, ולהטיל על רשות החשמל ועל שר האנרגיה לקבוע את חלוקת הסמכויות בין בעלי הרישיונות השונים, בין באמצעות התקנת תקנות ובין בתנאי הרישיון. כמו כן, מוצע להטיל על שר האנרגיה ועל שר האוצר (להלן – **השרים**) להפיץ תזכיר לתיקון תיקוני החקיקה הדרושים.

יובהר כי מכירת תחנות הייצור והעברת פעילות מנהל המערכת תתבצע על ידי החברה, בהתאם להחלטותיה ולהתחייבויותיה המצורפות, ולא במסגרת הליך לפי פרק ח1 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן – **חוק החברות הממשלתיות**).

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

א. הקצאה של חלק מהרישיונות שמפורטים בהחלטה כפופה לבחינות הנדרשות לפי החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (להלן – **חוק הריכוזיות**). משכך, בכפוף לבחינה כאמור ולתוצאותיה אין קושי משפטי בקבלת ההחלטה.

ב. עלויות הרפורמה, למעט ההשקעה הראשונית הנדרשת בחברת מנהל המערכת (הטעונה אישור ועדת הכספים לפי סעיף 10 לחוק החברות הממשלתיות), ימומנו מתעריף החשמל.

עולה השאלה אם ניתן לקבוע במסגרת עקרונות המדיניות, את עלויות הרפורמה, אשר נובעות בעיקרן מתשלום לעובדים ולגמלאים, אשר מעוגנות בהסכם הקיבוצי. יובהר כי ככלל עקרונות המדיניות אינם כוללים עלויות פרטניות, ובפרט עלויות שכלולות במסגרת הסכם קיבוצי עם עובדים. לשיטתנו, במקרה ייחודי זה, ניתן לכלול עניינים אלה בעקרונות המדיניות, נוכח העובדה שעניינו בחלק חיוני ובלתי נפרד ברפורמה הכללית במשק החשמל. במסגרת תיקון מס' 13 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן – **חוק משק החשמל**), תוקנו סעיפים 21א, 31 ו-57 לחוק משק החשמל. תיקון זה נועד ליצור איזון ראוי בין

הגורמים השונים שעסקו באותה עת בענייני משק החשמל, ובפרט שר האנרגיה, שר האוצר ורשות החשמל. כך, נקבע בסעיף 57א לחוק כי שר האנרגיה רשאי לקבוע מדיניות ועקרונות מדיניות בנושאים שונים, ובכלל זה בנושא קידום התחרות וצמצום הריכוזיות במשק החשמל, בהתייעצות עם שר האוצר. בהתאם לסעיף 21א לחוק משק החשמל, רשות החשמל היא הגורם המקצועי במשרד האנרגיה בתחום משק החשמל, המסייע לשר בגיבוש המדיניות. במסגרת גיבוש מדיניותו, נדרש השר להתייעץ עם רשות החשמל, לרבות לגבי עלויות הנובעות מיישום המדיניות. הרשות תפרסם את עמדתה לציבור, לאחר פרסום עקרונות המדיניות. שר האנרגיה יפרסם את עקרונות המדיניות באתר משרד האנרגיה. בסעיף 31(ב) לחוק משק החשמל, נקבע כי במסגרת יישום עקרון העלות לצורך קביעת התעריפים, תכיר הרשות בעלויות הנובעות מעקרונות המדיניות שקבע השר כאמור בסעיף 57א וזאת בניגוד למצב הדברים הרגיל שבו רשאית הרשות שלא להביא בחשבון הוצאות של חברת החשמל אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני. לאור האמור, מאחר ששר האנרגיה גיבש ופרסם עקרונות מדיניות כמפורט לעיל, הכוללים את עיקרי הרפורמה ביום 17 במאי 2018, לאחר שהתייעץ לגביהם עם שר האוצר לעניין קידום התחרות וצמצום הריכוזיות במשק החשמל ועם רשות החשמל, לרבות לגבי העלות שכרוכה ביישומם, יוכרו עלויות אלה במסגרת התעריף.

הרפורמה המוצעת שכאמור, מטרתה היא לעודד תחרות וצמצום ריכוזיות, כוללת, בין השאר, מכירת תחנות על ידי חברת החשמל, הוצאת יחידת ניהול המערכת, פיטורים נרחבים של עובדים והנהגה של גמישות ניהולית בחברה (במסגרת זו יפוטרו כ- 2,800 עובדים כאשר כנגד 1000 מתוכם ייקלטו עובדים חדשים בתנאי העסקה שונים. עובדים נוספים יעברו לחברת מנהל המערכת ויושאלו לרוכשים את אתרי הייצור). רפורמה כאמור, כרוכה מעצם טבעה בעלויות רבות. יובהר כי במקרה זה לא מדובר בהכרה בעלויות שנובעות משינוי של הסכם קיבוצי שעומד לבדו אלא בשינוי שהוא **נדבך הכרחי וחיוני לשם יישום הרפורמה הכללית במשק החשמל**, לטובת צרכני החשמל, ולשם קידום התחרות וצמצום הריכוזיות במשק החשמל. ביחס למצב הנוהג כיום, הגם שבהתאם לחוק משק החשמל, בנוסחו כיום, נדרש שינוי מבני רחב יותר. ללא פיטורים של אלפי עובדים והעברת חלקם לחברה נפרדת של ניהול מערכת לא ניתן יהיה להנהיג את הרפורמה הכללית במשק החשמל. פועל יוצא מכך, **שבנסיבות הייחודיות של הרפורמה נושא הצעת החלטה זו**, אשר מטרתה העיקרית היא קידום תחרות במשק החשמל, יש לראות בהסכם הקיבוצי שנחתם עם העובדים חלק אינטגרלי מהרפורמה ששר האנרגיה מוסמך לקדם בדרך של עקרונות מדיניות, ועל כן העלויות הנובעות מאותו הסכם קיבוצי צריכות להיות מוכרות בתעריף החשמל, כפועל יוצא מהוראות החוק המוזכרות לעיל.

יובהר כי גם במקרה זה רשות החשמל חייבת בבקרת עלויות, וזאת במסגרת חובתה לוודא שלא מועברים לחברה תשלומים עודפים בגין יישום הרפורמה, למשל בדרך של הכרה בעלות פרישת עובדים שלא פרשו, או בעלות נחזית אחרת בשלב גיבוש הרפורמה, שלא התממשה בסופו של דבר.

לאור כל האמור, כלל העלויות הנובעות מעקרונות המדיניות שקבע השר, ואשר פורטו במסגרת הצעת ההחלטה, לרבות המתנים לעובדי החברה, יוכרו בתעריף החשמל, בכפוף לבקרת עלויות, כאמור.

עקרונות המדיניות התבססו על הנחת עלויות שנאמדת על 7.1 מיליארד ₪ ואין בהם כדי לחייב הכרה בעלויות החורגות מהסכום האמור, באופן שעולה על חריגה קלה. ככל שתהיינה עלויות נוספות יחול לגביהן הדין הכללי לרבות אפשרות לשינוי עקרונות המדיניות.

ג. בהצעת ההחלטה מוצע להטיל על השרים להפיץ תזכיר לתיקון סעיף 62 לחוק, כך ששר האוצר ושר האנרגיה יהיו רשאים לאשר הסכם המסדיר את חלוקת הנכסים והזכויות בין חברת חשמל ובין המדינה, אם ראו כי יש באישורו תועלות משקיות. כיום ההסדר הקבוע בסעיף 62 מחייב, בין היתר, כי "הזכויות והנכסים שבעדם חברת החשמל אינה זכאית לפיצוי, כאמור בסעיף קטן (א) ואשר משמשים או נועדו לשמש, בין במישרין ובין בעקיפין, לפעילותה לפי חוק זה, יירכשו בידי החברה לפי ערכם ביום הקניית הזכויות והנכסים, בהתאם להסדר שייחתם בין המדינה לחברת החשמל".

בהתאם להסכם שנחתם בין המדינה ורשות מקרקעי ישראל לבין חברת החשמל, ואשר מותנה, בין היתר, בתיקון החוק כאמור, חברת החשמל לא תיאלץ לרכוש נכסים אשר משמשים אותה לשם פעילותה לפי חוק משק החשמל, מידי המדינה. לדעת גורמי המקצוע, המצב המשפטי הנוהג היום אינו ניתן ליישום. לעניין הטענה שלפיה המדינה למעשה מוותרת על זכות שמוקנית לה בחוק הרי שהויתור נעשה במסגרת תיקון חקיקה, ועל כן אין כל מניעה משפטית בביצועו, כמפורט להלן:

לעמדת גורמי המקצוע אין כל דרך ליישם את הוראות סעיף 62 בנוסחו כיום, מכיוון שלא ניתן לדעת מהם הנכסים שבגינם חברת החשמל אינה זכאית לפיצוי, אשר מתוכם יש לגזור את רשימת הנכסים שעל החברה לרכוש ככל שהם משמשים לפעילותה, יתרה מכך, אף השאלה האם הנכסים משמשים או אינם משמשים את חברת החשמל שנויה במחלוקת. כמו כן, גם לו ניתן היה להתחקות אחר מנגנון חלוקת הנכסים שקבוע בחוק, רכישה בידי חברת החשמל מהמדינה של נכסים משמשים אותה לשם ביצוע פעולותיה לפי חוק משק החשמל עשויה להטיל על חברת החשמל נטל כלכלי ותקציבי משמעותי, אשר בסופו של יום עלול להיות מושג, כולו או חלקו, על צרכני החשמל.

באשר להצעה שלא לראות בהעברת הנכסים לידי המדינה כמכירה לפי כל דין, וזאת במטרה שלא יחול מס על המכירה, יובהר כי הנכסים האמורים ממילא רשומים נכון להיות בספריה של חברת החשמל ומשמשים אותה לשם פעילותה לפי חוק משק החשמל. באשר לנכסים שיועברו למדינה, הרי שממילא בהתאם לדין הקיים, היה על חלק מהנכסים לחזור לרשות המדינה עם פקיעת הזיכיון, ועל כן אין בהחזרתם למדינה משום מכירה על ידי חברת החשמל. לעמדת רשות המסים, מאחר שקיימת אי ודאות לגבי הבעלות בכל אחד

מהנכסים ובשל האינטרס הציבורי בקידום הרפורמה, אין מקום לראות בהעברת הנכסים כאירוע מכירה אשר כרוך בתשלום מיסים מוניציפאליים או כלליים.

ד. בסעיף ב(14)(ח) להצעת ההחלטה מוצע לתקן את חוק משק החשמל כך שהיקף רישיונות החלוקה במשק שאינם בבעלות חברת החשמל, לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתית, בתוספת שיעור בגידול הצריכה השנתית בשטחי החלוקה של בעלי הרישיונות הקיימים ובכלל זה אזורי תעשייה שהגישו בקשה לקבלת רישיון חלוקה או קבלו רישיון חלוקה עד מועד החלטה זו, מחלקים היסטוריים כהגדרתם באמות המידה וחברת החשמל מחוז ירושלים בע"מ (חמ"י) בתחום הרישיון שהוענק על ידי רשות החשמל.

למעשה, מוצע לאסור על מתן רישיון חלוקה לגורמים חדשים אשר אינם עוסקים בחלוקה נכון להיום. עשויה להיטען הטענה כי הגבלת מתן הרישיון לגורמים חדשים עולה כדי פגיעה בזכות החוקתית לחופש העיסוק. משכך, יש לבחון את ההגבלה האמורה בהתאם לסעיף 4 לחוק יסוד: חופש העיסוק. תחילה נקדים ונבהיר שבהתאם לעמדת הגורמים המקצועיים, במקטע החלוקה יש יתרון מובנה לגודל. כך, היתרון לגודל מאפשר טיפול יעיל יותר בתקלות, רכישת ציוד במחיר כדאי יותר, פיזור סיכונים לאורך מקטעי הרשת באופן שמאפשר גיוס אשראי בעלויות נמוכות יותר. יובהר כי היתרון לגודל בא לידי ביטוי בעלויות המוכרות לחברה המחלקת, ועל כן הוא מתבטא בתעריף חשמל נמוך יותר.

סעיף 4 לחוק היסוד קובע: **"אין פוגעים בחופש העיסוק אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו."**

בבחינת התועלת והתכלית של ההוראה האמורה, יש לראות לנגד עינינו את כלל הרפורמה. יובהר כי במסגרת הרפורמה חוסטה פעילות חברת החשמל ממקטע הייצור למקטע החלוקה וההולכה. בעוד שאין יתרונות לגודל במקטע הייצור, יתרונות כאמור קיימים במקטע ההולכה והחלוקה. יובהר כי ההוראה האמורה היא חלק אינטגרלי מרפורמה כללית שמטרתה לעודד התייעלות ותחרות במשק החשמל לרווחת צרכני החשמל. משכך תכלית ההוראה היא תכלית ראויה. בנוסף הפגיעה היא מידתית: ראשית, ההצעה מאפשרת למי שעוסק כיום בפעילות חלוקה להמשיך בעיסוק זה בשיעור ההתפתחות הטבעית שלו, ואף למעלה מכך (בתוספת 10% מהיקף הצריכה הכללית במשק). יובהר כי הגורמים שלהם כבר ניתן רישיון כאמור כוללים: קיבוצים, ישובים דרוזים וחברת חשמל המזרח ירושלמית.

ה. יצוין כי לחברת החשמל הסכמי הלוואה רבים מול מלווים שונים. חלק מההסכמים, ובפרט הסכמים הכוללים שעבודים קבועים על נכסים מסוימים, כוללים תניות המגבילות את יכולת החברה למכור נכסים מסוימים, או קובעות זכויות שונות למלווים בקשר עם מכירת נכסים כאמור. לעמדת חברת החשמל, כפי שהוצגה בפני גורמי הממשלה, אין מניעה לבצע את השינוי המבני או את הסדר הנכסים על אף הוראות אלה. כלל החשבויות האפשריות

של הסכמי המימון מול המלווים על המתווה המוצע הוצגו לגורמי הממשלה במסגרת הדיונים על המתווה המוצע, והן יוצגו לממשלה במסגרת הדיון. העלויות המשוערות, לגישת חברת החשמל, בהקשר זה נלקחו בחשבון על ידי חברת החשמל, לאחר התייעצות עם יועציה הפיננסיים והמשפטיים, במסגרת המודל הפיננסי שהוצג על ידה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם :

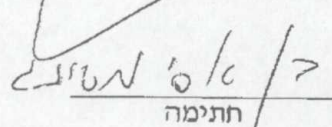
עמדת היועצת המשפטית לרשות החברות הממשלתיות : אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי לרשות החשמל : אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי לרשות ההגבלים העסקיים : אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה :

בכפוף לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לקבלת הצעת ההחלטה.

אסי מסינג	היועץ המשפטי של משרד האוצר	
שם	תפקיד	חתימה
דרורה ליפשיץ	היועצת המשפטית של משרד האנרגיה	
שם	תפקיד	חתימה

ג' בסיון, התשע"ח
17 מאי, 2018
סימוכין: 00377318

לכבוד
ד"ר יובל שטייניץ
שר האנרגיה

שלום רב,

הנדון: **רפורמה במשק החשמל ובחברת החשמל – המלצת מדיניות**
סימוכין: מכתב התייעצות לגבי הרפורמה במשק החשמל ובחברת החשמל מיום 11.5.2018

1. במכתב שבסימוכין ביקשת את עמדת רשות החשמל לעניין שינוי מבני במשק החשמל ובחברת החשמל שעיקריו הם:
  - א. הפעלת חברה ממשלתית לניהול המערכת שאינה מחזיקה נכסי ייצור או רשת ואשר תעסוק באופן בלעדי בתכנון וניהול המערכת.
  - ב. צמצום היקף הפעילות של חברת החשמל במקטע הייצור באמצעות מכירת חמישה אתרי ייצור וכן שטחי ייצור פוטנציאליים. בנוסף חברת החשמל לא תקים עוד תחנות כוח חדשות בעתיד, למעט שחלף היחידות הפחמיות 1-4 באורות רבין באמצעות חברת בת שתקים שני מחז"מים בהספק מצטבר של כ-MW1200 שהראשון בהם יתחיל לפעול עד יוני 2022.
  - ג. חברת החשמל תישאר מונופול במקטעי ההולכה והחלוקה. במקטע החלוקה ותישמר פעילותה כבעלת ספק שירות חיוני. החברה תמשיך להקים, לתפעל ולתחזק את מתקני רשת ההולכה והחלוקה.
  - פתיחת מקטע האספקה לצרכני מתח גבוה ומתח עליון לתחרות למספקים שאינם חברת חשמל, ובנוסף פתיחת התחרות לצרכני המתח הנמוך, לרבות הצרכנים הביתיים, ובלבד שאם נתח השוק של חברת החשמל יפחת מ-60% ממספר הלקוחות במתח הנמוך בתקופת הרפורמה היא תוכל להשתלב בשוק התחרותי.
  - ד. הקמת פיקוח הולכה חדש על ידי חברת החשמל שיפעיל את מערכת ההולכה וההשנאה בהתאם להנחיות מנהל המערכת.
  - ה. התייעלות בחברת החשמל והגברת הגמישות הניהולית בהתאם להסכם קיבוצי המהווה מקשה אחת עם יתר עקרונות המדיניות כאמור לעיל.
- הכול בכפוף להתחייבויות החברה והצעדים שעתידיה לבצע המדינה (להלן: "הרפורמה").

2. הרשות בחנה את משמעויות הרפורמה במתכונתה המוצעת וכן בחנה את העלויות שיושתו על צרכני החשמל ומתכבדת להציג את תובנותיה להלן.

3. עיקרי המסקנות העולות מהבחינה שערכה הרשות הם:

3.1. קיימת דחיפות וחשיבות רבה להסדרת המבנה ואופן הפעולה של משק החשמל,

בפרט לאור ניגוד העניינים המובנה הקיים היום במשק. חשיבות זו מתגברת לאור הכניסה הנרחבת של יצרנים פרטיים למשק והצורך המשמעותי בשחלוף ובהקמת תחנות כוח חדשות.

3.2. הפרדת יחידת ניהול המערכת מחברת החשמל מהווה בראייתנו צומת דרכים הכרחית לקידום משק החשמל בעתיד והיא צפויה להפחית משמעותית את ניגוד העניינים במשק, לקדם חדשנות, לקדם את הסחר בחשמל, למזער עלויות לאורך זמן ולהבטיח תכנון מקצועי יעיל וארוך טווח של משק החשמל.

3.3. נוסף ליתרון משמעותי זה, הרפורמה המוצעת מגלמת יתרונות נוספים למשק. בכלל זה, הפחתת נתח השוק של חברת החשמל במקטע היצור תוך מכירת אתרים ושטחים שישמשו להקמת תחנות על ידי השוק הפרטי, מתן עדיפות לפיתוח הרשת, פתיחת מקטע האספקה לתחרות, הבטחת ההחלפה הנדרשת של יחידות 1-4 באתר אורות רבין במועד המבוקש, וכן ייעול וייצוב פיננסי של חברת החשמל ויצירת גמישות ניהולית לחברה.

3.4. לצד יתרונות משמעותיים אלו, הרפורמה אינה חפה מחסרונות. בפרט, הרפורמה אינה מבטיחה הפרדה מקטעית מלאה במשק החשמל ולכן משמרת מידה מסוימת של ניגוד עניינים. בנוסף, מתן הבלעדיות במקטעי רשת ההולכה והחלוקה, ללא עיגון האפשרות להקמה על ידי גורמים אחרים, מגבילה את היכולת להבטיח האצה של פיתוח הרשת לפי צרכי המשק. כמו כן, מסתמנים סיכונים אפשריים בהקמת פיקוח ההולכה ובהרחבת תחומי הפעילות של החברה לעיסוקים בהם לא עסקה עד כה.

3.5. לצד התועלות של הרפורמה בקידום מבנה משק יעיל ותחרותי, יישום הרפורמה כרוך בעלות של כ- 7.1 מיליארד ₪, כאשר עיקר העלות מיוחסת לתשלומי פרישה ותגמולים לעובדי חברת החשמל, הפורשים והנותרים, כחלק מההסכם הקיבוצי שמהווה חלק בלתי נפרד מהרפורמה.

3.6. עם זאת, מתווה ההתייעלות שהושג בהסכם הקיבוצי צפוי להיות כזה שעלויות התגמול לעובדים יקוזזו במלואן על ידי ההתייעלות הכספית שתושג במסגרת תקופת הזמן של הרפורמה. לכן, גם בהינתן הכרה מלאה בעלויות הרפורמה, רכיב השכר בתעריף לא ישתנה בתקופת הרפורמה ולאחריה הוא צפוי לרדת.

3.7. סיכומו של דבר, הרשות סבורה שהרפורמה המוצעת תקדם בצורה משמעותית את משק החשמל ותיטיב עם צרכני החשמל, והיא ממליצה לקבוע עקרונות מדיניות בהתאם.

רקע - משק החשמל בישראל והניסיונות לשינוי מבני

4. עד לפני שנים אחדות חברת החשמל פעלה במשק החשמל בישראל באופן בלעדי והיותה מונופול אנכי בעל שליטה מוחלטת בכל חמשת המקטעים בשרשרת הערך של משק החשמל. חברת החשמל הקימה והפעילה את כל תחנות הכוח בישראל, הוליקה, חילקה וסיפקה חשמל לכלל הצרכנים ובנוסף הייתה אחראית על ניהול המערכת, שהוא הגורם המפעיל והמתכנן של המשק, בטווח הקצר והארוך, עבור כל המקטעים. מבנה מונופוליסטי כזה אפיין גם את מרבית משקי החשמל בעולם עד תחילת שנות ה-90.

5. החל מתחילת שנות ה-90 פעלו מדינות רבות בעולם לפירוק המבנה המונופוליסטי של משקי החשמל ולקידום תחרות. המודל האידיאלי של הרפורמה אליו שאפו מדינות אלו התבסס על עצמאות מנהל המערכת, הפרדה תאגידית מלאה בין המקטעים במשק החשמל (unbundling) וקידום תחרות במקטע היצור. בחלק מהמדינות נקבעה גם התחרות במקטע ההספקה כחלק מעקרונות הרפורמה. עקרונות מבניים אלו נקבעו על מנת לצמצם את המעורבות הממשלתית בהקמת תשתיות חדשות, לעודד תחרות, לעודד שינויים טכנולוגיים – כגון מעבר לגז טבעי ולאנרגיות מתחדשות, להגביר את השקיפות בקביעת המחירים במשק החשמל ולהביא לאורך זמן להוזלת המחיר לצרכנים. נכון להיום, רובן המוחלט של המדינות המפותחות ביצעו שינוי מבני משמעותי כלשהו במשק החשמל.

6. בעקבות הרפורמות שנעשו במדינות אחרות בעולם, פעלה גם ממשלת ישראל לקידום שינוי מבני במשק החשמל. בשנת 1996 נחקק חוק משק החשמל שכלל עקרונות לפתיחת מקטעי הייצור וההספקה לתחרות, הגבלת החזקות צולבות במקטעי הפעילות השונים, הפרדה תאגידית של פעילויות חברת החשמל ופירוק מקטע החלוקה למספר חברות בת של חברת החשמל. החוק קבע פרק זמן של עשור ליישום השינוי המבני.

7. בשנת 2007, לאחר שהשינוי הקבוע בחוק לא מומש, נקבע בחוק כי חברת החשמל לא תורשה יותר להקים תחנות כוח. בהמשך לשינוי החוק, ולאור הגידול המתמשך בביקוש לחשמל, פעלה רשות החשמל לקביעת אסדרות לכניסת יצרנים פרטיים למשק. אסדרות אלה כללו הגנות ינוקא, על מנת לאפשר את כניסתם של היצרנים הפרטיים במשק שמבנהו לא הוסדר.

8. במקביל לכניסת היצרנים הפרטיים, נעשו בשנים האחרונות מספר ניסיונות ליישום שינוי מבני משמעותי במשק החשמל. כך בשנת 2014 גובשה רפורמה, מצומצמת יותר, בהובלת רשות החברות שעיקרה הפרדת ניהול המערכת וקידום תחרות במקטעי הייצור וההספקה. רפורמה זו לא יושמה לבסוף.

9. החל מנובמבר 2015, נעשה ניסיון נוסף להגיע להסכם רפורמה במשק על ידי שרי האנרגיה והאוצר באמצעות צוות בין-משרדי בראשות מנכ"לי המשרדים. מתווה הרפורמה שהוצע במסגרת זו התמקד בשלב ראשון בעיקר במכירת פעילות הייצור של התחנות הגזיות של

חברת החשמל על פני כ- 8 שנים. יחידת ניהול המערכת אמורה הייתה להישאר בחברת החשמל יחד עם מקטעי ההולכה והחלוקה והתחנות הפחמיות.

10. בשנת 2017, במהלך דיוני הרפורמה, ועל דעת אנשי המקצוע ברשות החשמל, התגבשה בצוות הבין-משרדי התפיסה לפיה ללא ניהול מערכת עצמאי יתקשה משק החשמל לקלוט טכנולוגיות חדשות ולפתח תחרות של ממש במקטעי הייצור והאספקה. לעומת זאת קיומו של מנהל מערכת עצמאי, הפועל בשקיפות מלאה ללא אינטרסים במקטעי הייצור והרשת, נותן גישה חופשית למסחר בחשמל ומסייע בתכנון נכון של מערכת ההולכה, מאפשר תחרות אמיתית במקטעי הייצור והאספקה למרות שירידת נתח השוק של חברת החשמל בייצור יהיה הדרגתי יותר.

המצב היום והנחיצות ביישום רפורמה במשק

11. האיסור על הקמת תחנות על ידי חברת החשמל, בשילוב עם גילוי מאגרי הגז הטבעי והאסדרות שקבעה הרשות, אפשרו שילוב מהיר יחסית של יצרנים פרטיים במשק החשמל. בשנת 2013 החלה לפעול בישראל תחנת הכוח הפרטית הראשונה, וכיום היצור הפרטי מהווה כ- 20% מההספק המותקן במשק ואחראי ליצור של כ- 30% מהאנרגיה. מרבית היצרנים הפרטיים פועלים גם כמספקים ומוכרים את החשמל בעיקר לצרכנים המוסדיים, העסקיים והתעשייתיים הגדולים.

12. בשונה ממדינות אחרות, בהן תהליכי ההפרטה ושילוב היצרנים הפרטיים התקיים לאחר הסדרת מבנה המשק, בישראל כניסתם המהירה של היצרנים הפרטיים קדמה לשינוי המבני. כתוצאה מכך חברת החשמל ממשיכה להחזיק בנתח שוק גבוה מאוד במקטעי הייצור וההספקה וכן מהווה מונופול במקטעי הרשת, כל זאת במקביל לאחריותה על ניהול המערכת.

13. מבנה זה יוצר ניגודי עניינים קשים במשק ומגביל מאוד את היכולת לפתחו. להלן יפורטו הקשיים המהותיים בפיתוח המשק, שמגבירים את הנחיצות ברפורמה:

13.1. ניצול לא יעיל של משאבי קרקע: חברת החשמל מחזיקה בעתודות קרקע לבניית הספק ייצור נוסף. הימצאותן של עתודות הקרקע בחברה למרות האיסור על החברה להקים הספק נוסף גורר בזבוז במשאבי קרקע ומאלץ את המדינה ליזום הקמת הספק על ידי יצרנים פרטיים רק על קרקעות חדשות.

13.2. השקעת משאבים בלתי מספקת בפיתוח תשתית ההולכה והחלוקה: פעילותה של חברת החשמל בכלל המקטעים במשק החשמל מגבילה את מיקוד החברה בפיתוח תשתית ההולכה והחלוקה. לאור זאת, תכנון ופיתוח רשת החשמל אינו נותן מענה מספק לצרכים, כפי שיפורט להלן:

13.2.1. ההחלטה על קידום אנרגיות מתחדשות במשק מחייב פיתוח מואץ של רשת החשמל, שכן אנרגיות מתחדשות צורכות משאבי רשת גדולים יותר מהנדרש עבור אותה אנרגיה המיוצרת בייצור קונבנציונלי. בשנים

האחרונות אחד המכשולים העיקריים בהשגת יעדי הממשלה להגדלת הייצור באנרגיה מתחדשת הוא העדר משאבי רשת מספקים לחיבור ההספק הנוסף.

13.2.2 בשנים האחרונות, על אף ביקוש רב למשאבי רשת מצד היצרנים הפרטיים, מרבית הסקרים שמבצעת יחידת ניהול המערכת ליצרנים אלה מקבלים תשובה שלילית בנוגע ליכולתם להתחבר לרשת במועד הרצוי להם.

13.2.3 הפיתוח המוגבל של הרשת עלול ליצור בעיות של יתירות ושרידות, באופן שיסכן את אספקת החשמל במצבי קיצון.

13.3 תכנון לא יעיל של משק החשמל העתידי: ניגוד העניינים בו נמצאת חברת החשמל מול היצרנים הפרטיים מגביל את היכולת לחשוף את נתוני היצרנים הפרטיים מעבר למספר מועט של עובדים ביחידה התפעולית של חברת החשמל (ינ"מ). לאור זאת יחידת התכנון והפיתוח לטווח ארוך של מנהל המערכת (תפ"ט - תכנון ופיתוח טכנולוגיות) חשופה באופן מוגבל לנתוני היצרנים הפרטיים ומתכננת את פיתוח משק החשמל העתידי על בסיס נתונים שאינם כוללים את מלוא נתוני משק החשמל, דבר הפוגע בתחזיות הפיתוח ובהערכות הצרכים העתידיים. בנוסף, נמצאת יחידת ניהול המערכת, המתכננת את הרשת, בניגוד עניינים מובנה בגלל השתייכותה לחברה שגם מקימה ומתפעלת את הרשת.

13.4 הצורך בפיתוח יחידת ניהול המערכת: משק חשמל מתפתח מצריך פיתוח מואץ של יחידת ניהול המערכת, האחראית על התפעול והתכנון של המשק. בין השאר צפויה היחידה להרחיב את פעילותה בתחומי הסחר בחשמל, אוטומציה ומחשוב של תהליכים ומתן מענה הולם לריבוי השחקנים המתפתח במשק. פיתוח וקידום היחידה הוא תנאי בסיסי לקידומו של משק החשמל. מכיוון שהיחידה היא חלק מחברת החשמל אבל במובנים רבים מספקת שירות דווקא למתחריה של חברת החשמל, הדבר עלול למנוע ממנה את הפיתוח הדרוש לה ולעכב את פיתוח המשק.

13.5 הצורך בהקמת הספק נוסף בצורה תחרותית תוך ניצול משאבי קרקע ורשת זמינים: במחצית הראשונה של העשור הבא תידרש גריטה או הפסקה של יחידות ייצור בהיקף של כ- MW3700 באתרי חברת החשמל - אורות רבין, רידינג ואשכול, ובנוסף תידרש תוספת הספק של MW 2000-3000 נוספים במענה לגידול הצפוי בביקוש. סך הכל צפויה הקמת הספק נוסף בהיקף של כ- MW 6000. מכיוון שהליכי התכנון וההקמה של תחנת כוח בישראל אורכים זמן ממושך, קבלת החלטה על מבנה המשק תסייע במציאת פתרונות יעילים וישימים להקמת ההספק הדרוש, תאפשר את קיומם של הליכים תחרותיים יותר להקמת התחנות, תשפר את התיאום בין פיתוח הרשת לבין פיתוח מקטע הייצור, ותקדם את אמינות ויעילות הספקת החשמל לצרכנים.

13.6 תחרות מוגבלת במקטע האספקה: היום הנהנים העיקריים מכניסתם של מספקים פרטיים למשק הם צרכני החשמל במתחים העליון והגבוה. לעומת זאת צרכני המתח הנמוך, ובכללם הצרכנים הביתיים (למעט חלק מצרכני המחלקים ההיסטוריים), אינם חשופים לתחרות מצד מספקים פרטיים.

ניתוח השלכות הרפורמה המוצעת

14. במסגרת הרפורמה סוכמו כאמור כמה רכיבים מרכזיים: הפרדת יחידת ניהול המערכת, מכירת תחנות ייצור, שחלוף יחידות 1-4 באתר אורות רבין על ידי החברה, המשך פעולתה של חברת החשמל כמונופול במקטעי ההולכה והחלוקה, פתיחת מקטע האספקה לתחרות, הקמת פיקוח הולכה בחברת החשמל, וקידום התייעלות וגמישות ניהולית בחברה. להלן תידון המשמעות של יישום כל אחד מהמרכיבים שסוכמו, יתרונותיו וחסרונותיו, והכול בראי הצורך המידי בביצוע שינוי מבני משמעותי במשק.

הפרדת יחידת ניהול המערכת

15. יחידת ניהול המערכת אחראית לתפעול משק החשמל בטווח הקצר ולתכנון המשק בטווח הארוך. במסגרת זו אחראית יחידת ניהול המערכת על תפעול מקטעי הייצור וההולכה תוך שמירה על שרידות המערכת, יעילותה ואמינותה. בנוסף אחראית היחידה על תכנון צרכי הייצור העתידיים וכן על תכנון רשת ההולכה.

16. במשק חשמל מתקדם נדרש מנהל המערכת לפעול באופן שוטף ושקוף מול מגוון רחב של ישויות כלכליות תוך ניהול הסחר בחשמל. במסגרת זו אחראי מנהל המערכת להתחשבות עם יצרנים ומספקים ולאזון כלל התשלומים במשק החשמל.

17. לצד תפקידי יסוד אלו התפתחו במשקים בעולם גם שווקים לשירותים נלווים, ומנהל המערכת נדרש לגבש ולהפעיל מכרזים לשירותי ניהול ביקושים, אגירה, גמישות ועוד.

18. כפיפות יחידת ניהול המערכת לחברת החשמל מהווה חסם משמעותי להתפתחות המשק בגלל ניגודי העניינים הנובעים ממבנה זה. ראשית, הגורם האחראי להעמיס את התחנות צריך לבחור בכל רגע נתון בין העמסת יחידות השייכות לחברת החשמל לבין העמסת יחידות השייכות למתחרים. שנית, פיתוח הרשת על ידי החברה מעודד תחרות במקטע הייצור ועשוי להחליש את החברה במקטע זה. עניין זה עלול להשפיע על תמריצי החברה לפתח את תשתית ההולכה באופן מיטבי. שלישית, יחידת ניהול המערכת קובעת איזה יצרנים חדשים יוכלו להתחבר בעתיד לרשת, למרות שהיא שייכת לחברה המחזיקה נתח שוק משמעותי בייצור. רביעית, היחידה מתכננת את הרשת וכך נוצר מצב בו גם התכנון וגם הביצוע של רשת החשמל נמצאים כולם באותו הגוף, מבנה המקשה מאוד על הפיקוח על פיתוח הרשת. חמישית, טכנולוגיות חדשות כגון אגירה וייצור מבוזר יכולות להוות תחליף מסוים לבניית תשתית הרשת, ומצד שני מתוכננות על ידי ניהול המערכת, כך שנוצר ניגוד עניינים בין קידום טכנולוגיות אלה לבין הצורך בבניית רשת עתידית.

19. בנוסף, במבנה הנוכחי של המשק, כשאין הפרדה בין חברת החשמל ובין יחידת ניהול המערכת, נמנע מיחידה זו חלק מהמידע המסחרי של היצרנים והמספקים הפרטיים, בשל

הצורך למזער את ניגוד העניינים הקיים בשל הימצאות יחידת ניהול המערכת בחברת החשמל. העדר מידע מלא על המשק עלול לפגוע בתכנון האופטימאלי ארוך הטווח שלו.

20. מכאן, שהוצאת יחידת ניהול המערכת מחברת החשמל היא צעד משמעותי, שלא לומר הכרחי, להתפתחות משק החשמל והפעלתו באופן מיטבי. יישום צעד זה צפוי להועיל למשק החשמל בהיבטים של יעילות הייצור והמסחר בחשמל, קידום פיתוח הרשת, הקטנת סיכון של משקיעים במשק, כניסת אנרגיות מתחדשות, כניסת טכנולוגיות מתקדמות ועוד.

21. לצד היתרונות הרבים הגלומים בהפרדת יחידת ניהול המערכת יש להביא בחשבון בקבלת ההחלטה גם את האתגרים הנלווים להקמת חברה נפרדת לניהול המערכת. בפרט:

א. חברת ניהול המערכת צפויה להיות אחראית לאיזון תשלומים בהיקף של מיליארדי ש"ח בשנה, אשר מאוזנים כיום באמצעות מערך הכספים של חברת החשמל. לשם כך, תידרש תשומת לב רבה בהקמת מנגנון התשלומים והכספים של חברה זו על מנת להבטיח את יציבות משק החשמל והנכונות של משקיעים להשקיע במשק.

ב. ההפרדה בין ניהול המערכת לבין חברת החשמל תחייב חלוקה ברורה של האחריות ושל מנגנוני התיאום בין חברת ניהול המערכת לבין המקטעים הנוותרים בחברה.

22. על אף אתגרים אלו הרשות סבורה שהתרומה של הפרדת ניהול המערכת לאורך זמן היא חיונית על רקע הקשיים החמורים הקיימים במשק כיום.

הקמת פיקוח ההולכה בחברת החשמל

23. הקמת פיקוח ההולכה בחברת החשמל, במקביל להוצאת יחידת ניהול המערכת, תאפשר לחברת החשמל, כבעלת הרשת, לנטר את הפעילות ברשת ההולכה, לזהות תקלות ולייעל את תחזוקת הרשת תוך שמירה על אמינות האספקה.

24. פיקוח ההולכה בחברת החשמל יוסמך על ידי מנהל המערכת ויפעל בהתאם לעקרונות שרשות החשמל תקבע על מנת להבטיח את בטיחות הרשת, אמינות האספקה ויעילות התפעול.

25. לצד היתרונות הגלומים בריכוז השליטה ברשת בידי גורם אחד מסתמנים גם מספר חסרונות הגלומים במרכיב זה בשינוי המבני. בפרט, הקמת פיקוח ההולכה על ידי חברת החשמל תביא למצב בו יהיו קיימים שני גורמים (מנהל המערכת ופיקוח ההולכה) העוסקים בפיקוח על רשת החשמל הארצית. מצב חדש זה ידרוש רמת תיאום גבוהה בין שני גורמים אלו על מנת לשמור על אמינות האספקה ושרידות המערכת. יישום מרכיב זה במבנה המשק יחייב קביעת עקרונות רגולטוריים על מנת להבטיח את שרידות המערכת לאורך זמן.

קידום התחרות במקטע הייצור - מכירת חמישה אתרי ייצור של חברת החשמל

26. הרפורמה במקטע הייצור כוללת את צמצום נתח השוק של חברת החשמל והגברת התחרות במקטע זה, וזאת לצד מתן הרשאה לחברה להקים באתר תחנת הכוח באורות רבין שני מחז"מים בהספק מצטבר של כ- MW1200, כתחליף לארבע יחידות הפחמיות, בהיקף של MW 1400, שייסגרו בשנת 2022 בהתאם למדיניות.

27. צמצום נתח השוק של החברה במקטע הייצור ייעשה באמצעות שלושה רכיבים:

- i. מכירת חמישה אתרים קיימים של החברה, בעלי עתודת קרקע להקמת הספק נוסף או בעלי הספק שעומד בפני גריטה, ואשר בתחומן יש היתכנות לבנייה של הספק חדש, כמפורט להלן:
  - א. אתר אלון תבור ימכר בתוך 18 חודשים. באתר פוטנציאל הקמה של מחז"מ אחד נוסף.
  - ב. אתר רמת חובב יימכר בתוך 30 חודשים. סמוך לאתר קיים שטח בבעלות רמ"י בעל פוטנציאל להקמת תחנות.
  - ג. אתר רידינג יימכר בתוך 36 חודשים. באתר פוטנציאל הקמה של שני מחז"מים במקום היחידות שיפסיקו את פעילותן בהתאם לחוק האסבסט.
  - ד. חלק מאתר חגית (שני מחז"מים) יימכר בתוך 48 חודשים. פוטנציאל הקמה יהיה רק לאחר גריטת שני המחז"מים.
  - ה. אתר אשכול יימכר בתוך 60 חודשים. באתר פוטנציאל הקמה של שני מחז"מים חדשים, ושני מחז"מים נוספים לאחר שחלוף.

- ii. מכירת שטחים נוספים המהווים פוטנציאל להקמת הספק חדש - האתר של תחנה D בתוך אתר רוטנברג, וזאת בנוסף למכירה של אתר רוגוזין וקרקע סמוכה לאתר אלון תבור במסגרת הסדר הנכסים של החברה.
- iii. איסור על חברת החשמל להקים, לשחלף, לתכנן או לבצע כל פעילות פיתוח במקטע הייצור בעתיד, לרבות הקמה של תחנות כוח חדשות או של ייצור באנרגיות מתחדשות. האיסור כולל את שינוי החוק בהתאם, והוצאת אתרי הייצור מחברת החשמל תסייע באכיפתו.

28. מכירת אתרים קיימים ושטחים עם פוטנציאל הקמת ייצור חדש ליזמים פרטיים מגלמת יתרונות מגוונים למשק החשמל:

- 28.1. השינוי צפוי להביא להקטנת נתח השוק של החברה במקטע הייצור, למרות הקמת שני המחז"מים החדשים. בתום תקופת הרפורמה נתח השוק של החברה צפוי לעמוד על כ- 45% מסך ההספק הקונבנציונאלי המותקן במשק, כ- 33% מסך ההספק המותקן (כולל מתחדשות) וכ- 32% מההספק המותקן בגז. במונחי ייצור, נתח השוק של החברה צפוי לרדת אל מתחת מ- 40% מסך הייצור במשק, כאשר כמחצית מהייצור של החברה יהיה באמצעות

היחידות הפחמיות. מגמת הצמצום בשיעור היקף הייצור על ידי החברה צפויה להמשך גם לאחר שנות הרפורמה עם צמצום השימוש בתחנות הפחמיות ולאור הקביעה כי החברה לא תקים או תשחלף תחנות נוספות.

28.2. המכירה תאפשר ניצול של משאבי הקרקע בצורה יעילה תוך צמצום הצורך בהפרת שטחים נוספים לצורך הקמת תחנות כוח חדשות.

28.3. בנוסף, ניתן יהיה לקיים מכרזים יעילים בין מתחרים רבים על אותו אתר, וזאת בניגוד למצב היום, בו התחרות היא בין שטחים של יזמים שונים ולכן מספר המתחרים מוגבל. כך, מכירת אתרי הייצור של חברת החשמל והאתרים הפוטנציאליים להקמת תחנות כוח מגדיל את יעילות המשק בשני היבטים:

א. עלות ההספק החדש שיוקם באתרים אלה צפוי להיקבע באמצעות הליך תחרותי יעיל, אשר ימזער את עלויותיו לצרכני החשמל.

ב. עלות הקמת הספק חדש באתר קיים, בו גם קיימות תשתיות של תחנות כוח (רשת, גז, סולר), פחותה לעומת הקמה באתר חדש, בו נדרשת גם הקמת תשתית ייעודית.

28.4. ריבוי שחקנים במקטעי הייצור ביחד עם מנהל מערכת עצמאי שיאפשר סחר יעיל והוגן בחשמל, יוביל לייצור אופטימאלי יותר של החשמל ולהורדת המחיר, לרווחת צרכני החשמל.

29. הזכות שניתנה לחברת החשמל לבנות שני מחז"מים חדשים באתר אורות רבין אינה אופטימאלית. עם זאת, יחידות אלו באות במקומן של 4 יחידות פחמיות, אשר היו אמורות, בהתאם להחלטת הגורמים המוסמכים, לעבור הליך התקנת סולקנים ולהמשיך ולפעול לאורך שנים ארוכות. עם זאת, הקמת התחנות על ידי החברה עשויה לגרום להפניית משאבים ניהוליים לפרויקט הקמת התחנות וזאת בניגוד לעיקרון של מיקוד החברה בפיתוח הרשת שמפורט בהמשך.

30. לצד חסרונות אלה, קיימים כמה יתרונות בהקמת המחז"מים על ידי חברת החשמל:

א. הקמת ההספק בתוך אתר אורות רבין תאפשר הליך סטטוטורי פשוט יותר ובזמן מהיר יותר שכן מדובר באתר שכבר הופר ומשמש לייצור חשמל. עובדה זו צפויה לקדם את האפשרות לעמוד בהחלטת שר האנרגיה, לפיה פעילותן של היחידות הפחמיות 1-4 באורות רבין תופסק עד יוני 2022.

ב. השימוש בתשתיות הקיימות באתר עשוי להוזיל את עלויות ההקמה ביחס למצב בו ההספק היה מוקם באתר חדש מחוץ לאורות רבין.

ג. ההקמה מאפשרת מתווה התייעלות מדורג וישים יותר לחברה.

חברת החשמל תשמש כמונופול במקטעי ההולכה והחלוקה

31. הרפורמה כוללת מיקוד חברת החשמל במקטעי הרשת, בהם תמשיך החברה לפעול כמונופול טבעי. הרשות סבורה שמרכיב זה מגלם תועלת משמעותית למשק החשמל, שכן פיתוח רשת החשמל אינו מקבל מענה מספק היום והוא חיוני הן לצורך מתן מענה לגידול בביקושים,

לחיבור אנרגיות מתחדשות לרשת, להבטחת אמינות האספקה לצרכנים ולקידום תחרות הוגנת ויעילה יותר במקטע הייצור.

32. הקידום הסטאטוטורי להקמת רשת ההולכה יוטל על חברת ניהול המערכת, כך שחברת החשמל תפעל להקמת רכיבי רשת לאחר השלמת ההליכים הסטאטוטוריים. מבנה זה יתרום לקיצור זמני הקמת הרשת ולהאצת פיתוח הרשת.

33. שינויים מבניים אלה מצטרפים לפעולות אחרות אשר מבוצעות על ידי שר האנרגיה ועל ידי רשות החשמל לקידום פיתוח הרשת, ובכללן החלטת השר המתגבשת בימים אלו על תוכנית פיתוח חדשה לתשתית הרשת וקביעת תעריף רשת המתמרץ את החברה להגביר את השקעותיה.

34. לצד יתרונות אלו, במסגרת הרפורמה נקבע כי חברת החשמל תהיה מונופול במקטע ההולכה ולא עוגנה האפשרות של הקמה על ידי גורמים אחרים. ייתכן כי במצב בו הבנייה של הרשת הייתה מבוצעת במכרזים תחרותיים, כאשר בסוף הבנייה התשתית הייתה מועברת לניהולה ולתפעולה של חברת החשמל כחלק מתשתית רשת ההולכה, היה בכך כדי להאיץ את בניית הרשת ולהפחית את עלות הקמתה. בנוסף, העובדה שחברת החשמל תחזיק גם בנתח משמעותי מהייצור וגם באחריות לפיתוח רשת החשמל יוצרת פתח לניגוד עניינים. ככל שיתברר בשנים הקרובות שאילוץ זה פוגע בפיתוחה המהיר והיעיל של הרשת, אנו ממליצים לשקול עניין זה מחדש בעתיד.

35. במסגרת הרפורמה נקבעו גבולות ברורים ביחס לפעילותה של חברת החשמל במקטע החלוקה. כך נקבע שיתאפשר המשך הענקת רישיונות למי שביצע פעולות חלוקה עד היום, קרי מחלקים היסטוריים, אזורי תעשייה שביקשו רישיון עד מועד החלטת הממשלה בנושא הרפורמה ולחברת החשמל מזרח ירושלים, ובלבד שנתח השוק שלהם לא יעלה על 10%. עוד נקבע כי חברת החשמל לא תוכל לבצע פעילות חלוקה בשטחים פרטיים הנמצאים בבעלות אחת רציפה, דוגמת בנייני משרדים, מעונות סטודנטים, בתי חולים וכד', למעט חלוקה פרטנית לדירות בבנייני מגורים וחלוקה למפעלים שונים באזורי תעשייה. כמו כן, הובהר שמתקני קוגנרציה יוכלו להמשיך לפרוס רשת להספקת חשמל ישירה.

36. הסדרת התחום וקביעת הגבולות הברורים תאפשר לחברת החשמל לתכנן טוב יותר את רשת החלוקה, תוך מניעת כפל תשתיות ומניעת סבסוד רשתות פרטיות על ידי כלל צרכני החשמל. לצד יתרון זה, בקביעה הקטגורית שחברת החשמל תספק חשמל לכל דירת מגורים תחייב גולציה מורכבת יותר לקידום מרכזי אנרגיה בבנייני מגורים אשר יכללו יצור, אגירה ומנגנונים להתייעלות אנרגטית.

פתיחת מקטע האספקה לתחרות

37. הרפורמה מקנה לשר האנרגיה את היכולת לאפשר לכלל הצרכנים לקבל שירות ממספק פרטי, כאשר כל עוד נתח השוק של חברת החשמל גבוה מ- 60% ממספר הצרכנים במתח הנמוך, היא לא תוכל להוות גורם תחרותי. זאת בניגוד למצב הקיים, בו מספר הצרכנים היכולים להתקשר עם מספק פרטי נמדד באלפים בודדים.

38. כמו במקטע הייצור, גם תחרות במקטע האספקה עשויה להניב תועלות משמעותיות לצרכנים. בין השאר, התחרות במקטע האספקה עשויה להוביל ליצירת שירותי ערך לצרכנים, לתרום להתייעלות אנרגטית ולשכלל את המסחר בחשמל. מספק פרטי יכול גם לאגד מספר תשתיות נוספות, כגון מים, גז ואינטרנט, לחבילה אחת ובכך להקל על הצרכן להתנהל מול ספקי תשתית שונים.

39. יש לציין כי בהרבה ממדינות ה-OECD מקטע האספקה נפתח לתחרות. במקרים רבים, הובילה התחרות במקטע האספקה לחדשנות טכנולוגית ולשיפור השירות.

הרחבת תחומי הפעילות של חברת החשמל

40. מתווה הרפורמה מאפשר לחברה להתחיל לפעול בתחומים בהם לא פעלה עד היום. בכלל זה החברה עשויה להקים מתקני אגירה בתשתית הפיסית בה היא מחזיקה בכפוף לעקרונות שתקבע הרשות, למכור שירותי ייעוץ בתחום הסייבר, למכור בעתיד שירותי בית חכם לצרכנים ביתיים ולקדם יזמות בחו"ל.

41. פעילויות אלו ירחיבו את האופק העסקי של החברה, יאפשרו לה לפתח ידע מקצועי עדכני ויהוו מקור להכנסה נוספת.

42. לצד יתרונות אלו, הרחבת תחומי הפעילות של החברה כרוכים במספר סיכונים:

42.1. בתחומים בהם קיים פוטנציאל תחרותי רב כגון אגירת אנרגיה, הפעילות העסקית של החברה, לצד אחריותה לחיבור המתחרים לרשת החשמל, עלולה להוביל לניגוד עניינים אשר תפגע בפיתוח השוק. הרשות תידרש לפקח על ניגוד עניינים זה באמצעות הסדרה מתאימה. בפרט הרשות תידרש לקבוע כללים אשר ימקדו את פעילות חברת החשמל בתחום האגירה רק באתרים שבהם לא מתאפשרת פעילות של יזמים פרטיים, כגון הקמת אגירה באתרי השנאה.

42.2. בתחומי פעילות אחרים, התרחבות החברה לעיסוקים נוספים עלולה להסיט את תשומת הלב של החברה ממשימתה המרכזית - פיתוח הרשת. בנוסף, עיסוקים אלו עלולים לפגוע באיתנות הפיננסית של החברה.

43. עם זאת יש לציין כי האישור לחברת החשמל לעסוק בתחומים נוספים ניתן באופן מגביל ומצומצם תחת מגבלות ברורות. ראשית, כל תחום עיסוק כזה יהיה חייב להיות מוגדר ברישיון של החברה ויהיה כפוף לפיקוח ולאסדרה שתמנע, בין היתר, סבסוד צולב או ניצול לרעה של מעמד החברה כמונופול במקטעי הרשת. בנוסף, אספקת מרבית השירותים

שסוכמו מותנית בירידת נתח השוק של החברה במקטע האספקה לצרכני מתח נמוך ל 75% לפחות.

התייעלות חברת החשמל ושיפור הגמישות הניהולית בחברה

44. היציאה ההדרגתית ממקטע הייצור והתחרות המתגבשת במקטע האספקה יחייבו את חברת החשמל להתייעל. הרפורמה תגביר את הגמישות הניהולית בחברה כמו גם את התמריצים לניהולה הנכון, כך שגם פעילות החברה במקטעי הרשת, בהם תישאר החברה מונופול מפקח, תהיה יעילה ומתקדמת יותר. התייעלות החברה תאפשר לה להתאים את עלויותיה לעלויות נורמטיביות נמוכות, ותאפשר לה את היציבות הפיננסית הדרושה לה לאור אתגרי המשק. כמו כן תוכל החברה לגייס מימון בעלות נמוכה יותר לביצוע תוכניות ההשקעה שיאשר השר במסגרת תוכנית פיתוח רשת ההולכה והחלוקה. הוזלה זו צפויה להיטיב גם היא עם צרכני החשמל.

45. כפי שיפורט בהמשך, במסגרת הרפורמה סוכם מתווה התייעלות שבמסגרתו צפויה פרישה של 1,800 עובדים בפרישה מוקדמת בתקופה של כ- 8 שנים בעלות כוללת של כ- 6.4 מיליארד ש"ח.

סיכום השלכות הרפורמה המוצעת

46. מתווה הרפורמה המוצע יוביל לשינוי מבני משמעותי במשק החשמל. הפרדת יחידת ניהול המערכת מחברת החשמל, לצד קידום התחרות במקטעי הייצור והאספקה, צפויים להביא תועלות רבות ומשמעותיות למשק החשמל ולצרכני החשמל בשנים הקרובות ובמשך שנים נוספות קדימה. אמנם חלק מרכיבי הרפורמה אינם אופטימליים ומייצרים אתגרים רגולטוריים לא מבוטלים, אך אנו סבורים שמתווה הרפורמה בכללותו מהווה פריצת דרך משמעותית למשק החשמל בישראל שיהפוך להיות יעיל, מתקדם ותחרותי יותר. לשינוי מבני זה יש בראייתנו חשיבות לפעילות ולצמיחה של משק החשמל, גם אם לא ניתן לאמוד באופן כמותי ומדויק את התועלת.

47. אנו גם סבורים שסך התועלות מיישום מתווה הרפורמה המוצע, גבוהים משמעותית מסך העלויות ליישומם כפי שיפורטו בהמשך. למסקנה זו שותפים גם גורמי מקצוע נוספים כמו משרד האוצר, שבחן באופן עצמאי את התועלות הצפויות מהרפורמה, ומשרד האנרגיה.

עלויות הרפורמה

48. עלויות הרפורמה מסתכמות בכ- 7.1 מיליארד ש"ח בערכים מהווניים. מתוך סכום זה, כ- 6.4 מיליארד ש"ח יוענקו כעלויות פרישה, תגמול והגדלת הקצבה הפנסיונית לעובדים ולפורשים. מעבר לכך צפוי שלחברה ייווצרו עלויות בגובה כ- 0.7 מיליארד ש"ח נוספים הנובעות ישירות מביצוע הרפורמה.

49. אומדן עלויות הפרישה והתגמולים לעובדים מתפלג באופן הבא:

סוג התשלום	חישוב הזכאות	סכום במיליארדי ₪ מהוונים
תשלומי פרישה מוקדמת	120% בגין כל שנת עבודה + פנסיית גישור עד גיל 67	2.7
העלאת רכיב הפנסיה לעובדים	תוספת פנסיה לפורשים בהיקף של 1250 ש"ח ותוספת פנסיה לנשארים בהיקף של 1700 ש"ח	2.8
מענק חתימה לעובדי החברה	30 אלף ש"ח לעובד ו 10 שלף ₪ לעובד ארעי	0.3
מענק לעובדי החברה בדירוג המנהלי	2% מעלויות השכר לעובדים מנהליים	0.3
עלות פרישה לעובדי החברה שיועברו במסגרת האתרים שימכרו	עלויות פרישה ופנסיה לעובדי אתרי הייצור שיפרשו לאחר 5 שנות עבודה	0.3
סה"כ		6.4

50. בנוסף לעלויות אלה, צפויות עלויות נוספות הנובעות מהשינוי המבני ומהצורך להיערך אליו בחברה. בין היתר צפויות עלויות הקשורות בהכנת אתרי הייצור למכירה (לרבות הקמת מבנים והעתקה של ציוד ותשתיות קיימים), עלויות התאמת מערכות המחשוב בחברה, עלויות בגין אירועי מס, עלויות מימון וכיו"ב. כמו כן, צפויות עלויות בגין תכנון תחנות הכוח באתר רידינג ובאתרים נוספים אם יידרש. עלויות אלה מוערכות על ידי החברה בכ- 0.7 מיליארד ש"ח. כל העלויות הנוספות ייבחנו על ידי רשות החשמל ויוכרו בכפוף לבקרת עלויות.

51. כחלק מבחינת הרפורמה, עלויותיה והשלכותיה על צרכני החשמל, בחנה הרשות גם את סבירות התשלומים שהובטחו לעובדי חברת החשמל הפורשים והנותרים כתגמול על ביצוע הרפורמה.

52. התשלומים לעובדים סוכמו במשא ומתן שנערך בין נציגי המדינה המוסמכים לבין נציגי ועובדי חברת החשמל וההסתדרות. הרשות אינה נוהגת להכיר באופן אוטומטי בכל הסכם שכר שנחתם בין המדינה לבין ועד העובדים, בין היתר מכיוון שהשיקולים המנחים את נציגי המדינה במקרים כאלו לא בהכרח מסתכמים לשאלת התועלות הישירות של ההסכם למשק החשמל. בפרט, שיקולים אלה עשויים לגלם היבטים רחבים יותר הנוגעים לשוק העבודה וליחסי המדינה, כריבון וכמעסיק, עם ארגוני העובדים.

53. לשם בחינת סבירות התשלומים לעובדים ניתן להשוותם אל מול הסכמים קודמים שערכה המדינה במסגרת רפורמות דומות. מובן שהתמקדות בלעדית בגובה התשלומים אינה מספקת את התמונה המלאה שכן בחינה מקיפה יותר צריכה לקחת בחשבון גם את מידת הפגיעה בעובדים והתועלת למשק כנגד התשלומים שניתנו בכל רפורמה.

54. רשות החשמל ביצעה סקירה של רפורמות ממשלתיות דומות שהיו במשק הישראלי בשנים האחרונות והשוותה בין התנאים שסוכמו עם עובדי חברת החשמל במסגרת הרפורמה הנוכחית לתנאים שסוכמו במסגרת אותן רפורמות שנבחנו.¹ מבדיקתה עולה שתשלומי הפרישה שסוכמו ברפורמה הנוכחית אינם חורגים מתשלומים ששולמו במסגרת הסכמים אחרים ואף מצויים בחלק התחתון של מנעד גובה תשלומי הפרישה ברפורמות שנבחנו. לעומת זאת ההפרשות לפנסיה של העובדים שיישארו בחברת החשמל ואלה שיפרשו בעתיד נראות על פניו גבוהות ביחס לתנאים שניתנו ברפורמות אחרות. לעומת זאת, תוספות השכר לעובדים נמצאות ברף התחתון.

55. על פי חוות דעת מקצועית שהוצגה לרשות על ידי הממונה על השכר, עלות ההסכם הקיבוצי במונחי הסכם השכר נמוכה בהשוואה להסכמים קיבוציים דומים מהשנים האחרונות. מסקנה זו נובעת בין היתר מכך שרוב המתנים של עובדי החברה לא ישולמו לעובדים עתידיים של החברה ועלות המתנים מגודרת לקבוצה סגורה בעיקרה.

56. עוד קובע הממונה על השכר שהרפורמה הנוכחית עדיפה בהיבטים מסוימים מרפורמות קודמות שכן ההסכם הקיבוצי בחברה מטפל לא רק בשאלות הקשורות למבנה המשק, אלא גם במספר בעיות משמעותיות בחברה מעולם יחסי העבודה. לדבריו נושאים אלה קשים לטיפול במהלך העניינים הרגיל של יחסי העבודה בחברה. בנוסף, במסגרת ההסכם נקבעו באופן תקדימי אבני דרך כך שהמתנים בנויים באופן אשר מייצר תמריץ לעובדי החברה לשתף פעולה עם השינוי במבנה הארגוני.

57. מסקנתנו מהמידע שאספנו היא שסך עלויות התגמול והפרישה לעובדי חברת החשמל במסגרת הרפורמה המוצעת אינן חורגות ממתחם הסבירות ביחס לרפורמה בסדר הגודל המדובר, במיוחד לאור השינוי העמוק ביחסי העבודה בחברה והתמריצים הגלומים ליישום הרפורמה.

מימון מתווה הרפורמה והשפעת הרפורמה על תעריף החשמל

58. בהתאם לקבוע בסעיף 31(ב) לחוק משק החשמל, תשנ"ו-1996, ביישום עקרון העלות לצורך קביעת תעריפים, תכיר הרשות בעלויות הנובעות מעקרונות המדיניות שיקבע השר.

59. גם בהינתן המסקנה שעלויות הרפורמה סבירות, יש להכריע האם ראוי שכולן יוכרו בתעריף החשמל, וזאת בניגוד למצב בו חלק מהעלויות מושתות באופן ישיר על החברה ללא הכרה בתעריפי החשמל.

60. ראשית נציין שבדומה לרפורמות אחרות שנסקרו, גם ברפורמה הנוכחית חלק מעלויות הרפורמה ימומן באמצעות מכירת נכסי החברה. העלות שתיוחס למימון הרפורמה במסגרת

¹ נבחנו רפורמות מהשנים האחרונות בחברות או רשויות ממשלתיות שכללו שינוי מבני מהותי ופרישה מוקדמת של עובדים.

זו היא ההפרש בין גובה המכירה בפועל לבין ערכם התעריפי של הנכסים הנמכרים, כאשר רווחים אלה ישמשו במלואם לכיסוי עלויות הרפורמה.

61. שנית, יש להביא בחשבון את טיב ואופיו של ההסכם אליו הגיעה המדינה עם העובדים והיקף ההתייעלות המתוכננת, כפי שעולה מעמדת הממונה על השכר, בבחינת ההכרה בעלויות הרפורמה במסגרת התעריף. בנוסף יש להביא בחשבון את לוחות הזמנים ליישום הרפורמה ולתועלת הצומחת מיישום רפורמה משמעותית בלוחות זמנים אלה. אכן, בהיעדר רפורמה, הייתה מוסמכת הרשות לבחון מתווי התייעלות אחרים. אולם, קשה לקבוע איזה מתווה התייעלות היה נקבע בהיעדר רפורמה. יש לציין שבכל מקרה, לצד ההתייעלות הקבועה ברפורמה, הציבור ייהנה ממתווה התייעלות במקטע האספקה, כפי שכבר נקבע במסגרת החלטת הרשות על תעריף הרשת.

62. בהנחה שכלל עלויות הרפורמה יוכרו בתעריף החשמל, נפרט להלן את ההשפעה הצפויה של הרפורמה על התעריף. ראוי להדגיש שההחלטה הסופית על אופן פרישת עלויות הרפורמה נתונה למליאת רשות החשמל, שתדון בעניין רק לאחר שהרפורמה תאושר. תחת ההנחה הסבירה שכל עלויות הרפורמה ימומנו באופן ישיר על ידי החברה, והחברה תחזיר לעצמה עלויות אלה מהחיסכון שייווצר בפועל כתוצאה מההתייעלות. כך, גם מימון הרפורמה וגם רוב הסיכונים הכרוכים בביצועה יוטלו על חברת החשמל. בתרחיש זה צרכני החשמל לא יישאו בעלויות הרפורמה בטווח הקצר אולם ימשיכו לשלם את רכיבי השכר הנוכחיים בתעריף החשמל לשם מימון הרפורמה, על אף ההתייעלות ברכיב זה.

63. על פי מתווה זה, צפויה החברה להחזיר לעצמה את כלל עלויות הרפורמה על פני תקופה של כ- 8-9 שנים. בשנים אלה החברה תממן את כלל עלויות הפרישה והתגמול לעובדים כמו גם כל עלות אחרת הנובעת מהרפורמה, וכנגד תשלומים אלה תחזיר לעצמה את העלות על ידי קטיף פירות ההתייעלות. לאחר תקופה זו, מימון הרפורמה יסתיים וההתייעלות בחברה תועבר במלואה לצרכני החשמל באמצעות הפחתת תעריף החשמל.

64. לסיכום, בהנחה שללא רפורמה לא הייתה מתקיימת התייעלות בהיקף שנקבע בה, ההשפעה על צרכני החשמל מיישום הרפורמה המוצעת צפויה להיות כדלהלן:

א. לאורך כל תקופת הרפורמה ייהנו צרכני החשמל מתועלות הרפורמה שאינן קשורות ישירות להתייעלות בחברה ובכללן הקמת ייצור זול יותר (שעשוי להוזיל את רכיבי ההון והאנרגיה בתעריף החשמל), פיתוח יעיל יותר של תשתית החשמל, והקמת תשתית תחרותית ומודרנית יותר במשק החשמל הישראלי. כל אלו עשויים להביא להפחתת התעריף בתקופת הרפורמה ולאחריה.

ב. ב-8-9 השנים הראשונות פירות ההתייעלות יממנו את ההוצאות הנדרשות להתייעלות ועל כן צרכני החשמל לא ייהנו באופן ישיר מהפחתת התעריף בגין ההתייעלות, קרי, ברכיב המשקף את שכר העובדים, לא יחול שינוי. לאחר תקופה זו, ייהנו צרכני החשמל באופן מלא ממבנה העלויות הנמוך יותר של החברה מאחר ורכיב השכר בתעריף צפוי לפחות בצורה משמעותית. יש לציין כי

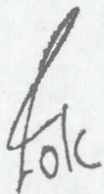

ללא קיומה של רפורמה כאמור, לא מן הנמנע כי רשות החשמל הייתה קובעת
מתווה תעריפי אחר להתייעלות מסוימת בחברת החשמל.

65. למען הסר ספק יודגש שתעריף החשמל עשוי להשתנות בהתאם לשינויים שיחולו ברכיבי
הדלקים, החון, עלויות אנרגיות מתחדשות וכו'. הרכיב היחיד שיישאר קבוע במסגרת
הרפורמה יהיה רכיב השכר לעובדים, שיכלול את עלויות התגמול והפרישה, כמפורט לעיל.

אני עומד לרשותך להבהרות נוספות ככל שיידרש.

בברכה,

ד"ר אסף אילת
יו"ר הרשות

העתק:

מר אודי אדירי, מנכ"ל משרד האנרגיה
מר שי באבד, מנכ"ל משרד האוצר
גב' דרורה ליפשיץ, יועצת משפטית משרד האנרגיה
מר אסי מסינג, יועץ משפטי משרד האוצר

שר האנרגיה

עקרונות מדיניות לעניין שינויים מבנים במשק החשמל ובחברת החשמל

בהתאם לסמכותי לפי סעיפים 21א ו-57א לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן - חוק משק החשמל), לאחר שקיימתי התייעצות עם שר האוצר בעניין עקרונות מדיניות לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות במשק החשמל, ולאחר קיום התייעצות עם רשות החשמל אני קובע עקרונות מדיניות כמפורט להלן:

- א. הפעלת חברה ממשלתית לניהול המערכת שאינה מחזיקה נכסי ייצור או רשת ואשר תעסוק באופן בלעדי בתכנון ובניהול המערכת.
- ב. צמצום היקף הפעילות של חברת החשמל במקטע הייצור באמצעות מכירת חמישה אתרי ייצור וכן שטחי ייצור פוטנציאליים. בנוסף חברת החשמל לא תקים עוד תחנות כוח חדשות בעתיד, למעט שחלוף היחידות הפחמיות 1-4 באורות רבין באמצעות חברת בת שתקים שני מחז"מים בהספק מצטבר של כ- MW1200, שהראשון שבהם יחל לפעול עד חודש יוני 2022.
- ג. חברת החשמל תישאר מונופול במקטעי ההולכה והחלוקה ותישמר פעילותה כבעלת רישיון ספק שירות חיוני. החברה תמשיך להקים, לתפעל ולתחזק את מתקני רשת ההולכה והחלוקה.
- ד. פתיחת מקטע האספקה לצרכני מתח גבוה ומתח עליון לתחרות למספקים שאינם חברת חשמל, ובנוסף פתיחת התחרות לצרכני המתח הנמוך, לרבות הצרכנים הביתיים. באם וכאשר נתח השוק של חברת החשמל יפחת מ-60% ממספר הלקוחות במתח הנמוך בתקופת הרפורמה היא תוכל להשתלב בשוק התחרותי.
- ה. הקמת פיקוח הולכה חדש על ידי חברת החשמל שיפעיל את מערכת ההולכה וההשגחה בהתאם להנחיות מנהל המערכת. בהתאם למענה רשות החשמל במסגרת ההתייעצות עלות יישום הסעיפים א. עד ה. לעיל מוערכת בסך של כ-0.7 מיליארד ₪.
- ו. התייעלות בחברת החשמל והגברת הגמישות הניהולית בהתאם להסכם קיבוצי המהווה מקשה אחת עם יתר עקרונות המדיניות כאמור לעיל, אשר בהתאם להתייעצות עם הרשות עלותו נאמדת בסך של כ-6.4 מיליארד ₪.

עקרונות המדיניות ייכנסו לתוקף עם קבלת החלטת ממשלה ותיקוני החקיקה הדרושים.

ד"ר יובל שטייניץ

התשע"ח, 11.10.18

(17) 11.10.18, 2018

רח' יפו 216, ת"ד 36148 ירושלים 91360 טל' 02-5006711 פקס: 02-5006715
כתובתנו באינטרנט: www.energy.gov.il

gov
www.gov.il

המנהל הכללי

ט' סיון תשע"ח, 23/05/18
מספר: 001-005985-2018

לכבוד:

מר שי באב"ד, מנכ"ל משרד האוצר
מר אודי אדירי, מנכ"ל משרד האנרגיה
עו"ד מיכל הלפרין, הממונה על הגבלים עסקיים
מר יעקב קוינט, מנהל רשות החברות הממשלתיות

רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל – התחייבויות חברת החשמל

1. בהמשך לדיונים שנערכו בין חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "חברת החשמל" או "החברה"), גורמי הממשלה הרלוונטיים, נציגי העובדים וההסתדרות, ובהתאם להבנות אליהן הגיעו הצדדים במסגרת דיונים אלו, מקבל דירקטוריון חברת החשמל את עקרונות הרפורמה וסבור כי אימוץ הרפורמה מיטיב את מצבה של החברה.
  2. חברת החשמל מתחייבת לקיים את כל התחייבויותיה הנכללות בנספח א' למסמך זה (להלן: "התחייבויות החברה") וזאת בכפוף לכך שההסכם הקיבוצי יהיה בתוקף ובכפוף לאמור בסעיף 3 להלן.
  3. כפי שנמסר לנציגי המדינה, החלטת דירקטוריון החברה, וקיום התחייבויות החברה כאמור להלן, כפופים ומותנים, כולם ללא יוצא מן הכלל, לכך שתקבל החלטת ממשלה בהתאם להבנות כאמור לעיל, ובכפוף לעיגון ההסדרים הנדרשים בחקיקה ראשית ו/או בחקיקת משנה ו/או בהחלטות מינהליות ו/או באסדרות של רשות החשמל, וברישיונות שיינתנו ע"י הגופים המוסמכים במדינה, ככל שנדרש לפי כל דין.
- ככל שלא יתקבלו החלטות הממשלה ו/או תיקוני החקיקה ו/או ההחלטות המינהליות ו/או האסדרות של רשות החשמל ו/או הרישיונות האמורים ע"י המדינה, שיהיו תואמים להבנות (זאת ככל שאלה נדרשים לעמדת המדינה), או שההסכם הקיבוצי בין החברה ונציגות העובדים לא יהיה בתוקף כאמור בסעיף 2 לעיל, הרי שכל התחייבויות החברה על פי מסמך זה ונספחיו לא יהיו בתוקף והמדינה לא תוכל לבוא בתביעות ו/או טענות לחברה בגין אותן התחייבויות.

יובהר: המסמך עשוי להכיל "מידע פנים" כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 והשימוש בו מהווה עבירה על חוק זה אשר עלולות להיות לה השלכות פליליות. על כן אנו מבקשים לשמור מידע זה בסודיות.

לשכת המנהל הכללי, בניין המשרד הראשי, רחוב נתיב האור 1, חיפה, 04-8185000

4. בנוסף, בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה מיום 10 במאי, 2018, ובכפוף לכל יתר האמור במסמך זה ובסעיף 3 לעיל בפרט, חברת החשמל מתחייבת כי:

- (1) לא תפעל, בין בעצמה, בין באמצעות חברות בנות ובין באמצעות אדם אחר, בתחום ייצור החשמל בישראל, לרבות בטכנולוגיות של מיקרוגרציה ואנרגיות מתחדשות, למעט כפי שהוסכם במסגרת הדיונים בנושא "מבנה משק החשמל" וכמפורט בס"ק (4) ו-(5) להלן. בכלל זה חברת החשמל לא תקים, לא תפעיל מתקני ייצור חשמל, לא תשחלף מתקני ייצור חשמל שבבעלותה או שבבעלות אחרים, לא תתכן מתקני ייצור חשמל, לא תעסוק בפיתוח של מתקני ייצור חשמל ולא תחזיק באמצעי שליטה (כהגדרתו בחוק משק החשמל, תשנ"ו-1996) באדם הפועל בכל אחד מאלה בתחומי מדינת ישראל.
- (2) לא תפעל בישראל לקבלת רישיונות לייצר חשמל או להפעלת מתקנים לייצור חשמל החורגים מהאמור בסעיף קטן (1) ובכל מקרה לא תשחלף מתקנים לייצור חשמל בישראל וכן מתחייבת שלא לבקש רישיונות ייצור או אישורים אחרים החורגים מהאמור בסעיף קטן (1).
- (3) התחייבות חברת החשמל שלא לפעול בתחום ייצור החשמל בישראל הינה בלתי חוזרת ותחול גם לאחר תום תקופת הרפורמה.
- (4) יובהר כי אין באמור לעיל, כדי למנוע מחברת החשמל ו/או חברת הבת לעסוק בתפעול ותחזוקה של תחנות הכוח שבבעלותן, וכל פעולות התכנון הנדרשות לשם פעולות אלה.
- (5) כמו כן אין באמור לעיל כדי לפגוע בהבנה לפיה חברת הבת תקים 2 יחידות ייצור המופעלות באמצעות גז טבעי באתר אורות רבין בטכנולוגית מחזור משולב (מחז"מ) בהספק של כ-1200 מגו"ט בטכנולוגיה מסוג H לפחות, בהתאם למוצרים הקיימים בשוק, תוך רכישה מחברת החשמל של שירותי תכנון והקמה להקמת המחז"מים האמורים ולאחר הקמתם, לרכוש גם שירותי תפעול ותחזוקה.

מכון גרפיקה ופרסום

יובהר: המסמך עשוי להכיל "מידע פנים" כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 והשימוש בו מהווה עבירה על חוק זה אשר עלולות להיות לה השלכות פליליות. על כן אנו מבקשים לשמור מידע זה בסודיות.

לשכת המנהל הכללי, בניין המשרד הראשי, רחוב נתיב האור 1, חיפה, 04-8185000

5. החברה מתחייבת שמספר משרות העובדים הקבועים בחברה יפחת בהתאם לתכנית הפרישה, שהוסכמה לגבי כל שנות הרפורמה. בתום תקופת הרפורמה מספר העובדים הקבועים בחברה לא יעלה על 6400 עובדים קבועים. כמו כן החל מיום 1.1.2022 ובמהלך יתרת תקופת הרפורמה מספר העובדים הארעיים יהיה בין 2600 ל-2900. ככל שהמטלות המוטלות על החברה ידרשו העסקת עובדים ארעיים נוספים מעבר להיקף העובדים הארעיים האמור, העסקתם תהיה כפופה לאישור מנהל רשות החברות הממשלתיות ומנכ"ל משרד האנרגיה. לעניין זה – "תקופת הרפורמה" – 8 שנים ממועד החלטת הממשלה. האמור בסעיף זה לעניין העובדים הקבועים הינו בכפוף להוצאת פעילות ניהול המערכת ומכירת אתרי היצור, כהגדרתם בהסכם הקיבוצי, באופן מלא ולא יאוחר מאשר עד לתום תקופת הרפורמה.

6. חברת החשמל תפעל לחתימת הסכם מול חברת מנהל המערכת במסגרתו תתחייב חברת החשמל, בין היתר:

1. להעביר את הכספים בגין מלוא המחויבות האקטוארית נכון למועד המעבר עבור העובדים העוברים בפנסיה תקציבית, לקופת הגמל המרכזית לקצבה שתקים החברה הקולטת, לרבות השלמת החבות האקטוארית והגירעון האקטוארי נכון למועד המעבר, והכל בכפוף לתקנון קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי חברת החשמל ובכפוף לכל דין לרבות קבלת מלוא האישורים הנדרשים על פי כל דין.

2. חברת החשמל תדון מול חברת ניהול המערכת על אופן ההתחשבות בנוגע לשינויים אקטואריים שיתרחשו לאחר המועד הקובע הקשורים, במישרין או בעקיפין, לתקופת העסקה בחברת החשמל. בהעדר הסכמה מסכימה חברת החשמל כי ההכרעה תועבר למנהל רשות החברות הממשלתיות, בשים לב להכרה תעריפית.

יובהר: המסמך עשוי להכיל "מידע פנים" כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 והשימוש בו מהווה עבירה על חוק זה אשר עלולות להיות לה השלכות פליליות. על כן אנו מבקשים לשמור מידע זה בסודיות.

לשכת המנהל הכללי, בניין המשרד הראשי, רחוב נתיב האור 1, חיפה, 04-8185000

7. להעביר לחברת ניהול המערכת את הכספים הנדרשים בגין כלל החבויות האחרות כלפי העובדים העוברים בגין תקופת עבודתם בחברת החשמל, עד למועד המעבר, לרבות זכויות צבורות ותנאים הקשורים בסיום העסקה, וכן זכויות המגיעות להם עבור הרפורמה ועקב המעבר לחברת ניהול המערכת, לרבות פיצויי פיטורים או כל מענק אחר בגין פרישה, צבירת ימי חופשה, מחלה וכו' וכן תשלום רטרואקטיבי, ככל שידרש, בגין ההפרש בין תעריף החשמל המלא אותו נדרשו העובדים לשלם לבין התעריף המופחת החל על עובדי חברת החשמל, לעובד ארעי שהפך להיות קבוע, והכל בגין תקופת עבודתו בחברת החשמל בלבד.

בכבוד רב,

 חברת החשמל לישראל בע"מ

העתק:

ד"ר אסף אילת, יו"ר רשות החשמל
 גבי יודפת אפק-ארזי, סגנית מנהל רשות החברות הממשלתיות
 מר אמיר רשף, רכז אנרגיה באגף התקציבים במשרד האוצר

האלוף (במיל') יפתח רון-טל, יו"ר הדירקטוריון
 מר איציק בלמס, המשנה למנכ"ל וסמנכ"ל לקוחות
 עו"ד יעל נבו, סמנכ"ל, יועמ"ש
 מר אורן הלמן, סמנכ"ל שיווק ורגולציה
 מר אמיר ליבנה, ראש מנהלת השינוי המבני

יובהר: המסמך עשוי להכיל "מידע פנים" כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 והשימוש בו מהווה עבירה על חוק זה אשר עלולות להיות לה השלכות פליליות. על כן אנו מבקשים לשמור מידע זה בסודיות.

לשכת המנהל הכללי, בניין המשרד הראשי, רחוב נתיב האור 1, חיפה, 04-8185000

רשימת התחייבויות החברה בהתאם להבנות שגובשו במסגרת דיוני הרפורמה, בכפוף לאמור במכתב התחייבות החברה לעיל:

1. מקטע הייצור-

- א. חברת חשמל תמכור לצדדים שלישיים את אתרי הייצור המפורטים להלן ותצא מהשטח הנמכר, באופן המאפשר המשך פעילות במתקני הייצור הנמכרים, בהתאם לעקרונות אלו:
- 1) האתר יימכר "as-is" כולל המקרקעין והמחוברים הנדרשים לייצור והעברת אנרגיה לרשת לרבות תשתיות תומכות הנמצאות באתר, בהתאם לתשריטים שיצורפו למסמך זה.
- 2) הקמת מבנים העתקה ורכישה של ציוד המשמשים את הפעילות שתישאר בחברת החשמל כתחליף למבנים וציוד קיימים באתרי חח"י הנמכרים יובאו לבחינה ובקרת עלויות של רשות החשמל.
- ב. החברה תבצע מסירת החזקה באתרי הייצור כפי שיבואר במסמכי החליף, עד למועדים המפורטים להלן:

שם האתר	מועד אחרון למסירת חזקה(*)	הערות
אלון תבור	18 חודשים מיום קבלת החלטת ממשלה בנושא הרפורמה במשק החשמל.	לא כולל השטח הנכלל בהסדר הנכסים באתר.
רמת חובב	30 חודשים מיום קבלת החלטת ממשלה בנושא הרפורמה במשק החשמל.	
רידינג	36 חודשים מיום קבלת החלטת ממשלה בנושא הרפורמה במשק החשמל.	
חגית	48 חודשים מיום קבלת החלטת ממשלה בנושא הרפורמה במשק החשמל.	חלק האתר הכולל את שטחי המחז"מים מסוג E בהתאם לתשריט המצ"ב
אשכול	60 חודשים מיום קבלת החלטת ממשלה בנושא הרפורמה במשק החשמל.	

(*) מועדים אלו עומדים בתוקף כל עוד עברה החקיקה הנדרשת עד 30 לנובמבר 2018.

יודגש כי מכירת אתר ייצור אחד אינה מותנית במועד או קצב מכירת יתר האתרים המפורטים.

- ג. עד למסירת כל אחד מאתרי הייצור, חח"י תמשיך לבצע תפעול ותחזוקה מכל סוג שהוא ובכלל זה שוטפת, מונעת, שבר, שיפוץ וכו' באופן סביר לצורך שמירת הביצועים.
- ד. למדינה הזכות לדרוש מחח"י לקדם תכנון סטטוטורי באתרים הנמכרים בהתאם להנחיותיה, תוך הכרה בעלויות, בכפוף לבקרת עלויות. באתרים אלה טרם הצגת החלופות למוסד התכנון הן יוצגו בפני משרד האנרגיה, רשות החשמל ומשרד האוצר לשם קבלת עמדת המדינה.
- ה. למדינה הזכות לדרוש מחח"י, פינוי מבנים וציוד, וכל פעולה אחרת הנדרשת להשלמת המכירה, תוך הכרה בעלויות הנובעות מדרישות אלה בכפוף לבקרת עלויות, בשים לב לשימויות הדרישות.

- ו. עם תחילת פעילותה של חברת מנהל המערכת, המשך פעילות התכנון הסטטוטורי תתואם מול חברת מנהל המערכת.
- ז. בהתאם להנחיות משרד האנרגיה ורשות החשמל, חברת החשמל תקדם באתר רידינג תכנון סטטוטורי (תכנית הניתן להוציא מכוחה היתרים) במטרה להביא למתן תוקף להקמת 2 מחז"מים והתחמ"ש. החברה תגיש את המסמכים לאישור הפקדה, לרבות תסקיר השפעה על הסביבה, במוסד התכנון הרלוונטי תוך 18 חודשים מיום החלטת הממשלה. במקביל, יקודם פתרון להוצאת אנרגיה מהמתחם.
- ח. חברת החשמל תפרסם, בכפוף לכל דין, הליך תחרותי לפחות שנה לפני מועד מסירת החזקה.
- ט. במסגרת הליך מכירת כל אתר, תכלול חברת החשמל התחייבות של הרוכש לפיה יושאלו לרוכש עובדי האתר הנמכר לתקופה של חמש שנים, בהתאם לתנאי ההסכם הקיבוצי ועלות העסקתם בתקופת ההשאלה תשולם לחברה על ידי הרוכש.
- י. טרם פרסום ההליך התחרותי תעביר החברה לרשות חשמל את רשימת העיסוקים של העובדים שיושאלו לזוכה בהליך ואת מספר המשרות בכל עיסוק, בהתאם למספרי העובדים המצוינים בהסכם הקיבוצי.
- יא. ידוע לחברת החשמל ומקובל עליה, כי התימחור יתבצע על פי פרמטרים שיקבעו על ידי רשות החשמל.
- יב. מכירת התחנות תבוצע על ידי החברה עצמה, באמצעות הליך תחרותי. טרם כך, יוקם צוות משותף לחברה ולמדינה שילווה את תהליך המכירה. הצוות ימפה, טרם הליכי המכירה, את החסמים הקיימים בכל אתר, לרבות סוגיות מקרקעין, מיכלי דלק לחירום וכדומה. במסגרת זאת, יזון נושא החלפים והסבת הסכמי תחזוקה ארוכי טווח. למען הסר ספק, אין באמור כדי לדחות את המועדים למכירת האתרים, המצוינים לעיל. החברה תעביר לצוות דיווחים אודות התקדמות הליכי המכירה כמו גם על קשיים שעולים במסגרתה.
- יג. בהמשך להבנות שהושגו בהסכם הקיבוצי, ככל שנדרש טיפול משמעותי בעובדים המושאלים לרוכש בהליך התחרותי, ינוהל ההליך המשמעותי ע"י מנהל משאבי אנוש הרלבנטי בחח"י אשר יכהן יושב ראש הועדה, ייצג את עמדת הזוכה בהליך התחרותי, או מי שבא בנעליו בהליך המשמעותי.
- יד. מעבר לאמור לעיל, השטח המיועד לפרויקט D באתר רוטנברג (בהתאם לתשריט המצ"ב), יימכר בכפוף לקבוע בהסדר הנכסים, תוך 18 חודשים מהחלטת הממשלה. פתרון נושא מיכלי הדלק והעברת התשתיות יגובש בתאום עם משרד האנרגיה תוך הכרה בעלויות הנובעות מפתרונות אלה בכפוף לבקרת עלויות.
- טו. הסכם הגז של חברת חשמל יישאר באחריותה בכפוף לכיסוי חשיפת TOP, כקבוע בהחלטה 377 כפי שעודכנה בהחלטה בישיבה 518 שמספרה 13(1169) בנוסחה העדכני למועד אישור החלטת הממשלה.
- טז. פעילות הייצור בכל יחידות הייצור הקיימות באתרים שאינם מצוינים בסעיף 1א', תדווח באמצעות מרכז רווח נפרד, שיאפשרו שקיפות מלאה ושיוך עלויות, במודל שיקבע בהיוועצות עם חברת החשמל ועל ידי צוות בראשות רשות החברות ובהשתתפות נציגי משרד האוצר ורשות חשמל תחת בקרה של רואה החשבון המבקר של חברת החשמל. אין באמור כוונה לפרסום דוחות כספיים נפרדים למקטעים אלו.
- יז. למען הסר ספק, כל מכירה או העברה של נכסים או התחייבויות על ידי חברת החשמל, לרבות לחברה בת, או מכירה של אתרי ייצור תיעשה בכפוף לכל דין ובשים לב למגבלות הכלולות במסמכי גיוס החוב של חברת החשמל.
- יח. בהתאם להחלטת ממשלה בנידון, תוקם חברת בת בבעלות מלאה של חברת חשמל.

- יט. חברת הבת תקים 2 יחידות יצור המופעלת באמצעות גז טבעי באתר אורות רבין בטכנולוגית מחזור משולב (מחז"מ). ייחתם הסכם לרכישת שירותי תכנון והקמה מחברת החשמל להקמת המחז"מים. לאחר הקמת המחז"מים, תרכוש, חברת הבת את שירותי התפעול והתחזוקה מחז"י.
- כ. הקמת המחז"מ הראשון תושלם לא יאוחר מחודש יוני 2022. הקמת המחז"מ השני תחל לאחר מכירת אתר אלון תבור ופרסום הליך תחרותי למכירת אתר רמת חובב. שני המחז"מים יהיו בטכנולוגית H לפחות, בהספק של כ-1200 מ"ו, בהתאם למוצרים הקיימים בשוק (סטיה כלפי מעלה של 5% לא תיחשב סטיה מהספק זה).
- כא. המחז"מים המוזכרים בסעיף כב' יירשמו כנכסי חברת הבת.
- כב. מעבר לאמור בסעיף 1 כב' חברת החשמל, או חברת הבת שלה, לא תקים, תשחלף, תפעיל, תתכן או תעסוק בפיתוח של תחנות כוח בישראל, בין בעצמה ובין כקבלן עבור גורם שלישי וכן לא תעסוק בייצור חשמל במסגרת של מיקרוגנרציה או אנרגיות מתחדשות בישראל. סעיף זה יחול במהלך שנות הרפורמה וכן לאחר שנות הרפורמה. חברת חשמל מתחייבת בזאת למדינה שלא תפעל לקבלת רישיונות ייצור חדשים או להקמת תחנות ייצור חשמל חדשות ושחלוף תחנות קיימות וכן לא תפעל לקבל אישורים לתפעול תחנות כוח עבור גורמים אחרים בישראל.
- יובהר כי אין בסעיף זה כדי למנוע מחברת החשמל ו/או חברת הבת לעסוק בתפעול ותחזוקה של תחנות הכוח שלהן, והתכנון הנדרש לשם פעולות אלה.

2. מקטעי ההולכה והחלוקה -

- א. חברת החשמל תמשיך לפעול כספק שירות חיוני ותבצע את פעילויות ההולכה בהתאם להוראות רישיון ההולכה המעודכן ליום זה. החברה תפעל במקטעי ההולכה והחלוקה באמצעות מרכזי רווח נפרדים, שיאפשרו שקיפות מלאה ושיוך עלויות, במודל שיקבע בהיוועצות עם חברת החשמל ועל ידי צוות בראשות רשות החברות ובהשתתפות נציגי משרד האוצר ורשות חשמל, תחת בקרה של רואה החשבון המבקר של חברת החשמל. אין באמור כוונה לפרסום דוחות כספיים נפרדים למקטעים אלו.
- ב. ידוע לחברת החשמל ומקובל עליה כי היקף רישיונות החלוקה במשק שאינם בבעלות חברת החשמל – לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתית, בתוספת שיעור בגידול הצריכה השנתית בשטחי החלוקה של אותם בעלי הרישיונות אשר יכללו במסגרת זו. סוגי בעלי הרישיונות אשר יכללו במסגרת זו, הם: אזורי תעשייה שהגישו בקשה לקבלת רישיון חלוקה או קבלו רישיון חלוקה עד מועד החלטת הממשלה, מחלקים היסטוריים שהגדרתם באמות המידה וחברת החשמל מחז' ירושלים בע"מ (חמ"י) בתחום הרישיון שהוענק על ידי רשות החשמל.
- ג. מבקש או בעל חיבור לרשת החשמל שבבעלותו ו/או בחזקתו הבלעדית כדין, שטח/י מקרקעין רציפים שלא נחצים ע"י דרך ציבורית, יראו אותו כ"צרכן". רשות החשמל תגדיר סוגי צרכנים. חברת החשמל תהיה היחידה לספק שירותי חלוקה במקרקעין ציבוריים ובדרכים ציבוריות, למעט במקרקעין ציבוריים, או בדרכים ציבוריות המצויים בשטחי בעלי רישיונות חלוקה אחרים ולמעט בשטחים בהם שירותי חלוקה ניתנים ע"י יצרן קוגנרציה בהתאם לתנאים הקבועים בדין.
- ד. חברת החשמל לא תקים תשתיות חשמל במקרקעין פרטיים, אלא במקרים בהם רשות החשמל התירה זאת. ברישיון חלוקה תיקבע עדיפות להקמת מערכת מניח/מונה מחוץ למקרקעין הפרטיים, ולמצער בגבולם.
- על אף האמור לעיל, בשטחים אשר הוגדרו בתכניות מתאר ייעודיות למגורים ו/או תעשייה, תבוצע

חלוקת החשמל בין במקרקעין ציבוריים ובין במקרקעין פרטיים ע"י חברת החשמל, ובלבד שלכל יישות משפטית נפרדת יינתן חיבור אחד. יובהר כי גם במקרה זה חברת החשמל לא תקים תשתיות בתוך שטחים כאמור של יישות משפטית אחת.

ה. למען הסר ספק, חברת החשמל תחלק חשמל לכל דירה ותספק חיבור נוסף לוועד הבית. באזורי תעשייה יינתן חיבור אחד לכל מפעל, לרבות למפעל בעל מספר מבנים המצויים בבעלות יישות משפטית אחת. מבנים בשטחים המיועדים לתעשייה והמצויים בבעלות יישות אחת והמושכרים במלואם ו/או בחלקם ליישויות משפטיות שונות, כל יישות נפרדת במבנה תקבל חיבור נפרד מחברת החשמל. על מבנים שאינם משמשים לתעשייה המצויים בשטחים המיועדים לתעשייה, הסדר זה לא יחול.

ו. חברת החשמל לא תפרוס רשת חלוקה חדשה, במקום בו קיימת רשת חלוקה פרטית, ערב תיקון החוק. מקומות אלה, ייראו אותם כצרכן, אלא אם הרשות לחשמל תורה אחרת.

ז. במקרים שבהם תוקם מיקרו גרציה ו/או מתקן אגירה, שאינם בשטח חלוקה פרטית, שתצריך העברת אנרגיה לרשת ולצרכנים שונים, למעט מתקנים בתצורה צרכן, הרשת המחברת אותה לשאר הצרכנים, תוקם ותתופעל ע"י חח"י כספק שירות חיוני, או ע"י מחלק בשטחו.

החברה רשאית להקים ולתפעל מתקני אגירת אנרגיה אך ורק בתוך התשתית הפיסית של הרשת (החלכה וחלוקה), בהתאם לצרכי המשק. לעניין מתקנים אלה:

1. רשת ההולכה - תשתית האגירה תקבע בתכנית הפיתוח שמגיש מנהל המערכת כפי שתאושר.

2. רשת החלוקה - רשות החשמל תקבע עקרונות לשילוב מתקני אגירה ברשת החלוקה. חברת החשמל תתכן הקמת מתקנים בתכנית פיתוח לפי עקרונות אלה כפי שתאושר.

ח. ככל שיוחלט על התקנת מונים חכמים לצרכני מחלק חח"י, התקנת המערכת תתבצע ע"י חברת החשמל, המונים יהיו בבעלותה כחלק ממקטע החלוקה והמונים יהיו Open access. חברת החשמל תיעזר, לפי שיקול דעתה, בקבלני משנה לצורך ההקמה והתחזוקה של המניה החכמה. כל המידע מהמניה החכמה יועבר, לחברת ניהול המערכת וכן לגורמים נוספים, ככל שיוחלט על כך על ידי גורמי המדינה. לצרכנים ולבעלי הרשאה מהצרכנים תהיה גישה חופשית למידע בהתאם למגבלות החוק. הרשת תהיה בארכיטקטורה פתוחה (open access), למשתמשים, נותני שירותים וכד' בהתאם לתקנון הרשת כפי שיוגדר בהחלטות רשות חשמל. ידוע לחברת החשמל כי העברת המידע לחברת ניהול המערכת תעוגן בהחלטות רשות חשמל. המניה, לרבות מניה חכמה, תוגדר בחוק בהגדרת רישיון החלוקה כחלק מתשתית החלוקה.

3. מקטע האספקה

א. חברת החשמל תפעל במקטע האספקה באמצעות מרכז רווח נפרד, שיאפשר שקיפות מלאה ושיוך עלויות, במודל שיקבע בהיוועצות עם חברת החשמל בצוות בראשות רשות החברות ובהשתתפות נציגי משרד האוצר ורשות חשמל, תחת בקרה של רואה החשבון המבקר של חברת החשמל. אין כאמור כוונה לפרסום דוחות כספיים נפרדים למקטעים אלו.

ב. חברת החשמל תהיה מספק ברירת מחדל במקטע האספקה.

ג. אספקת החשמל לצרכני מתח גבוה ומתח עליון ועל עליון תיפתח לתחרות מלאה. חברת החשמל לא תהיה רשאית לפעול כגורם תחרותי, ובפרט - החברה תגבה תעריף כפי שנקבע ע"י רשות החשמל.

- ד. אספקת החשמל לצרכני מתח נמוך תפתח לתחרות ככל שיחליטו על כך גורמי הממשלה המוסמכים ובמועד שיקבעו. בנקודת פתיחת השוק לתחרות חברת החשמל לא תהיה רשאית לפעול כגורם תחרותי במקטע זה. בהתאם לכך, ידוע לחברת החשמל כי יקבע מנגנון ע"י רשות חשמל, בהתאם למדיניות שתקבע, לפיו המדינה תפתח את המקטע לתחרות באופן הדרגתי כך שנתח השוק של חברת חשמל לא צפוי לפחות מ-60% ממספר הלקוחות במקטע במהלך תקופת הרפורמה. במידה ושיעור הלקוחות ירד מ-60%, תינתן אפשרות לחח"י להתחרות במקטע זה באופן הוגן ובכפוף לאסדרה שתקבע.
- ה. לבעלי רישיונות אספקה תהיה גישה חופשית למידע המופק ממוני החשמל של לקוחותיהם, באישור הצרכנים ובכפוף לאסדרה שתקבע ולדין.
- ו. חברת החשמל תספק שירותי ערך מוסף, אך ורק בהתאם למפורט להלן:

1. שירותי סייבר לכלל הצרכנים במקטעי האספקה במתח על עליון, עליון וגבוה ולצרכניה במתח נמוך.
  2. מיום שמספר הצרכנים של חח"י במקטע האספקה במתח נמוך ירד משיעור של 75% מסך הצרכנים במקטע זה, חברת החשמל תהיה רשאית לספק שירותי סייבר לכלל הצרכנים ושירותי "בית חכם" והתייעלות אנרגטית לצרכני מ"נ בלבד, והנושא יוגדר ברישיון האספקה שיינתן לחברה.
- שירותי "בית חכם" ו"התייעלות אנרגטית" לעניין זה, הם שירותי מתן מידע על אופייני צריכת החשמל של הצרכן בכל מתקן/מכשיר חשמל, שירותי מתן ייעוץ בנוגע ליכולת הפחתת צריכת החשמל וייעול השימוש בהם וכן שירותי שליטה על מכשירי חשמל ביתי מרחוק, לרבות באמצעות התקנת מכשור מתאים במתקן הפרטי של הצרכן לצורך שירותי השליטה.

4. ניהול המערכת

- א. במועד הקובע (עד 18 חודשים מהחלטת הממשלה) יועברו עובדים מהיחידה לניהול המערכת, תפ"ט, המחלקה לסטטיסטיקה ועובדים מיחידות נוספות בהתאם לצרכי המשק ובאופן שיאפשר את תפקוד החברה לניהול המערכת, למעט עובדים או פונקציות אשר סוכם בין הצדדים שיישארו בחברת החשמל. בהתאם לכך, מצורף בזאת המסמך הבא - מסמך פונקציות שיועברו למנהל המערכת.
- מיום כניסת ההסכם הקיבוצי לתוקף, כחלק מהקמת חברת מנהל המערכת, תקצה החברה 5 עובדים מחברת החשמל לחברת מנהל המערכת לצורך הקמת החברה החדשה. ההקצאה תיעשה ללא פגיעה בזכויות השכר והפנסיה המלאות של העובדים והמנגנון לשמירה על הזכויות האמורות לעיל יקבע בהסכמה בין החברה ונציגות העובדים ובאישור הממונה על השכר ורשות החברות הממשלתיות טרם הקצאתם. זהות העובדים תקבע בהסכמה בין חברת החשמל וחברת ניהול המערכת, ובכפוף להסכמת העובד להקצאה. ככל שיו"ר המזכירות הארצית של עובדי חברת חשמל סבור כי קיים חשש שהסכמת העובד לא ניתנה מרצון חופשי, יובא הדבר להכרעת מנכ"ל חברת החשמל.
- ב. טרם המועד הקובע, בכפוף לכל דין, יחתמו הסכמים בין חברת החשמל כבעלת רישיון ההולכה וחברת מנהל המערכת. ההסכמים כפופים לאמות המידה ויועברו להתייחסות רשות החשמל טרם החתימה. בפרט יחתמו ההסכמים המפורטים להלן:

a. הסכם תפעול ותחזוקה למתקני מערכת ההולכה וההשנאה.

b. הסכם תפעול ותחזוקה של מתקני תקשורת.

c. הסכם/נוהל עבודה לניהול פרויקטי תשתית במערכת המסירה, לרבות הסדרת מחויבויות הצדדים בנושא התכנון ורישוי הבניה, הסביבה וכו' לצורך קידום הקמה ותפעול התשתיות.

ג. יחתמו הסכמים בין חברת ניהול המערכת לחברת חשמל וחברת הבת למחז"מים החדשים - (להלן - חברת הבת), לפי העניין, על הסכמים להסדרת הממשק בין החברות בתחום היצור. ההסכמים כפופים לאמות המידה ויועברו להתייחסות רשות החשמל טרם החתימה. בפרט יחתמו ההסכמים המפורטים להלן:

a. הסכם לרכישת זמינות ואנרגיה (PPA) בהתאם לאסדרה שתקבע הרשות ליחידות היצור בחברת החשמל.

b. הסכם לטיפול מסחרי ותפעולי בדלקים משקיים (גז נוזלי, סולר). האחריות לטיפול בדלקים המשקיים תועבר לחברת ניהול המערכת בהקדם האפשרי.

ד. נכסים

1. חברת החשמל תמכור לחברת ניהול המערכת את הנכסים והציוד המפורטים להלן:

א. אתר הפיקוח בשכונת דניה בחיפה ואתר רמת השרון לפי התשריט המצ"ב.

ב. מערכות המחשוב (חומרה, תכנה), תשתיות וציוד נוסף הנדרשים לחברת ניהול המערכת בהתאם לרשימות שיפורטו בנספח, במטרה לאפשר לחברה לפעול באופן רציף עם מועד הפעלתה. במידת הצורך חברת החשמל תתמוך בצרכים המחשוביים של חברת ניהול המערכת לתקופת מעבר שלא תפחת מחצי שנה מיום ההפעלה.

2. הנכסים, התשתית והציוד ימכרו במזומן לפי השווי המופחת בספרים. הסכם בגין מכירתם יחתם לא יאוחר מחצי שנה טרם מועד הפעלת החברה.

3. העברת החזקה בנכסים, תשתיות והציוד תתבצע עד למועד הפעלת חברת מנהל המערכת באופן שיסוכם בין הצדדים ויאפשר הפעלה רציפה של מנהל המערכת.

4. עד להקמת אתר קבוע לפיקוח ההולכה בחברת החשמל ישמש אתר רמת השרון, באופן זמני, גם לטובת אכלוס והפעלת פיקוח הולכה, במתכונת ופרק זמן שיסוכם בין הצדדים. ככל שלא יגיעו להסכמה יובא הדבר להכרעת רשות החברות ומשרד האנרגיה. יובהר כי אתר רמת השרון באחריות וחזקת חברת מנהל המערכת ממועד ההפעלה.

ה. פיקוח הולכה

1. חברת החשמל תקים פיקוח הולכה חדש שיפעיל את מערכת ההולכה וההשנאה בהתאם להנחיות מנהל המערכת. הקמת פיקוח הולכה תושלם לאחר שיוסמכו עובדים מתאימים, יותקנו מערכות ויבוצעו ההתאמות הנדרשות ויסוכם נוהלי עבודה. עד הקמת פיקוח הולכה קבוע תוגדר בהסכמה בין הצדדים מתכונת הקמה והפעלת פיקוח הולכה זמני באתר רמת השרון במטרה להפעילו במועד ההפעלה של חברת ניהול המערכת. הקמת פיקוח הולכה לא תחווה תנאי להפרדת מנהל המערכת.

2. מנהל המערכת ימשיך להיות מנחה מקצועי של העובדים בפיקוח ההולכה, ויסמך מפעילים לעבודה ב-EMS. הסמכה למערכת ה-TMS תתבצע על ידי חברת החשמל.

3. החל ממועד ההפעלה של מנהל המערכת, במקרה של פעולות מיתוג מתוכננות מראש, פעולות המיתוג יבוצעו ע"י פיקוח הולכה באישור מנהל המערכת. בנסיבות חריגות שעל פי שיקול דעתו של המפקח בחברת מנהל המערכת אינן מאפשרות מתן אישור מראש יבוצע המיתוג ע"י מנהל המערכת. אין באמור כדי לגרוע מסמכות רשות החשמל לקבוע אסדרה בהקשר זה, בכפוף להיוועצות עם חברת החשמל ומנהל המערכת.
4. ידוע לחברה ומקובל עליה כי חברת ניהול המערכת תאשר תזמון ומשך של כל עבודות התחזוקה ביחידות היצור, במערכת ההולכה וההשנאה, ברכיבי התקשורת המשפיעים על תפקוד ניהול המערכת, ובמערכות הגז הטבעי, שמשמעותן השבתה או השפעה על שרידות המערכת, בהתאם לאסדרה לעניין הוצאה ועיכוב של יחידות יצור או רכיבים של מערכת ההולכה לתחזוקה או לפיתוח, כפי שתיקבע.
5. ידוע לחברה ומקובל עליה כי מנהל המערכת יעמיס כל אחת מיחידות הייצור של חברת החשמל וחברת הבת באופן ישיר, בהתאם לאסדרה שבתוקף.
6. יחד עם זאת, הממשק המסחרי של מנהל המערכת עם חברת החשמל וחברת הבת, על פי העניין, תהיה באמצעות גורם מרכז אחד, בכל חברה.
7. ידוע לחברה ומקובל עליה כי הסכם הגז של חברת החשמל יישאר באחריותה בהתאם לאמור בסעיף 1 יח' במסמך מבנה המשק.
8. פעולת הזמנת הגז היומית והשוטפת עבור חח"י תעבור מניהול המערכת לחח"י (למעט הזמנת גז נוזלי). הזמנת הגז תעשה בהתאם לתוכניות העמסה שיאשר מנהל המערכת.
9. ידוע לחברה ומקובל עליה כי חברת ניהול המערכת תגיש לשר תכנית פיתוח של מערכת המסירה.
10. תכנית הפיתוח תכלול הקמה ושדרוג של מעגלי מתח על-עליון ועליון, תחנות מיתוג ותחנות משנה. במסגרת עריכת התכנית תתייעץ חברת ניהול המערכת עם חברת החשמל, כבעלת רישיון הולכה, על חלופות ותכולת התכנית, לרבות לוח זמנים. במקרה של אי הסכמה בין חברת החשמל לבין חברת ניהול המערכת באשר לשימויות התוכנית או לוחות הזמנים שלה, תביא חברת ניהול המערכת את עמדת חברת החשמל בפני שר האנרגיה. התכנית תאושר על ידי שר האנרגיה, בהסכמת שר האוצר לאחר היוועצות עם רשות החשמל ותבוצע על ידי חברת החשמל. התוכנית תכלול גם לוח זמנים להקמת הפרויקטים.
11. ידוע לחברה ומקובל עליה כי חברת ניהול המערכת תתכנן את מערכת המסירה – רשת ההולכה, תחנות מיתוג ותחנות משנה עד לרמת פירוט של סכמה חד קווית עקרונית. תכנון מפורט (תכנית העמדה, תכנון אזורי, אלקטרומכני וחשמל וכו'), המבוסס, על הסכמות החד קוויות העקרוניות ומאפייני הציוד העיקרי, יבוצע ע"י בעל רישיון ההולכה.

1. הממשק של מנהל המערכת עם חברת החשמל בחלוקה

1. חברת החשמל תגיש לשר תכנית פיתוח של רשת החלוקה.
2. ידוע לחברה ומקובל עליה כי חברת ניהול המערכת תנחה את חברת החשמל בכל ההיבטים הקשורים בממשקים שבין מערכת ההולכה למערכת החלוקה, בעלי השפעה מערכתית.

ז. תכנון סטטוטורי

1. ידוע לחברה ומקובל עליה כי חברת ניהול המערכת תהיה אחראית, בתיאום עם משרד האנוגיה, לתכנון סטטוטורי של רשת ההולכה עד לשלב תוכנית מתאר מאושרת כולל (קווים, תחמ"ג, תחמ"ש, לרבות תסקירי השפעה על הסביבה).

2. חברת החשמל תהיה אחראית לשלבי התכנון הסטטוטורי משלבי תוכנית המתאר המאושרת, כולל תכנון להיתר ומסמכים סביבתיים הנדרשים להיתר ועד סיום התהליך. יובהר כי, ככל שלצורך אישור תוכנית מתאר לתחמ"ש ידרשו תוצרי תכנון הנדרשים לתכנון מפורט, המבוצעים כיום ביחידות שאינן מועברות למנהל המערכת, בהתאם לנהלי החברה (כגון סידור כללי לחלופות, תוכנית העמדה, קידוח ניסיון, נספח נופי, נספח תנועה, אומדן לחלופות, אדריכלות, נספח בינוי וכד'), הם יבוצעו על ידי חברת החשמל כבעלת התשתית, ויסופקו למנהל המערכת בהתאם להנחיותיו.

3. חברת החשמל תהיה אחראית לתכנון סטטוטורי של מתקנים ברשת החלוקה.

4. חברת מנהל המערכת תכין מסמך דרישות מערכתיות לציווד עיקרי במערכת ההולכה והחשנאה (System technical specifications). דרישות אלו יהוו בסיס מחייב למפרטי הרכש של חברת החשמל, יצרנים פרטיים וצרכני מתח עליון. מפרטי הרכש ותהליך רכש הציווד יתבצע על ידי חברת החשמל, יצרנים פרטיים וצרכני מתח עליון.

5. ידוע לחברה ומקובל עליה כי ההצעה הטכנית של הספק הזוכה ותעודות הבדיקה יעברו לאישור מנהל המערכת בנוגע לדרישות שהוגדרו על ידו.

ח. סקרי היתכנות וחיבור, וחיבור יצרנים וצרכנים למערכת ההולכה

1. ידוע לחברה ומקובל עליה כי חברת ניהול המערכת תבצע סקרים לחיבור מתקני ייצור וצרכנות למערכת ההולכה. הסקרים יקבעו את מתכונת החיבור ולוח הזמנים האפשרי לחיבור ההספק המבוקש, בהתאם לאמות המידה. קביעת ישימות ולו"ז הפרויקטים תעשה לאחר התייעצות עם בעל רשיון ההולכה.

2. ידוע לחברה ומקובל עליה כי התכנון הסטטוטורי לרצועת קו החיבור של מתקן הייצור לרשת לרבות תסקיר השפעה על הסביבה תוכן ע"י חברת ניהול המערכת, בתאום עם בעל רשיון ההולכה ותוגש כחלק מתכנית המתאר של היזם. התכנון המפורט והביצוע של קו החיבור והפרויקטים המשיקים, יעשו ע"י בעל רשיון הולכה.

3. ידוע לחברה ומקובל עליה כי חברת ניהול המערכת תבצע תיאום טכני לתחמ"ש של מתקני ייצור וצריכה המתחברים למערכת ההולכה, עד לשלב אישור (תכנית העמדה, ציווד עיקרי וסכמה חד קוויית). המשך התיאום הטכני בשלב ההקמה, ניהול ההקמה, ועד לבדיקות החשמול (ועד בכלל) יבוצע על ידי חברת החשמל כבעלת רשיון הולכה.

4. ידוע לחברה ומקובל עליה כי חברת ניהול המערכת תבצע תאום טכני למתקני ייצור המתחברים למערכת ההולכה. בנוסף, תבצע בדיקת קבלה למתקנים לאחר חיבור לרשת ההולכה וטרם הפעלה מסחרית, בתיאום עם בעלי הרשיונות.

5. ידוע לחברה ומקובל עליה כי בעוד שתיאום טכני ובדיקות קבלה למתקן המתחבר בחיבור אחד לרשת החלוקה, יבוצע על ידי בעל רישיון חלוקה, הרי שבאשר למתקן המתחבר לרשת ההולכה באמצעות מספר חיבורים לרשת החלוקה (כגון: טורבינות רוח), חלוקת הסמכויות בין בעל רישיון לניהול המערכת, בעל רישיון ההולכה ובעל רישיון חלוקה תוסדר בהתאם להחלטת רשות החשמל.

6. הסקרים לחיבור יצרנים ברשת החלוקה יבוצעו על ידי חברת החשמל כבעלת רישיון החלוקה.

7. ידוע לחברה ומקובל עליה כי ערעור על אופן יישום הקריטריונים בתוצאות הסקר, יועבר לבחינת חברת ניהול המערכת.

ט. הסכמים עם יצרנים פרטיים

הסכמים מול יצרנים פרטיים ברשת הולכה יוסבו מחברת החשמל לחברת ניהול המערכת עד להפעלת חברת ניהול המערכת, למעט היבטים הנוגעים לאחריות חברת החשמל לחיבור המתקן לרשת ולהזרמת אנרגיה מהמתקן אשר יישארו באחריות חברת החשמל.

מקובל על החברה כי תהליך ההסבה יקבע על ידי המדינה. ידוע לחברה כי רכישת חשמל והחלטה על העמסת מתקני יצור בגז טבעי ברשת החלוקה יעשו על ידי מנהל המערכת, בהתאם לאסדרה שתקבע הרשות ובכפוף לאילוצי הרשת. הסכמים ותפעוליים של מתקנים אלו יחתמו מול בעל רישיון החלוקה.

ידוע לחברה ומקובל עליה כי הסכמים מסחריים ותפעוליים למתקני אנרגיה מתחדשת ברשת החלוקה יחתמו מול בעל רישיון חלוקה, בהתאם לאסדרות שתקבע הרשות.

אחת ממטרות השינוי המבני בחברת החשמל (להלן "החברה") לצד, בין היתר, הקטנת פעילותה במקטע הייצור, מיקוד והגברת פעילות החברה במקטעי הרשת, הפרדת פעילות ניהול המערכת לחברת אחות ושיפור היעילות והגמישות הניהולית של החברה, הינה שיפור האיתנות הפיננסית של החברה.

5. יעדי איתנות פיננסית

1. דירקטוריון חברת החשמל אישר ביום 10.05.2018 תכנית עסקית שמהווה את הבסיס למודל הפיננסי שהוצג לדירקטוריון החברה במועד האישור והתבסס על עקרונות השינוי המבני שגובשו במהלך דיוני הרפורמה.

2. על בסיס המודל אישר דירקטוריון החברה את היעדים הפיננסיים הבאים (להלן "יעדי האיתנות הפיננסית"):

2.1. יחס סך התחייבויות למאזן של החברה יעמוד על 68% לכל היותר עד לסוף שנת 2021 ויחס חוב פיננסי נטו ל- EBITDA מתואמת של החברה יעמוד על 5.5 לכל היותר עד לסוף שנת 2021 (להלן "יעדי איתנות פיננסית ביניים").

2.2. יחס סך התחייבויות למאזן של החברה יעמוד על 66% לכל היותר עד לסוף שנת 2025 ויחס חוב פיננסי נטו ל- EBITDA מתואמת של החברה יעמוד על 4.6 לכל היותר עד לסוף שנת 2025 (להלן "יעדי איתנות פיננסית סופיים").

לעניין זה, "יחס סך התחייבויות למאזן" - מנת "סך התחייבויות" בתוספת "יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים", בסך "נכסים ויתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים", כפי שמופיעים בדוחות הכספיים המאוחדים התקופתיים של חברת החשמל.

"יחס חוב פיננסי נטו ל- EBITDA מתואמת" – מנת סך החובות הפיננסיים לאחר ניכוי מזומנים, פיקדונות לעסקאות הגנה והשקעות לזמן קצר, ב-EBITDA, לאחר ניכוי רווחים חד פעמיים ותנועות בנכסי פיקוח, כפי שמופיעים בדוחות הכספיים התקופתיים המאוחדים של חברת החשמל.

חברת החשמל תפעל ותעשה את כל הניתן על ידה על מנת לעמוד בתכנית העסקית וביעדי האיתנות הפיננסית לעיל.

צוות למעקב אחר יעדי האיתנות הפיננסית

3. במהלך שנות הרפורמה, תעביר החברה לצוות מעקב המורכב מגורמי המדינה שהוקם על פי החלטת הממשלה, דיווח ביחס לעמידתה ביעדי האיתנות הפיננסית, וזאת לאחר פרסום דוחותיה הכספיים השנתיים. יובהר, כי המהלך הישיבה בה יאושרו הדוחות הכספיים השנתיים של החברה, רואה החשבון המבקר יעביר התייחסות לעמידה ביעדים שהוגדרו.

מיסוי הנובע מיישום צעדי הרפורמה

4. תבוצע פניה מקדמית, על ידי חברת החשמל, לרשות המסים בנוגע לאירועי מס שיוצרו במסגרת השינוי המבני. יתקיימו דיונים עם רשות המיסים ביחס להשלכות המס הנובעות מהרפורמה.

אגף	שם מחלקה	שם מדור	סה"כ עוברים למנהל המערכת
מערכות חשמל	ניהול המערכת	משרד	4
מערכות חשמל	ניהול המערכת	כספים וכלכלה	1
מערכות חשמל	ניהול המערכת	ניהול פרויקטים	3
מערכות חשמל	ניהול המערכת	מטה ומינהל	4
מערכות חשמל	יח'פ וסחר בחשמל	משרד	10
מערכות חשמל	מדיניות משטרי תפעול	משרד	9
מערכות חשמל	תקשורת	מעב. אלקטרוני	1
מערכות חשמל	תקשורת	מיקרוגל צפון	1
מערכות חשמל	תקשורת	אח. ציוד צפון	1
מערכות חשמל	תקשורת	פי.אל.סי. צפ.	1
מערכות חשמל	פיקוח רמה'ש	משרד	4
מערכות חשמל	פיקוח רמה'ש	תקשורת דרום	1
מערכות חשמל	פיקוח רמה'ש	אח. ציוד דרום	1
מערכות חשמל	פיקוח רמה'ש	הגנת הסייבר	2
מערכות חשמל	פיקוח רמה'ש	מחשבים	5
מערכות חשמל	פיקוח רמה'ש	אחזקה (משק)	3
מערכות חשמל	מחשבים	משרד	6
מערכות חשמל	מחשבים	תפעול	4
מערכות חשמל	מחשבים	תוכנה	5
מערכות חשמל	מחשבים	מסדי נתונים	3
מערכות חשמל	תפעול	משרד	1
מערכות חשמל	תפעול	משמרת	14
מערכות חשמל	תפעול	תכנון הייצור	5
מערכות חשמל	תפעול	תכ. הולכי השנ	2
מערכות חשמל	תחום תפעול	משרד	1
כספים	סטטיסטיקה וחקר שוק	משרד	1
תפ"ט	מעבדת חשמל למחקר ופיתוח	משרד	1
תפ"ט	מעבדת חשמל למחקר ופיתוח	רעש	2
תפ"ט	מעבדת חשמל למחקר ופיתוח	איכות החשמל	4
תפ"ט	מעבדת חשמל למחקר ופיתוח	הגנה קטודית	1
תפ"ט	מעבדת חשמל למחקר ופיתוח	ציוד מערכות	2
תפ"ט	מעבדת חשמל למחקר ופיתוח	הגנ. יתרת מתח	1
תפ"ט	תסקירי השפעה	משרד	9
תפ"ט	סיוע. מידע. גיאוגרפי	משרד	1
תפ"ט	סיוע. מידע. גיאוגרפי	מידע גאוגרפי	2
תפ"ט	סיוע. מידע. גיאוגרפי	פתוח יומים	3
תפ"ט	סיוע. מידע. גיאוגרפי	מע. כל. מחשב	1
תפ"ט	סיוע. מידע. גיאוגרפי	תפ. מע. אישיות	3
תפ"ט	מניעת מפגעים ורישוי סביבתי	ים וחופים	1
תפ"ט	קדם פרויקטים ארצי	משרד	3
תפ"ט	סגן לפיתוח מערכת הייצור	משרד	3
תפ"ט	לשכת סמנכל תפ"ט	לשכה	3

בתקשורת סה"כ 6
אנשים : 4 בדניה 2+
בפיקוח רמה"ש***

***
***

הערה: נלקח
בחשבון כי עובד 1
יועבר לחברת
החשמל כמפקח
הולכה (לא כלול ב-
14)

הערה: נלקח
בחשבון כי עובד 1
יועבר לחברת
החשמל כמתכנן
פק"מקים (לא כלול
ב- 2)

מתוך 4 ק"מ"ם 2
יוצאים 2-1 משארים

2	משרד	סגן פיתוח אנרגיה	תפ"ט
1	משרד	יישומים הנדסים וסמ"מ	תפ"ט
1	קידום וחזים	יישומים הנדסים וסמ"מ	תפ"ט
1	רשיו.בטיחות	יישומים הנדסים וסמ"מ	תפ"ט
1	דלק גרעיני	יישומים הנדסים וסמ"מ	תפ"ט
1	משרד	פתוח טכנולוגיות אנרגיה	תפ"ט
1	טכנול.כח/חום	פתוח טכנולוגיות אנרגיה	תפ"ט
1	אנרגיית הרוח	פתוח טכנולוגיות אנרגיה	תפ"ט
2	אגירת אנרגיה	פתוח טכנולוגיות אנרגיה	תפ"ט
2	מתקני אנרגיה	פתוח טכנולוגיות אנרגיה	תפ"ט
2	משרד	סגן לפיתוח מערכת מסירת אנרגיה	תפ"ט
2	משרד	אמינות.מערכת	תפ"ט
2	אמנ.מסר.השנא	אמינות.מערכת	תפ"ט
3	אמינות תח"כ	אמינות.מערכת	תפ"ט
3	ציוד והגנות	אמינות.מערכת	תפ"ט
3	שנאים	אמינות.מערכת	תפ"ט
1	משרד	פתוח מערכת המסירה	תפ"ט
5	תופעות מעבר	פתוח מערכת המסירה	תפ"ט
7	פת.מע.המסירה	פתוח מערכת המסירה	תפ"ט
4	פת.מער.השנאה	פתוח מערכת המסירה	תפ"ט
3	תכ.רעיו.תחמש	פתוח מערכת המסירה	תפ"ט
4	חק.מער.מסירה	פתוח מערכת המסירה	תפ"ט
3	בק.תוכ.פיתוח	פתוח מערכת המסירה	תפ"ט
2	משרד	חקר דינמיקת המערכת	תפ"ט
1	מחקר.מיוחד	חקר דינמיקת המערכת	תפ"ט
2	תכ.מער.היצור	תכנון פתוח ייצור	תפ"ט
5	מוד.טכ.כלכלי	תכנון פתוח ייצור	תפ"ט
1	כלכלה הנדסית	תכנון פתוח ייצור	תפ"ט
1	משאב.משולב	תכנון פתוח ייצור	תפ"ט
1	משרד	סגן לתכנון סטטוטורי	תפ"ט
3	תכ.מת.פרוגרמ	סגן לתכנון סטטוטורי	תפ"ט
4	משרד	כספים א.תפ"ט	תפ"ט

מתוך 5 קיימים 2
משארים בחח"י

208

עובדים נוספים למנהל המערכת

4	תוספת כ"א ארעית חדשה מעבר למצבת כ"א הקיימת בחח"י למנהל המערכת	פיתוח מערכת המסירה
5	תוספת כ"א ארעית חדשה למנהל המערכת החיצוני במקום כ"א נשאר בחח"י	תקשורת
1	הסבת עובד מחטיבת לקוחות/פרויקטים	הגנות מערכות
1	הסבת עובד מחטיבת לקוחות	מתכנן מתח גבוה
1	הסבת עובד מחטיבת לקוחות/פרויקטים	מתכנן מתח עליון
1	הסבת עובד ממנר"א	תוכניות מתאר - תחמ"ש

13

221

סה"כ

1:2,500

אלון תבור ט"א

235000

726500

מקרא

	השטח שנשאב בחת"י
	עובר למדינה - הסדר נכסים
	גבול נכסי

עובר למדינה - הסדר נכסים

כ-19.7 דונם

1:4,000

אלון תבור מאגר מי קלחין

כ-22.5 דונם

כ-99.7 דונם

מאגר קלחין 19.12.17

חטיבת הפעולות והבטיחות
אגף לוגיסטיקה ונכסים
מנהל נכסים ורשיון ארץ
מנהל תחומים

הערות:

1. פול'גו שטח דרומי - עובר למדינה - הסדר נכסים
2. מאגר מי קלחין ואתר מחקף טיפול - יימכר כחלק מהאתר

726500

234500

234500

726500

235000

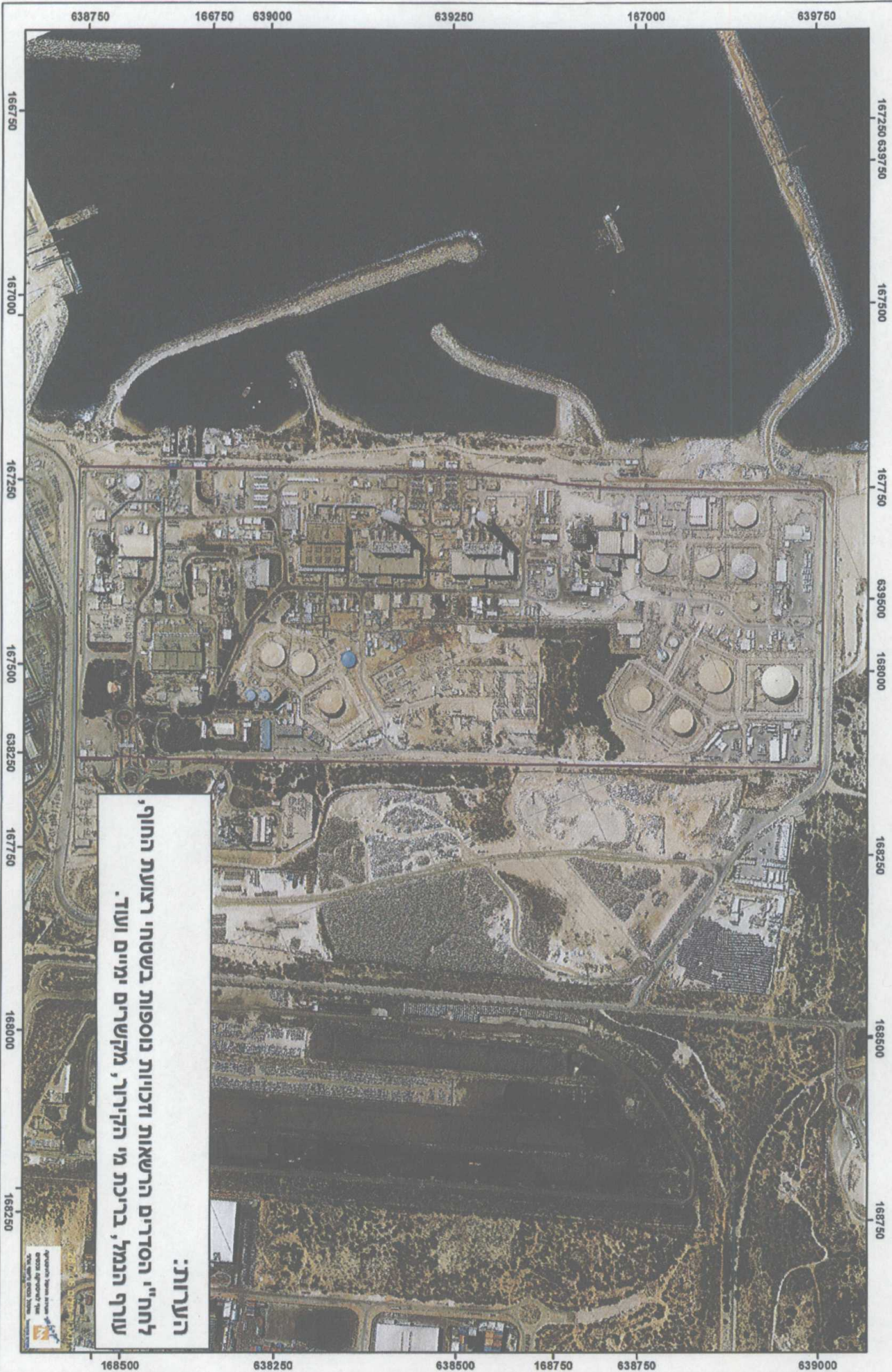
726000

1:5,000

אשכול

הערות:
לח"י הסדרים הראשונות וזכויות נוספות בשטחי רצועת החוף,
עורף הנמל, בריכת מי הקיור, מקשרים ימיים ועוד.

מחלקת תכנון ופיתוח
מחלקת תכנון ופיתוח
מחלקת תכנון ופיתוח

** יש לסמן הפרדת תחומים בתחומים ההשטחה. יטופל במסגרת צוותי המכלרה.

* שרטוטים עקרוניים. קואורדינטות מדויקות יתואמו במסגרת צוותי המכלרה.

1:4,000

תחנה"כ חגית

* שרטוטים עקרוניים. קואורדינטות מדויקות יתואמו במסגרת צוותי המכירה.

1:1,250

הכפר הירוק תחמ"ש

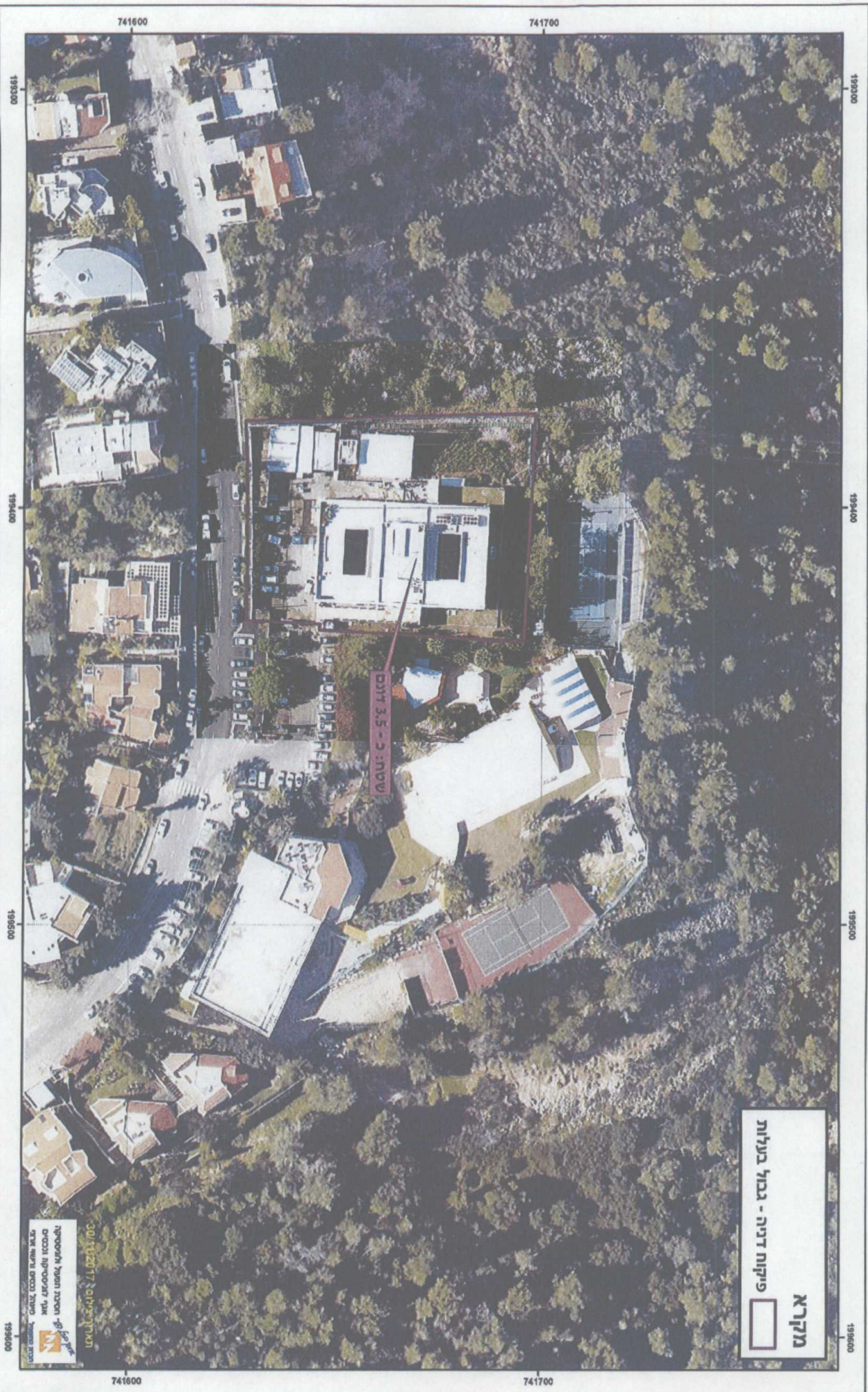
* שרטוטים עקרוניים. קואורדינטות מדויקות יתואמו במסגרת צוותי המכירה.

1:750

אתר פיקוח ארצי דגניה

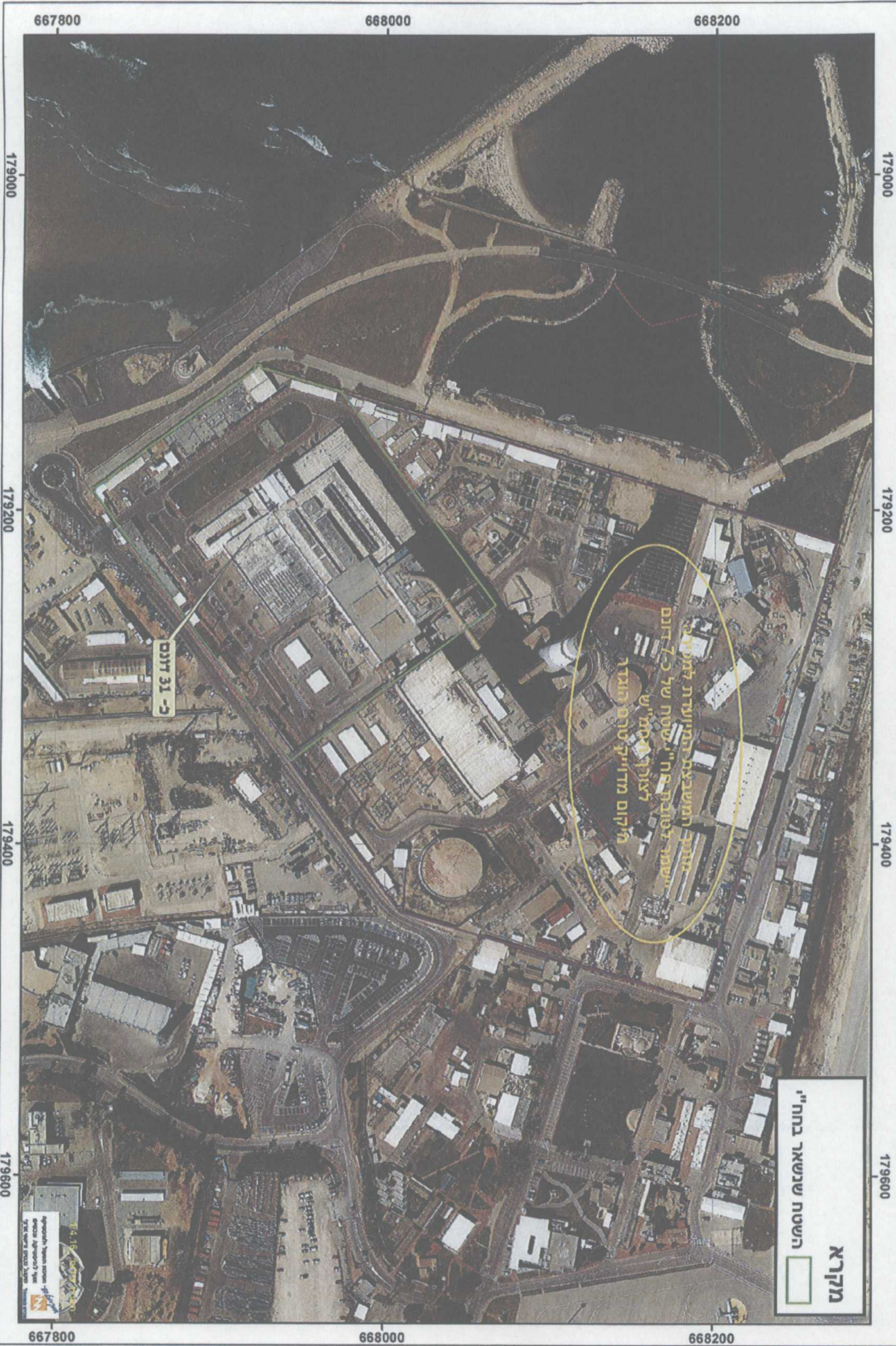
* שרטוטים עקרוניים. קואורדינטות מדויקות יתואמו במסגרת צוותי המכירה.

1:2,000

רדינג תחלה"כ

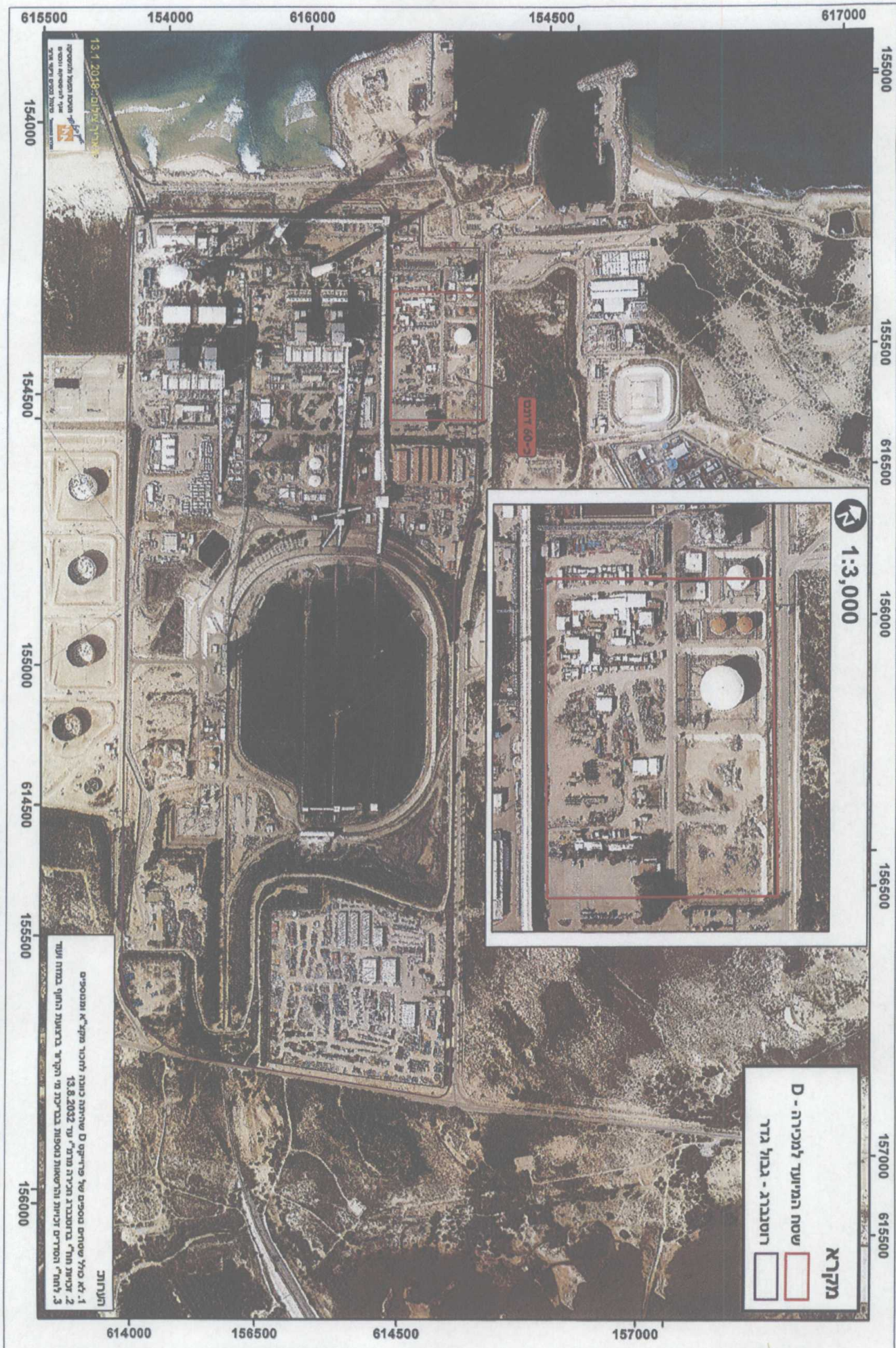
השטח המצוין המיועד לתוכנית
"שטח ג' 7" שטח של כ-7 דונם
לצורך תכנון "ש"
מקום מדויק שטח המצוין

כ-31 דונם

מקרא
השטח שנשאב בחח"י

* שרטוטים עקרוניים. קואורדינטות מדויקות יתואמו במסגרת צוותי תמכילר.

1:4,000

רמת חובב

הערה:
הקף השטחים המשמשים למיזוג והסאה הנתורים בחח"י
יקבע בהמשך

* שרטוטים עקרוניים. קואורדינטות מדויקות יתואמו במסגרת צוותי המכירה.